

แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION TO ENHANCE HAPPINESS IN THE LEARNING
OF STATELESS CHILDREN

Mr. Satthamut Ruksanitsakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
โดย	นายสัตถามุติ รักสนิหสกุล
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาพิมพ์ อูสาโท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. พิเชฐ โพธิ์ภักดี)

สัถยามติ รักสันนิทสกุล : แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION TO ENHANCE HAPPINESS IN THE LEARNING OF STATELESS CHILDREN) อ.ที่ปริกษานิตยนิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ปองสิน วิเศษศิริ, หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติกรอบแนวคิดของการวิจัยประกอบประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ และ 3) ขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียนตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ประชากรในการศึกษาคือโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนติด G ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 7,032 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนติด G ปีการศึกษา 2557 โดยเลือกจากเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเด็กนักเรียนติด G มากที่สุดในแต่ละภูมิภาคของไทย ภูมิภาคละ 1 เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผู้บริหารต้องดำเนินการตามองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ คือ การได้รับการยอมรับ, การได้รับความเมตตา, การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง, การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง, การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน, การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา, การได้รับโอกาสทางการศึกษา และการจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน โดยดำเนินการผ่านขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียน 4 ฝ่ายงาน คือ การบริหารวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2) สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติพบว่า ด้านการได้รับความเมตตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติพบว่าด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) พบว่าด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษามีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด

3) แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า 3.1) การบริหารวิชาการควรให้ความสำคัญเรื่องหลักสูตรของโรงเรียน 3.2) การบริหารงบประมาณควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณ 3.3) การบริหารงานบุคคลควรให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาบุคลากร และ 3.4) การบริหารทั่วไปควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดหาโอกาสทางการศึกษา

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง
 การศึกษา
 สาขาวิชา บริหารการศึกษา
 ลายมือชื่อนิตยนิพนธ์
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษานิตยนิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2557

5683428627 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS: SCHOOL ADMINISTRATION / HAPPINESS IN THE LEARNING / STATELESS CHILDREN

SATTHAMUT RUKSANITSAKUL: GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION TO ENHANCE HAPPINESS IN THE LEARNING OF STATELESS CHILDREN. ADVISOR: ASST. PROF. PONGSIN VISEHSIRI, Ph.D., pp.

The objectives of this research are 1) To study the educational component to enhance happiness in the learning of stateless children. 2) To study the current situation and desirable of the school administration to enhance happiness in the learning of stateless children. 3) To develop guidelines for school administration to enhance happiness in the learning of stateless children. The study population is the schools which students do not have ID in 2014. School on this study sample is the schools in the Primary Educational Service Area Office which the most have students do not have ID in 2014; one service area office for one region. Information providers are administrators and teachers. The instruments used in the research are interview and questionnaire were analyzed using content analysis, frequency, percentage, average and the standard deviation.

The results of this research are:

1) There are 8 components to concern about the learning of children stateless happily; acceptability, kindness, self-esteem, learning by aptitude respectively and interest, application of knowledge to real life, basic language, educational opportunities and classroom atmosphere. By according to the frame works of administration. There are 4 divisions: Academic, Budget, Human resource and General administration.

2) The overall of current situation of the school administration to enhance the learning of children stateless happily is good. The highest average is compassion for the learning happily. The children can choose the lesson based on aptitudes, interests, and more research on what they want to do. The priority needs (PNI_{Modified}); the index found that they need the basic knowledge of the language.

3) There are 4 guidelines for school administration to enhance happiness in the learning of stateless children are 3.1) Academic section emphasized developing school curriculum., 3.2) Budget section emphasized the annual action plan., 3.3) Human resource section emphasized develop personal., and 3.4) General administration section emphasized to give the opportunity of education for them.

Department: Educational Policy Management and Leadership Student's Signature
 Advisor's Signature

Field of Study: Educational Administration

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง ช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอดทุกขั้นตอน ตลอดจนดูแลเอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี รวมทั้งข้อเสนอแนะที่ดี มีคุณค่าทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.พิเชฐ โพธิ์ภักดี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา และคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง ความเคารพ ราลึกในพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้อง ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาทั้ง 6 แห่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุนการวิจัยโดยให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พี่ เพื่อน น้อง ปริญาโท นอกเวลา รุ่นที่ 23 สาขาวิชาบริหารการศึกษา เพื่อนรุ่นที่ 29 สาขาวิชาดนตรีศึกษา เพื่อนร่วมงานที่โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุงองค์กรักษ์ประชา) ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องซึ่งไม่สามารถกล่าวชื่อนามไว้ได้อย่างครบถ้วนทุกคน ที่เป็นกัลยาณมิตรของผู้วิจัยมาโดยตลอด ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจอย่างยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่มาลัย รักสนิทสกุล ผู้เป็นมารดาของผู้วิจัย และญาติพี่น้องทุกคนในครอบครัว รักสนิทสกุล ที่ให้กำลังใจ สนับสนุนด้านการศึกษาของผู้วิจัยโดยตลอด ขออานิสงส์แห่งธรรมทานอันจะบังเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ต่อไปจงส่งผลตอบแทนพระคุณของคุณตาชุมพล รักสนิทสกุล คุณตาของผู้วิจัย ผู้เป็นพลังใจให้ผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์งานวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จได้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	11
ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข	11
แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข	12
องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	21
กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้.....	27
การวัดและประเมินความสุขในการเรียนรู้.....	28
แนวคิดของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข	29

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กไร้สัญชาติ	30
ความหมายของเด็กไร้สัญชาติ	30
แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ.....	33
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ.....	50
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียน	52
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	52
แนวทางการบริหาร: การวางแผน การนำไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล.....	53
ขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียน.....	58
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข	62
งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในประเทศไทย.....	64
งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในต่างประเทศ	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
ตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ อย่าง มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	82
องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	83
วิธีดำเนินการศึกษา.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
การวิเคราะห์ข้อมูล	85
กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	86
วิธีดำเนินการศึกษา.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	87

การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็ก ไร้สัญชาติ	89
วิธีดำเนินการศึกษา.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
การพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	92
การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	93
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	95
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	101
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	103
การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	104
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	104

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อ เสริมสร้าง การเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น.....	106
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	107
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	107
การวิเคราะห์ข้อมูล	107
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
ตอนที่ 1 องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของเด็ก ไร้สัญชาติ	108
องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	109
กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	114
องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้ สัญชาติ	119
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่าง มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	122
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	122
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมี ความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และความต้องการจำเป็น (PNI _{Modified}) ในการพัฒนา แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้ สัญชาติ	125
ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ เด็กไร้ สัญชาติ.....	154
การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อ เสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	154

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อ เสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น	156
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	162
สรุปผลการวิจัย.....	162
องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของ เด็กไร้สัญชาติ.....	163
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการ เรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ.....	165
แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	169
อภิปรายผลการวิจัย.....	171
ข้อเสนอแนะ	187
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	187
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	189
รายการอ้างอิง	191
ภาคผนวก ก	197
ภาคผนวก ข	208
ภาคผนวก ค	213
ภาคผนวก ง.....	215
ภาคผนวก จ	217
ภาคผนวก ฉ	219
ภาคผนวก ช	235
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	248

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	78
ตารางที่ 2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข	109
ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จาก การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน	111
ตารางที่ 4 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จาก การสัมภาษณ์ครู.....	112
ตารางที่ 5 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จาก การสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ	113
ตารางที่ 6 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมี ความสุข	115
ตารางที่ 7 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมี ความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน.....	116
ตารางที่ 8 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมี ความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์ครู.....	117
ตารางที่ 9 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมี ความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ.....	118
ตารางที่ 10 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ อย่าง มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา	120
ตารางที่ 11 ตารางวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมี ความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา.....	121
ตารางที่ 12 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	122
ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับการยอมรับ).....	128
ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับความเมตตา)	131
ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง).....	133
ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้า เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง)	135
ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน)	139
ตารางที่ 19 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา)	141
ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับโอกาสทางการศึกษา)	143
ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน).....	145
ตารางที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	147
ตารางที่ 23 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็น รูปธรรมในกรณีที่ถูกครอบเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง	149
ตารางที่ 24 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เด็กไร้ สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน	149

สารบัญตาราง (ต่อ)

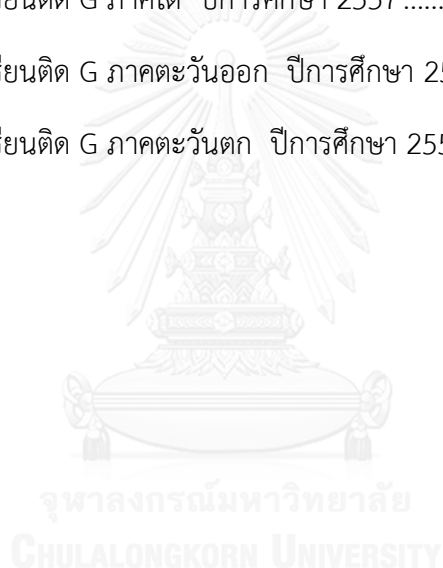
หน้า

ตารางที่ 25 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง เด็ก ไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง.....	150
ตารางที่ 26 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ เด็ก ไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก	150
ตารางที่ 27 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสารประจำตัวที่แสดง สถานะของตนเด็กไร้สัญชาติทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ	151
ตารางที่ 28 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็น รูปธรรม ในกรณีที่ได้รับเด็กไร้สัญชาติที่มีภูมิอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียน เข้ามาเรียนร่วมกัน	151
ตารางที่ 29 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด	152
ตารางที่ 30 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบกรณีที่ เด็กไร้ สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ.....	152
ตารางที่ 31 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง ครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูล ด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ.....	153
ตารางที่ 32 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เด็ก ชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้เฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้.....	153
ตารางที่ 33 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารวิชาการ)	157
ตารางที่ 34 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารงบประมาณ).....	159
ตารางที่ 35 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารบุคคล)	160

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 36 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารทั่วไป).....	161
ตารางที่ 37 จำนวนนักเรียนติด G ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2557	198
ตารางที่ 38 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557	199
ตารางที่ 39 จำนวนนักเรียนติด G ภาคกลาง ปีการศึกษา 2557	202
ตารางที่ 40 จำนวนนักเรียนติด G ภาคใต้ ปีการศึกษา 2557	204
ตารางที่ 41 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2557.....	206
ตารางที่ 42 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันตก ปีการศึกษา 2557	207

สารบัญภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
รูปภาพที่ 2 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “สร้างความรักและความศรัทธา”	15
รูปภาพที่ 3 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “เห็นคุณค่าการเรียนรู้”	16
รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “เปิดประตูสู่ธรรมชาติ”	17
รูปภาพที่ 5 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “มุ่งมั่นและมุ่งมั่น”	18
รูปภาพที่ 6 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “ดำรงรักษั้ไม่ตรีจิต”	19
รูปภาพที่ 7 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “ชีวิตที่สมดุล”	20
รูปภาพที่ 8 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมี ความสุข	83
รูปภาพที่ 9 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิด	86
รูปภาพที่ 10 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ประกอบของการบริหารเพื่อ เสริมสร้าง	89
รูปภาพที่ 11 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และ	92
รูปภาพที่ 12 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ...	96
รูปภาพที่ 13 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)	104
รูปภาพที่ 14 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและ	106

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะองค์สมาชิกของสภากองทุนการศึกษาเพื่อผู้ลี้ภัยในงานประชุมสัมมนา ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2545 กรณีการศึกษาของผู้ลี้ภัยและกลุ่มที่ขาดโอกาสในประเทศไทย ความเป็นมาว่า “...ปัจจุบันประเทศไทยมีคนอยู่อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นคนที่ไม่ได้ชื่อปรากฏในทะเบียนราษฎรเป็นคนไร้สัญชาติ ไม่ได้ถือสัญชาติไทยและสัญชาติของประเทศใดเลย ซึ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก เป็นคนที่มาจากอีกฟากหนึ่งของชายแดน ซึ่งมีทั้งผู้ใหญ่ เยาวชน เด็กที่มีปัญหาในด้านสถานะเชื้อชาติอาศัยอยู่ในประเทศหลากหลายกลุ่ม มีการกระจายตัวอยู่ตามจังหวัดที่เป็นเขตอุตสาหกรรมและจังหวัดตามแนวเขตพรมแดน ในอดีตกลุ่มเยาวชนและกลุ่มเด็กที่เข้าข่ายกรณีดังกล่าวนี้ ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ หรือถ้าสามารถเข้าเรียนได้แต่ก็ไม่สามารถออกไปรับรองวุฒิการศึกษาจากโรงเรียนได้ ภายหลังจากการศึกษาไม่ว่าระดับใดก็ตาม สิ่งเหล่านี้ทำให้ยากต่อการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาระดับหลังประถมศึกษา ยากต่อการได้ทำงานที่ดีเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้น เด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิดที่ชัดเจน ถูกต้องตามระเบียบ จะยังไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ เนื่องจากความเคร่งครัดในกฎระเบียบ ต้องการเอกสารจำนวนมาก มีหลายขั้นตอน และใช้เวลานาน ทำให้ไม่เพียงแต่ผู้ไร้สัญชาติเท่านั้นที่ประสบปัญหา ประชาชนไทยที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลบริเวณชายแดนก็ประสบปัญหาเหล่านี้ด้วยเช่นกัน การศึกษาเป็นงานที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่จะทำได้เพียงลำพัง เป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามอย่างจริงจังที่สุด พร้อมทั้งความมุ่งมั่น ความตั้งใจจริงจากทุกฝ่าย ต้องอาศัยน้ำใจโอบอ้อมอารี จิตใจที่เอื้ออาทรต่อผู้อื่น การให้เงินต้องไม่เลือกคนได้รับ เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้ทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ (พิศุทธิ์ วีระจิตต์, 2556)

คนไร้สัญชาติในประเทศไทย มีทั้งกลุ่มที่อยู่อาศัยมาแต่ดั้งเดิมแต่ตกสำรวจจากทางราชการ กลุ่มผู้อพยพจากภัยสงคราม กลุ่มผู้ลี้ภัยหลบเข้าเมืองผิดกฎหมาย กลุ่มผู้ที่ประเทศต้นทางไม่ให้การยอมรับในรัฐสถานะด้านเชื้อชาติ เป็นต้น ซึ่งมีทั้งกลุ่มคนไร้สัญชาติที่มีสิทธิ์และไม่มีสิทธิ์อาศัยอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นคนจำพวกชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน คนไร้สัญชาติจะไม่มีรัฐเจ้าของตัวบุคคล (Personal State) ส่งผลให้เขาไม่อาจเป็นคนชาติของรัฐใดบนโลก และเป็นคนผิดกฎหมายสำหรับทุกดินแดน (สุวรรณณี เข้มเจริญ, 2547) ซึ่งเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย มีทั้งติดตามพ่อแม่หรือญาติเข้ามา เดินทางเข้ามาโดยลำพัง ถูกล่อลวงโดยนายหน้าขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า เด็กไร้สัญชาติถูกพบมากตามแนวชายแดนที่เป็นด่านเข้าออกระหว่างประเทศ

การให้การศึกษาเป็นหนทางที่จะช่วยป้องกันเด็กเหล่านี้ไม่ตกอยู่ในสภาวะที่เสี่ยงต่อการถูกล่อลวง เป็นเด็กในกลุ่มเป้าหมายของขบวนการค้ามนุษย์ ขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ การศึกษา เป็นเครื่องมือพัฒนาให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการคิด การให้โอกาสทางการศึกษาจึงเป็นหนทาง สำคัญเพื่อป้องกันปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (เปรมใจ วังศิริไพศาล, 2553) คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2535 เห็นชอบให้มีการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มี หลักฐานทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย ทั้งการรับเข้าเรียนและออกหลักฐานการศึกษา การให้บริการ มีปัญหาในทางปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงระเบียบ และแนวปฏิบัติโดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทยทุกคนที่อยู่ใน ประเทศไทยสามารถศึกษาได้ทุกระดับการศึกษา ทุกประเภท และทุกพื้นที่ ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนี ภัยจากการสู้รบจะจัดให้เรียนเฉพาะในพื้นที่ มีการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลเป็นการเปิด กว้าง ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ไม่จำกัดประเภท หรือ ไม่จำกัดพื้นที่การศึกษาจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาในอัตรา เดียวกันกับเด็กไทย และกระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก เกี่ยวกับบุคคล ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และจัดการศึกษาแก่เด็กเยาวชนที่หนีภัยจาก การสู้รบ ในรูปแบบที่เหมาะสม (ปริดา พงษ์ตระกูลชัย, 2555)

ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ชาติทุกคนต่างแสวงหาและปรารถนาที่จะได้ครอบครอง โดยไม่ได้ มีข้อกำหนดว่าความสุขเกิดขึ้นแต่กับผู้ใหญ่หรือเด็กอย่างไร้ความหมาย ความสุขในระดับบุคคลจึงเป็น เสมือนจุดเริ่มต้นของความสุขในระดับชุมชน และระดับสังคม เป็นความสมดุลของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาที่ประสานสัมพันธ์กันได้อย่างลงตัวพอดี ปัญหาการขาดความสุขในการเรียนรู้ ของเด็ก นอกจากสาเหตุด้านครอบครัวซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมโดยตรงแล้ว ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัยเรียน เช่น ครูและผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ขาดประสบการณ์และเทคนิคการจัดการเรียน การสอนที่น่าสนใจ ไม่แสดงออกซึ่งความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีในการให้คำปรึกษา เมื่อเด็กเกิด ความไม่เข้าใจและโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความสุขของเด็กไร้สัญชาตินั้น จึงถือว่าเป็นภาระหน้าที่ ประการสำคัญหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องกำกับติดตาม ควบคุมดูแล ให้เด็กเหล่านี้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข โดยปรับปรุงและพัฒนาเจตคติทางลบต่อการจัด การศึกษา และ สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้บุตรหลานเรียนร่วมกับเด็กไร้ สัญชาติไทย

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลายประการด้วยกัน เช่น ปัญหาการย้ายถิ่นของคนไร้สัญชาติเข้าประเทศ ปัญหาการให้บริการขั้นพื้นฐานตามหลัก มนุษยธรรม ปัญหาด้านความเชื่อ เจตคติ ความเข้าใจ ซึ่งจากการศึกษานโยบายการจัดการศึกษา

แก่ผู้ไม่มีสัญชาติไทย พบว่ายังมีผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีเจตคติทางลบต่อการจัดการศึกษา และการให้บุตรหลานเรียนร่วมกับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ ปัจจุบันการจัดการศึกษาโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนในรูปแบบของศูนย์การเรียน ในบางพื้นที่ของประเทศไทยมีปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐที่ไม่สามารถเข้าถึง ควบคุม กำกับ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กิจกรรมการสอน และการประเมินผล การจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนดังกล่าวปัจจุบัน นอกจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังมีความเสี่ยงที่จะสร้างผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงของชาติได้ (ทวิสิทธิ์ ใจห้าว, 2554) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเจริญก้าวหน้าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงาน ส่วนบุคลากรหรือเพื่อนร่วมงานร่วมมือกันทำงานได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำของผู้บริหาร การปฏิรูประบบการบริหารสถานศึกษาที่ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ผู้บริหารยุคใหม่จึงควรต้องมีการปรับเปลี่ยนและแสดงบทบาทในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอน (วรกานต์ อินทรโสภา, 2555)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่ององค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขสำหรับเด็กไร้สัญชาติว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และแนวทางในการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

คำถามของการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ มีลักษณะอย่างไร
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ มีลักษณะเป็นอย่างไร
3. แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติ แล้วเด็กไร้สัญชาติรับรู้ แสดงความรู้สึก และทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนรู้ มีการตอบสนองแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของประโยชน์ในการศึกษา มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติมี 6 องค์ประกอบ คือ 1)การได้รับการยอมรับ 2)การได้รับความเมตตาจากครู 3)การได้รู้จักภูมิใจในตนเอง 4)การได้เลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ 5)การได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง 6)การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การได้รับการยอมรับ หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาติได้รับการยอมรับที่จะมีสิทธิ์แสดงออกซึ่งความคิดเห็นในการทำงาน การประชุม หรือกิจกรรมในชั้นเรียน แสดงออกซึ่งอารมณ์และพฤติกรรมตามความรู้สึกต่าง ๆ ในการทำงาน แสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถ เลือกเรียนตามความถนัดและสนใจของตนเอง

การได้รับความเมตตาจากครู หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาติได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอนโดยให้ความเป็นกัลยาณมิตรโดยไม่เลือกปฏิบัติ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยุติธรรม มีจิตสำนึกการเป็นผู้ให้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ ช่วยเหลือโดยให้หลักในการดูแลตัวเอง ร่วมคิดไปด้วยกัน สร้างเสริมมีกำลังใจในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน

การได้รู้จักภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาติได้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต และความเป็นมนุษย์ ยอมรับจุดดีจุดด้อยของตนเอง เกรงใจและให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผลและใจกว้าง โดยความภูมิใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้แสดงความสามารถในสิ่งที่ชอบและถนัด เด็กค้นพบความสามารถของตนเองและแสดงความสามารถออกมา

การได้เลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาติได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ทำให้ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง มีกำลังใจเรียน โดยเป็นการเรียนเพื่อรู้อย่างลึกซึ้ง รู้วิธีการทำให้ประสบผลสำเร็จ และรู้จักเข้าใจวิถีชีวิตวิธีปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์

การได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาสศึกษา สืบค้น ความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างลึกซึ้ง เกิดความภาคภูมิใจในข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ สามารถถ่ายทอดแนวความคิดให้ผู้อื่นทราบด้วยความภูมิใจ การประเมินผลผู้เรียนมีการประเมินโดยให้ประเมินตนเอง และเพื่อนประเมิน

การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง การที่เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดเฉพาะอยู่ในบทเรียน ให้ประยุกต์ใช้ได้ในสภาพความเป็นจริง เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ข้อปฏิบัติวิธีการปฏิบัติ ที่ครูผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็กไร้สัญชาติ และทำให้เด็กแสดงความรู้สึที่ดีต่อการเรียน มีทัศนคติต่อการเรียนในทางบวก เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ 7 ประการ คือ 1) การเรียนบทเรียนที่เริ่มจากง่ายไปยาก 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน 6) สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่คำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถของตนเองตามอายุ ช่วงวัย พัฒนาการ โดยเนื้อหาสาระของการเรียนรู้มีการเรียงลำดับความยากง่าย สามารถเชื่อมโยงต่อยอดไปยังความรู้แขนงอื่น ๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้

วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ตอบสนองความสนใจของตนเอง เป็นไปตามธรรมชาติ เนื้อหาที่เรียนมีไม่มากเกินไปหรือมีน้อยเกินไป

การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีระบบ และคิดอย่างมีเหตุและผล

การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ ได้สัมผัสกับเหตุการณ์รอบตัวทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ภาษาที่ใช้จูงใจ นุ่มนวล ให้กำลังใจ และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย มุ่งเน้นให้รู้ชัด เรียนจนทำได้ และเรียนเพื่อจะเป็นในสิ่งนั้น

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กไร้สัญชาติเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ประเมินพัฒนาการภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง

สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ หมายถึง ลักษณะในปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติตามองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข อันได้แก่ การได้รับการยอมรับ การได้รับความเมตตา การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ คำนคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา การได้รับโอกาสทางการศึกษา การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ หมายถึง ลักษณะที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติตามองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข อันได้แก่ การได้รับการยอมรับ การได้รับความเมตตา การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ คำนคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา การได้รับโอกาสทางการศึกษา การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน

แนวทางการบริหารโรงเรียน หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดทำขึ้นเพื่อที่จะช่วยให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยจำแนกตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ที่จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และมีการจัดลำดับตามความสำคัญก่อนและหลัง

เด็กไร้สัญชาติ หมายถึง นักเรียนติด G ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

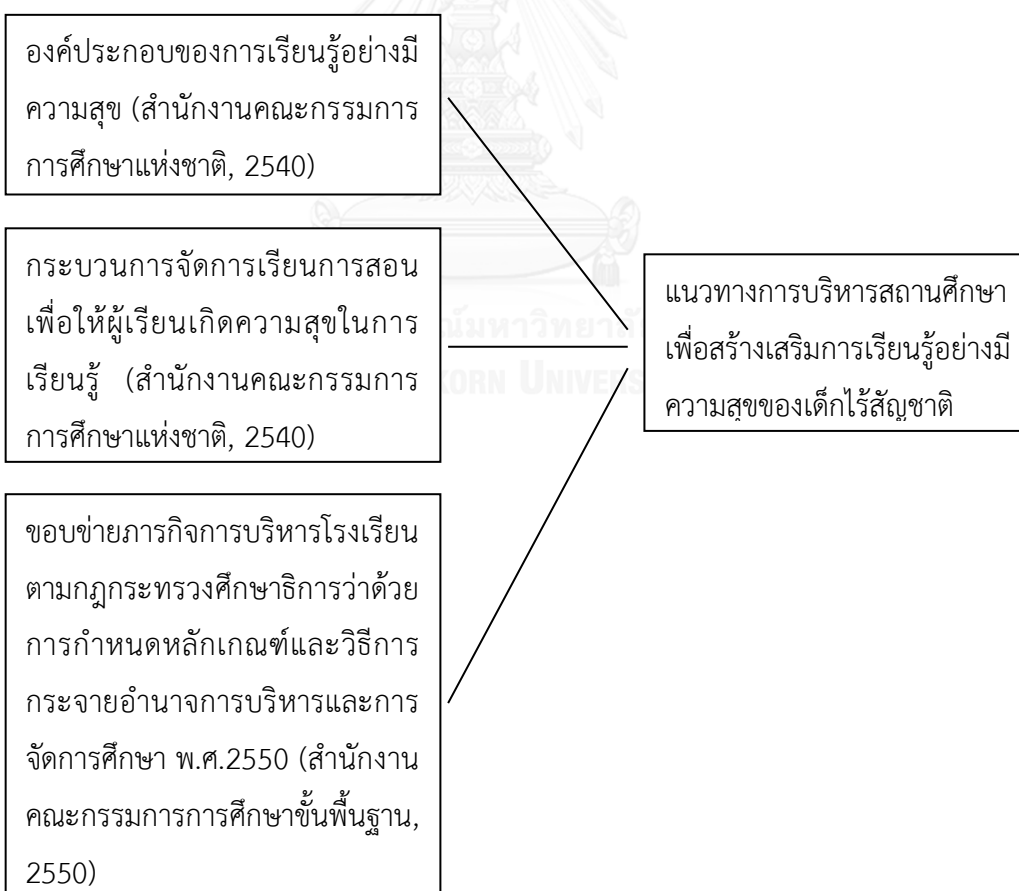
นักเรียนติด G หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชนตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนพ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการกำหนดเลขสำหรับใช้แทนเลข 13 หลักของนักเรียน เพื่อใช้ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษาแต่จะไม่เกี่ยวข้องและใช้ในการอ้างอิงกับระบบเลข 13 หลักของกระทรวงมหาดไทย โดยเป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ประกอบด้วย
 - 1.1 เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง
 - 1.2 ครูมีความเมตตา จริงใจ และ อ่อนโยน ต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง
 - 1.3 เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา
 - 1.4 เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
 - 1.5 บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ
 - 1.6 สิ่งทีเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ประกอบด้วย
 - 2.1 บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก
 - 2.2 วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน

- 2.3 การเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่าง ๆ ของผู้เรียน
 - 2.4 แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ
 - 2.5 มีกิจกรรมหลากหลาย สนุกสนาน ชวนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้น ๆ
 - 2.6 สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย
 - 2.7 การประเมินผล มุ่งเน้นการประเมินเชิงพัฒนาการของผู้เรียนในภาพรวม
3. ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ประกอบด้วย
- 3.1 ด้านงานวิชาการ จำนวน 17 ข้อ
 - 3.2 ด้านงานงบประมาณ จำนวน 22 ข้อ
 - 3.3 ด้านงานบุคคล จำนวน 20 ข้อ
 - 3.4 ด้านงานบริหารทั่วไป จำนวน 22 ข้อ

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ฐานข้อมูลโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่มีเลขประจำตัวประชาชน (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนผ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารที่เสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ และสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน และรู้ถึงสภาพความคาดหวังที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้อย่างมีความสุข การบริหารโรงเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข 2) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กไร้สัญชาติ 3) แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียน 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดเนื้อหาแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

- 1.1 ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 1.2 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 1.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 1.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้
- 1.5 การวัดและประเมินความสุขในการเรียนรู้
- 1.6 แนวคิดของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กไร้สัญชาติ

- 2.1 ความหมายของเด็กไร้สัญชาติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียน

- 3.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
- 3.2 แนวทางการบริหาร: การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล
- 3.3 ขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในประเทศไทย
- 4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความสุข

ความหมายของการเรียนรู้ที่มีความสุข

การเรียนรู้ที่มีความสุข ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Happy learning” ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของคำดังกล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่มีความสุขไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพบรรยากาศที่สบาย ๆ ทำให้ผู้เรียนมีอิสระ รู้สึกผ่อนคลาย มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบวิธี ส่งเสริมการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามความสามารถและตามศักยภาพประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ บทเรียนเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน กิจกรรมที่จัดการเรียนการสอน มีความหลากหลาย สื่อประกอบการเรียนการสอนน่าสนใจ การประเมินผลผู้เรียนมุ่งเน้นการประเมินจากพัฒนาการตามศักยภาพรายบุคคล อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนต่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสุขในการเรียนรู้จึงเป็นการเรียนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยความรู้สึกว่ามีความสุข สนุกสนานกับบทเรียน เกิดความรักและตระหนักถึงคุณค่าแห่งการเรียนรู้

จรรยารัตน์ ขวัญรัมย์ (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุขขณะที่กำลังรับความรู้

ศิริวัฒนา พูลสวัสดิ์ (2547) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการจะรู้ ด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นอาการความรู้สึกที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความสนใจ ความตั้งใจ ขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เนื่องจากบรรยากาศของการเรียนการสอนที่สนุกสนาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู ต่อสถาบัน เห็นประโยชน์ของการเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

บพิตร อิศระ (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความสุข หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนที่รู้สึกพึงพอใจต่อการเรียนรู้ สนองตอบการเรียนรู้ในเชิงบวก เป็นผลเนื่องจากคุณลักษณะภายในของตนเอง และการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้

ขวัญเนตร คาวีวงศ์ (2555) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขจะต้องมีแนวคิดพื้นฐานเกิดจากการสร้างความรักและความศรัทธาให้กับนักเรียน เพราะศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่ดีที่สุด การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการได้สัมผัส และสัมพันธ์กับของจริงและธรรมชาติ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตนเอง และบุคคลรอบข้างช่วยให้เขาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การประยุกต์กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

โดยสรุปแล้ว การเรียนรู้อย่างมีความสุข (Happy learning) หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภายใต้สภาพบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย มีอิสระ มีโอกาสที่จะรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างบุคคล เกิดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบวิธี ส่งเสริมการพัฒนาตนเองตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนต่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสุขในการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน และตระหนักเห็นถึงคุณค่าแห่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองจากการกระทำอย่างสร้างสรรค์ของตนเองสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้นำเสนอแนวคิดของการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีแนวคิดและหลักทฤษฎี คือ ต้องการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ทักษะปฏิบัติ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อย่างมีความสุข โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำคัญสำหรับการค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ที่เด็กสามารถพบได้ด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขนี้ ได้วิเคราะห์จากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ประการ พัฒนาคุณภาพให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้เรียนที่เก่ง ดี มีสุข สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

หลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ประการ คือ 1) แก่นแท้ของการเรียนการสอนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต 3) ศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ 4) ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมพันธ์ และ 5) สาระที่สมดุลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้คือความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี ซึ่งแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการนี้ ก่อให้เกิดเป็นทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียน 6 ทฤษฎี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักและศรัทธา (Love and respect)
2. ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciation)
3. ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization)
4. ทฤษฎีที่ 4 มุ่งมาดและมุ่งมั่น (Willing and firm)
5. ทฤษฎีที่ 5 ดำรงรักษไมตรีจิต (Friendship)
6. ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of life)

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักและศรัทธา (Love and respect)

การเรียนรู้บนฐานแห่งความรักและความศรัทธาของผู้เรียนที่มีต่อครู และต่อเพื่อนผู้ร่วมเรียนวิชาเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความเข้าใจที่ตรงกัน และความสนใจต่อบทเรียนต่อครู และต่อผู้ร่วมเรียน การสร้างความรักและศรัทธาจะเกิดขึ้นได้ โดยอาศัยองค์ประกอบต่อไปนี้

การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก

การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก คือ การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน โดยครูมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอน คือ

1. การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครู วิชาที่สอน ผู้เรียน และธรรมชาติของมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ครูต้องเข้าใจในวิชาที่ตนเองจะสอนให้แก่ผู้เรียน มีความรู้ที่รู้จักจริง รู้ลึก รู้กว้าง มีความแม่นยำในเนื้อหาและสิ่งที่ตนเองสอน จึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพได้ดี อีกทั้งมีการวางแผนการสอนที่เป็นขั้นเป็นตอนเหมาะสมกับผู้เรียน
 - 1.2 ครูต้องเข้าใจผู้เรียน รู้จักภูมิหลัง จุดเด่น จุดด้อย สภาพจิตใจ รู้ซึ่งถึงความคิดความฝันความทุกข์ ความสุขของผู้เรียนแต่ละคน สัมผัสได้ถึงความอ่อนโยนหรือความก้าวร้าว ของจิตใจ พร้อมทั้งจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง เท่าที่จะทำได้
 - 1.3 ครูต้องเข้าใจตนเอง รู้บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในบทบาทความเป็นครู มีจิตสำนึกของการเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้รับ มุ่งมั่นถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะสืบทอดเจตนารมณ์ เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่อย่างเต็มภาคภูมิ
 - 1.4 ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ว่าต้องการกำลังใจ การยอมรับ มิตรที่เชื่อถือไว้ใจได้ ความเป็นกัลยาณมิตรของครูถือเป็นส่วนสำคัญที่สุด ในการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรักและศรัทธา
2. การให้กำลังใจและให้โอกาส โดยครูต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน เปิดโอกาสให้แสดงออก รักความยุติธรรม จริงใจ อดทน มุ่งมั่นช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลโดยไม่ใช้อารมณ์

บทเรียนสนุกสนานเพลินเพลิน

บทเรียนที่มีความสนุกสนาน เพลินเพลิน และน่าสนใจ เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ ติดตาม และอยากแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไม่รู้จักจบ ซึ่งครูสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การเตรียมการสอน โดยมีการกำหนดการสอนไว้ล่วงหน้า กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และมีการวางโครงการสอนที่กระชับรัดกุม
2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาต่อเนื่อง ไม่ซ้ำซ้อนกัน มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และเพื่อนประเมิน มีการรายงานผลความก้าวหน้าของการเรียน ช่วงเวลาเรียนยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบทเรียน มีการจัดทำทั้งแผนระยะยาว แผนรายเดือน แผนรายสัปดาห์ และแผนรายวัน
3. การเลือกสื่อประกอบบทเรียนจากสื่อที่ครูสร้างขึ้นด้วยตนเองหรือนักเรียนร่วมกันสร้าง การจัดสัดส่วนสื่อและบทเรียนตรงตามสภาพลักษณะ วัย ความสามารถของผู้เรียน และการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียนตรงตามวัตถุประสงค์บทเรียนที่ได้วางแผนเตรียมไว้
4. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน นอกจากครูเป็นผู้ประเมินแล้วยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อนผู้เรียนด้วยกัน มีการรายงานผลความก้าวหน้าให้รับทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงตามศักยภาพของแต่ละคน
5. การจัดช่วงเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน สัดส่วนวิชาต่อสัปดาห์ มีโอกาสผ่อนคลายด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน
6. การจัดบรรยากาศในการเรียนที่รู้สึกผ่อนคลายสอดแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สนับสนุนเกื้อกูลให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง สามารถสรุปและจับประเด็นที่สำคัญได้
7. การแก้ปัญหาโดยการใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน มองหาจุดดีของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูต่อผู้เรียน

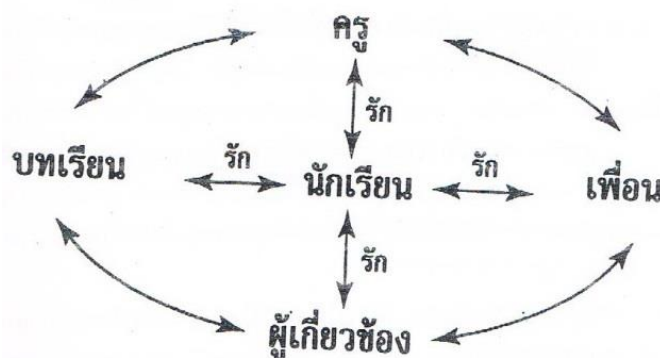
การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนรู้ว่าขีดความสามารถตนเองมีอยู่ในระดับใด โดยไม่ควรเปรียบเทียบด้วยวิธีการแข่งขัน เพราะจะก่อให้เกิดความทุกข์ให้แก่ผู้เรียน แต่ควรประเมินผลโดยดูจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่รู้จักกว้างขึ้น รู้วิธีทำมากขึ้น และรู้บทบาทที่ชัดเจน

การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน

ครูมีบทบาทสำคัญมากในการจูงใจให้ผู้เรียนรักการเรียน หากครูทุกคนรู้วิธีผูกใจผู้เรียน ความเบื่อหน่าย ความเกียจคร้านต่อการเรียนก็จะหมดไป วิธีการที่ครูควรปฏิบัติ คือ

1. การทำความรู้จักกับผู้เรียน ศึกษาประวัติภูมิหลังผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำความเข้าใจ พฤติกรรมผู้เรียน คาดคะเนความคิดของผู้เรียน จดจำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับผู้เรียน ติดตามถามข่าวความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณคือมิตรที่พร้อมรับฟัง เมื่อเกิดปัญหาขึ้น
2. การรักษามิตรภาพ กระทำตนเป็นที่ไว้วางใจได้ของผู้เรียน เอาใจใส่ เห็นความสำคัญของคนอย่างทั่วถึง จริงใจ พร้อมช่วยเหลือ อดทน เสียสละ รู้จักใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์

เมื่อผู้เรียนได้สัมผัสความจริงใจและความปรารถนาดีของครู ทำให้ทราบว่าครูพร้อมจะช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ ขณะเดียวกันได้ฟังคำพูดที่แสดงความจริงใจในเชิงเสริมแรง และสร้างสรรค์ เมื่อผู้เรียนรับรู้ สัมผัสสิ่งเหล่านี้จากครูได้ ก็ย่อมมีกำลังใจที่จะทำสิ่งที่ดี ๆ ผู้เรียนจะเห็นคุณค่าของตัวเองและอยากทำในสิ่งดี ๆ เรื่อยไป

รูปภาพที่ 2 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “สร้างความรักและความศรัทธา”

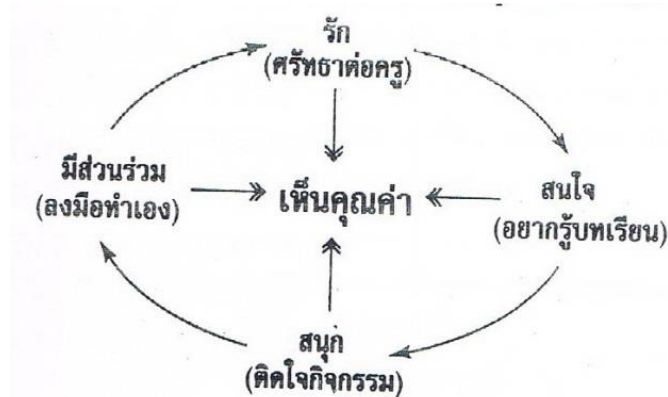
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 5)

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciation)

ผู้เรียนจะเห็นว่าบทเรียนที่เรียนไปนั้นมีคุณค่าและมีความสำคัญ ก็ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์และมีความหมายเกี่ยวกับตนเอง ผู้เรียนจะชอบเรียนในสิ่งที่ตรงตามความสนใจ ไม่ยากเกินกว่าที่จะสามารถเข้าใจได้ ผู้เรียนจะตั้งใจเรียนเมื่อรู้ว่าสิ่งที่เรียนจะให้ประโยชน์อะไรกับตนเองบ้าง โดยมีแนวคิดและการดำเนินการดังนี้

1. การเรียนที่มีความหมายและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน บทเรียนเหมาะสมกับวัย ความสนใจ เนื้อหากระชับครบถ้วน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตัวอย่างชัดเจน กระตุ้นให้คิดตามคำอธิบาย ไม่คลุมเครือ

2. ผู้เรียนเปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์ที่รอการเจริญเติบโต แต่แต่ละคนมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มีจุดอ่อนที่ต้องการความช่วยเหลือ ความสนใจ ความถนัด ความชอบ ความต้องการที่แตกต่างกันออกไป
3. ผู้เรียนจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน เมื่อสิ่งที่เรียนสัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้มาก่อน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื้อหาของวิชามีลักษณะเป็นรูปธรรม ผู้เรียนประสบความสำเร็จจนมีผลงานเป็นที่ยอมรับ ครูผู้สอนมีความเมตตาและความเป็นกันเอง

รูปภาพที่ 3 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “เห็นคุณค่าการเรียนรู้”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 7)

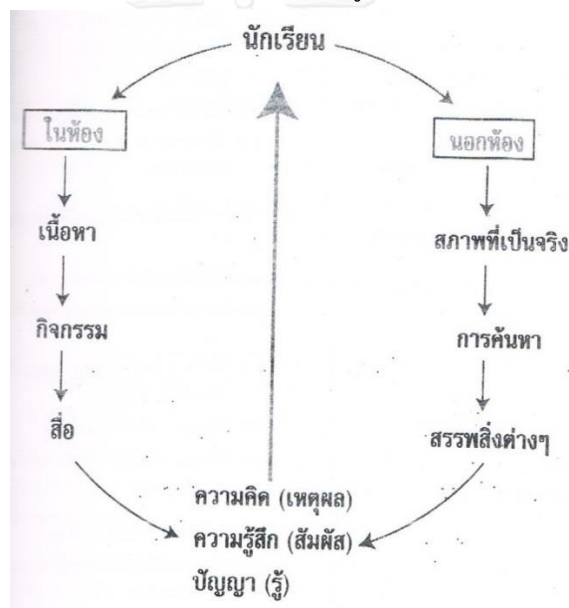
ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization)

การเรียนรู้ที่อยู่เฉพาะแต่ในห้องเรียนจะทำให้รู้สึกอึดอัด คับแคบ แต่เมื่อได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน ผู้เรียนจะรู้สึกสดชื่นขึ้น ผ่อนคลายมากขึ้น เป็นธรรมชาติมากขึ้น มีแนวคิดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. บทเรียนในห้องเรียนจะน่าสนใจเมื่อมีสภาพห้องเรียนที่น่าเรียน มีบ้านนิเทศแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่สะอาดสวยงาม กระตุ้นความคิด สื่อการเรียนตรงตามวัตถุประสงค์ มีกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนได้สัมผัสและเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. บทเรียนนอกห้องเรียนจะช่วยเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เปลี่ยนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ได้มีโอกาสสัมผัสประสบการณ์จริง รู้จักสังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่ค้นพบ ให้ข้อคิดเห็นต่างกันออกไปจากการเรียนภายในห้องเรียน
3. การนำธรรมชาติมาเป็นบทเรียนทำได้โดยการจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ จัดห้องเรียนตามสภาพบรรยากาศธรรมชาติ เชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน จัดทำโครงการทัศนศึกษาหรือกิจกรรมนอกสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน

4. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยให้คนในห้องเรียนรับรู้กิจกรรมร่วมกันของโรงเรียน สร้างเสริมกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชุมชน ร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน ส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การที่ผู้เรียนมีการเรียนเฉพาะในห้องเรียนอาจจะรู้สึกอึดอัด แต่ถ้าผู้เรียนมีการได้ออกไปเรียนนอกห้องเรียนจะรู้สึกสดชื่นได้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกไปเรียนนอกห้องเรียน ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น เพราะการอยู่แต่ในห้องเรียนนาน ๆ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัดการออกไปสู่ที่โล่งกว้างช่วยให้เกิดความรู้สึกเสรี ไม่กดดัน เป็นธรรมชาติมากขึ้น การเรียนนอกห้องเรียนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการใช่วิธีต่าง ๆ ได้แก่ ดวงตา (การดู) ปาก (การพูด) หู (การฟัง) อีกทั้งยังฝึกระดับสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้นจากคำถามที่ต้องการ หาเหตุผลที่ผู้เรียนได้คิดขึ้น ความอยากรู้นำไปสู่การพิสูจน์และการทดลองด้วยตนเอง จากนั้นผู้เรียนจะเริ่มใช้การรับรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น ได้แก่ การคิด การอ่าน การเขียน เพื่อหาความรู้ให้ตนเองมากขึ้น

รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “เปิดประตูสู่ธรรมชาติ”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 17)

ทฤษฎีที่ 4 มุ่งมาดและมุ่งมั่น (Willing and firm)

การรู้จักจุดด้อยของตัวเอง ไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ปรับปรุงแก้ไขตนเอง รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ ตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตมาสู่ตนเอง นำไปสู่ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าตนเอง ไม่คิดว่าชีวิตของตนเองเป็นสิ่งที่ไร้ค่า คุณสมบัติเหล่านี้จะเพิ่มพูน พัฒนาตัวผู้เรียนได้ ต้องมีผู้ช่วยเหลือแนะนำ ให้โอกาส เมื่ออยู่บ้านผู้เรียนจะต้องการให้พ่อแม่ช่วยเหลือ เมื่ออยู่โรงเรียนผู้เรียนจะต้องการให้ครูช่วยเหลือ โรงเรียนไม่สามารถแทนที่ครอบครัวได้ แต่สามารถช่วยสนับสนุน

ส่งเสริมความรู้สึกดี ๆ ของผู้เรียนได้ โรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่รวมของความแตกต่าง การช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสความแตกต่าง ยอมรับและเห็นประโยชน์จากความแตกต่างเป็นสิ่งมีคุณค่า ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักอารมณ์ของตนเอง ซึ่งจะสามารถปรับอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมได้ดีที่สุด อันจะทำให้ลดความสับสนและเกิดความมั่นใจ ซึ่งมีรายละเอียด คือ

1. การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ควรสามารถมองเห็นตนเองในส่วนที่ดี ส่วนที่ด้อยกล้าเผชิญกับสภาพของตนเอง รับฟังคำวิจารณ์จากผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง มุ่งมั่นพัฒนาปรับปรุง รู้จักควบคุมอารมณ์ในเหตุการณ์ต่าง ๆ และเห็นคุณค่าของตนเอง
2. ความตั้งใจจริงเกิดขึ้นได้เมื่อรู้คุณค่าของสิ่งนั้น มีเป้าหมายที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนจริงใจ และได้รับโอกาสเมื่อเกิดความผิดพลาด
3. การพัฒนาความเชื่อมั่น เปิดใจรับความรู้ใหม่ รู้จัดแยกแยะเหตุผล ไตร่ตรองใคร่ครวญ หาคำตอบ รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์ คิดตัดสินใจอย่างมีหลักการ

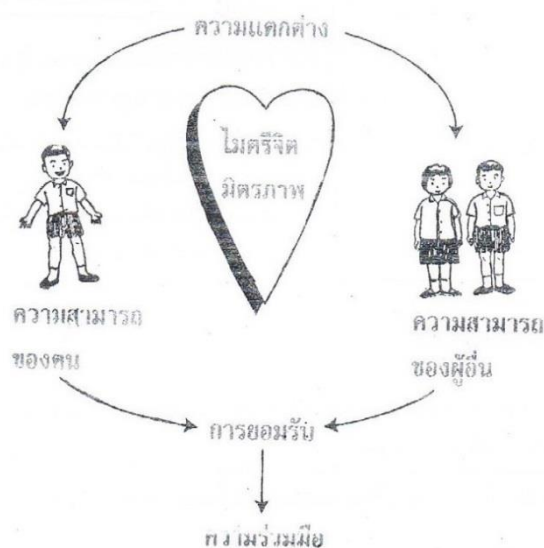
รูปภาพที่ 5 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “มุ่งมั่นและมุ่งมั่น”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 23)

ทฤษฎีที่ 5 คารงรักขไมตรีจิต (Friendship)

มนุษย์มีลักษณะของความเป็นสัตว์สังคมสูง ชอบอยู่กันเป็นหมู่เป็นพวก โรงเรียนจึงเป็นสถานที่เหมาะสมที่สุด ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ส่วนตน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็น และความสามารถของผู้อื่น โดยครูมีส่วนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับเพื่อน ด้วยกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมรู้จักเพื่อน ๆ ผู้เรียนควรจะเรียนรู้ว่าคนเราแม้จะคิดต่างกันแต่มีจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน คือ การยอมรับฟังกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ความสำเร็จและความสุขก็จะอยู่ไม่ไกล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดและความสามารถของผู้อื่น ๆ เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น อ่อนโยน ผ่อนปรน รู้จักประมาณตนเอง ไม่มุ่งมันเอาแต่เพียงชนะผู้อื่น
2. การทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ มองผู้อื่นในเชิงสร้างสรรค์ อดทน อดกลั้น ให้อภัย ให้โอกาส รับฟังเหตุผลและความเปลี่ยนแปลง คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองไว้ทีหลัง สร้างเป้าหมายร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. การสื่อความคิดและความรู้สึก มีความสุภาพ อ่อนโยน เลือกใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์ จริ่งใจ ให้เกียรติผู้อื่น ให้กำลังใจแก่กัน สามัคคี ประองตอง

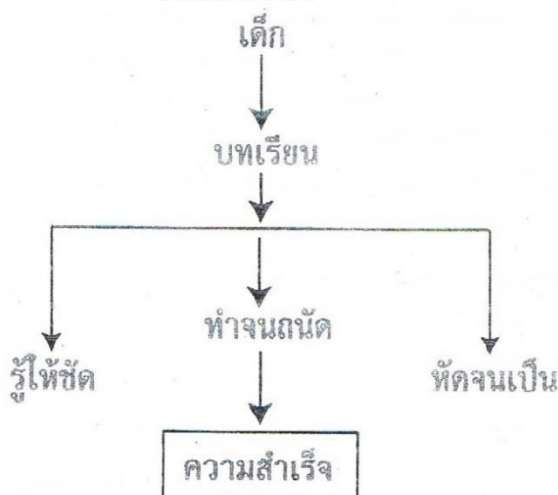
รูปภาพที่ 6 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “ดำรงรักษัไมตรีจิต”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 25)

ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of life)

การรักษาสมดุลของชีวิตเป็นการปรับตนเองให้อยู่ในความพอเหมาะ รู้ข้อจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ตรงตาม มีความสำรวมไม่หลงตนเอง รู้จักปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความชาญฉลาด ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิ์จะได้รับความสุขทั้งทางกายและทางใจ มีโอกาสได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด ได้ทดลองความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ คือการเรียนรู้เพื่อใหู้ (Learn to know) เรียนให้เข้าใจและทำได้ รู้เคล็ดลับของการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ (Learn to do) และเรียนจนรู้จักเข้าใจวิธีคิดและวิธีปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ (Learn to be)

1. ความสุขทางใจ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความรักและเป็นที่รัก ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้ความสามารถ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ได้รับการกล่าวชื่นชมว่าเป็นคนดี รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สมหวังในสิ่งที่ปรารถนา
2. ความสุขทางกาย เกิดจากความรู้สึกที่ตนเองปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีที่พักอาศัยที่สงบและสบาย มีอาหาร มีเครื่องนุ่งห่ม มีข้าวของเครื่องใช้ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เรียกว่า เพียบพร้อมด้วยปัจจัย 4
3. การเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ แบ่งออกเป็น
 - 3.1 การเรียนเพื่อให้รู้ (Learn to know) คือ รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ รู้ในสิ่งที่ไม่เคยเห็น รู้ในสิ่งที่ไม่เคยได้สัมผัส ให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง คัดคะเนได้ใกล้เคียง สร้างจินตภาพตามที่ได้เรียนรู้
 - 3.2 การเรียนเพื่อให้เชี่ยวชาญ (Learn to do) คือ ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ ฝึกฝนจนทำได้คล่อง ระบุขั้นตอนการปฏิบัติได้ครบถ้วน อดทน มุ่งมั่น อธิบายให้เข้าใจได้ แสดงเป็นตัวอย่างให้ดูได้
 - 3.3 การเรียนเพื่อให้เป็น (Learn to be) คือ เข้าใจธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้น มีระบบการคิด ใส่ใจตั้งใจในการทำงาน มุ่งมั่นไม่ทอดทิ้ง มองว่างานสุจริตทุกอย่างมีเกียรติ รับผิดชอบในผลงานของตนเอง คิดปฏิบัติอย่างผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น

รูปภาพที่ 7 กรอบแนวคิดและแนวดำเนินการของทฤษฎี “ชีวิตที่สมดุล”

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 28)

โดยสรุปแล้ว แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข เกิดจากการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาประเทศไทย มาเป็นทฤษฎีรูปแบบใหม่ เป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 6 ทฤษฎีนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน กล่าวได้ว่าผู้เรียนต้องได้รับการยอมรับว่าแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเอกลักษณ์ของบุคคล ทั้งผู้ปกครองและครูต้องเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักและความศรัทธา เมื่อผู้เรียนเกิดความรักและความศรัทธาก็จะเห็นคุณค่าของการเรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมั่นใจ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูต้องจัดบทเรียนให้สนุกสนาน น่าสนใจ สร้างบรรยากาศของการเรียนที่สนุกสนาน ผ่อนคลาย กระตุ้นนักเรียนให้ได้ใช้ความคิด มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากตำราเรียนกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยให้นักเรียนได้ใกล้ชิดในสิ่งที่อยากเรียนรู้และอยากจะเป็นนักเรียนก็ย่อมจะเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน เห็นคุณค่าในตนเอง มีการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ เกิดความสุขในการเรียนรู้ ท้ายที่สุด เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับความสุขในการเรียน มีชีวิตที่สมดุล สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ง่าย สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในตนเองจนเกิดความภาคภูมิใจ เรียนรู้ที่จะปรับปรุงตนเองให้เกิดความสมดุลรู้จักผ่อนคลายเป็นการยอมรับและรู้จักให้ออกสตนเอง ตระหนักรู้ในตนเองได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวว่า ในกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีความสุขด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ คือ

1. ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง

ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมองจากเพื่อนผู้ปกครอง และครู ผู้เรียนจึงควรมีสติที่จะมีความเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิดความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รู้สึกรัก โกรธ ดีใจ เสียใจ ได้เหมือนผู้ใหญ่ มีความสามารถเฉพาะตัวที่เป็นจุดเด่นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ มีสติได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่เช่นมนุษย์คนหนึ่ง ผู้เรียนควรมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเลือกเส้นทางเดินสำหรับอนาคตให้กับตนเอง ผู้ปกครองและครูจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำที่ดีกับผู้เรียน แต่ไม่ใช่ผู้ออกคำสั่งหรือผู้คอยบงการ

บัญชาชีวิต ผู้เรียนต้องการที่จะมีความสุขในชีวิต อาจแค่เพียงต้องการชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน แจ่มใส ต้องการมีจิตใจที่สดชื่น เบิกบาน ร่างกายแข็งแรง ก่อให้เกิดพลังทางกาย พลังทางจิตใจ และพลังทางความคิดที่จะพัฒนาตนเองให้ไปสู่ความมีศักยภาพในทางการคิดและทางสติปัญญา มีสุขภาพจิตที่ดีที่กระตุ้นการสร้างความมั่งหวังในชีวิต การปฏิบัติตนอย่างอ่อนโยนของครู จะทำให้ ความทุกข์ของผู้เรียนบรรเทาลง ซึ่งความทุกข์ของผู้เรียนมีสาเหตุจาก 2 ประการ ได้แก่

1. ความทุกข์ของผู้เรียนที่เกิดจากตนเอง

ความทุกข์ของผู้เรียนที่เกิดจากตนเอง หากไม่ได้รับการช่วยเหลือจะสะสมมากขึ้น จนกลายเป็นปมด้อย และทำให้เกิดความไม่มั่นใจ หวาดกลัว อาจจะนำไปสู่ความโกรธ กระทบในสิ่งที่ยึดมั่นเพียงเพื่อความสะใจ ความทุกข์ของผู้เรียนจากสาเหตุดังกล่าว มีลักษณะต่อไปนี้ คือ

- 1.1 รูปร่างหน้าตาไม่สวย ตัวดำ
- 1.2 มีจุดบกพร่องในร่างกาย
- 1.3 สุขภาพไม่ดี ป่วยบ่อย
- 1.4 ความไม่มั่นคงทางอารมณ์
- 1.5 เรียนไม่รู้เรื่อง
- 1.6 ไม่มั่นใจ กลัวไปหมดทุกอย่าง
- 1.7 พูดไม่ชัด ติดอ่าง
- 1.8 รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าคนอื่น
- 1.9 สับสนและขลาดอาย

2. ความทุกข์ของผู้เรียนที่เกิดจากสภาพแวดล้อม

ความทุกข์ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมจากบุคคลที่อยู่รอบผู้เรียน ซึ่งความทุกข์ของผู้เรียนมีลักษณะต่อไปนี้

- 2.1 ความเปลี่ยนแปลงในบ้านและครอบครัว
- 2.2 ครอบครัว พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ฐานะทางเศรษฐกิจ
- 2.3 สังคม เพื่อนบ้าน คนรู้จัก
- 2.4 โรงเรียน เพื่อน ครู เจ้าหน้าที่

2. ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนโดยทั่วถึง

ครูต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของผู้เรียนทุกคนโดยต้อง เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อน ความคิดอันไร้ขอบเขต ความคิดในฝันอันกว้างไกลของผู้เรียน ในแต่ละคน เปิดโอกาสให้เขาได้สานความฝันดำเนินไปตามความใฝ่ฝันนั้น จนบรรลุถึงเป้าหมาย

ของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีความยุติธรรม สม่่าเสมอ วางตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี อารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกการเป็นผู้ให้ มีการเตรียมความพร้อมในตนเอง เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละอดทน มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้จักตัวเอง รู้จักวิธีการแก้ปัญหา เรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างมีสติเทียบพร้อมด้วยคุณธรรม ครูคือผู้ที่รับช่วงเวลาของการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง มีการแบ่งภาระหน้าที่กันโดยให้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ ให้ออกาสให้ความเข้าใจ ให้อภัย ให้ศรัทธาต่อโลกมนุษย์ ถ้าผู้ปกครองและครูร่วมกันเข้าใจกัน ผู้เรียนก็จะมีความสุข ถ้าผู้ปกครองและครูไม่เข้าใจกันหรือแสดงความคิดเห็นคนละอย่าง พุดกันคนละเรื่อง ผู้เรียนก็จะมีทุกข์ ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าครู คือ ผู้ที่รับมาเรียนมา เพื่อจะให้ความรู้แก่ผู้เรียน ด้วยวิธีการอันชาญฉลาด นำเรียนรู้อะไรและดึงดูความน่าสนใจ โดยให้ความเป็นกัลยาณมิตร ให้หลักในการดูแลตัวเอง ผู้เรียนจะรู้สึกว่าคุณมีความสุขเมื่อได้เรียนกับครูที่เข้าใจ และร่วมคิดไปด้วยกัน สามารถจูงใจตนเองให้ตื่นเต้นไปกับบทเรียนแต่ละบท กิจกรรมในแต่ละขั้นตอน สร้างเสริมให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน ผู้เรียนจะมีความรักในสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อธรรมชาติที่แวดล้อม ส่งเสริมให้มีความศรัทธาต่อการดำรงชีวิต รู้จักสร้างความหวังเพื่ออนาคตของตนเอง ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในตนเอง กล่าวคือ “ศาสตร์” คือองค์ความรู้พื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ มากพอที่จะถ่ายทอดให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ตามวัยของเขา และ “ศิลป์” คือวิธีการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะและวุฒิภาวะของผู้เรียนในรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องมีใจที่รักและศรัทธาในความเป็นครู รักในวิชาชีพ รักในสิ่งที่สอน รักผู้เรียน อีกทั้งยังต้องมีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ครูที่มีคุณภาพจึงต้องมีคุณสมบัติครอบคลุมครบทั้ง 3 ประการดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ซึ่งปลูกฝังอยู่ในตนเองอย่างลุ่มลึกจึงจะสามารถสร้างความศรัทธาที่จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนได้ คุณสมบัตินี้หากมีสอดแทรกอยู่ในตัวตนของครูย่อมจะเป็นที่รักของผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการสอน

3. ผู้เรียนเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา

ผู้เรียนควรที่จะได้รู้จักตนเอง โดยการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต และความเป็นมนุษย์ของตน รับรู้ความหมายการมีชีวิตอยู่รอดได้ ยอมรับทั้งจุดดี จุดด้อยของตนเอง ค้นหาวิธีปรับปรุงแก้ไขโดยเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงวิธีปรับตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมโดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจ รู้จักให้เกียรติแก่ผู้อื่น ๆ ในสังคม มีเหตุผลและใจกว้างพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ ความภูมิใจของผู้เรียนจะเกิดขึ้นเมื่อได้แสดงความสามารถ บางประการให้ผู้อื่นได้รับรู้ การที่ผู้เรียนได้ทำใน

สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ถนัด เมื่อประสบความสำเร็จย่อมนำมาความภาคภูมิใจมาสู่ตนเอง เกิดกำลังที่จะพัฒนาฝีมือให้ก้าวหน้าขึ้นไปอีก งานใดที่ผู้เรียนทำแล้วเกิดความภาคภูมิใจ ผู้เรียนก็จะรักงานนั้น อยากทำให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เมื่อผู้เรียนรักงานนั้นก็ย่อมจะรักผู้ร่วมงานแล้วแผ่ขยายไปถึงผู้อื่น ซึ่งอยากให้เราประสบผลสำเร็จบ้าง ภาระอีกประการหนึ่งของครูคือ ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความสามารถออกมา ผู้เรียนจึงควรมีโอกาสค้นพบความสามารถของตนเอง ปรับตัวเข้ากับสภาวะต่าง ๆ เห็นคุณค่าของการมีชีวิต เรียนรู้ที่จะรักการทำงาน รู้จักการทำงานที่สร้างสรรค์ เปิดใจกว้าง ที่จะชื่นชมความงามในธรรมชาติและโลกรอบตัว อีกทั้งมีความรักให้ทั้งตนเองและผู้อื่น

4. ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ

การให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ก็เพื่อทำให้ได้ค้นพบความสามารถของตนเองที่ซ่อนเร้นและรอการพัฒนาอยู่ ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจเรียนเพื่อต่อเติมความฝันของตนเองให้สมบูรณ์ ได้มีโอกาสรับรู้ว่าวิทยาการในแขนงต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ได้ทั้งนั้น ถ้าผู้เรียนใส่ใจ มุ่งมั่น ให้เขาได้มีโอกาสเรียนเพื่อรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล (Learn to know) เรียนให้เข้าใจและทำได้ รู้เคล็ดลับของการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ (Learn to do) และเรียนจนรู้จักเข้าใจวิธีคิดวิธีปฏิบัติของคนในอาชีพ นั้น ๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ (Learn to be) ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างความสุขในตนเองและส่งความสุขถึงคนรอบข้าง เมื่อผู้เรียนมาเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนแล้ว ศักยภาพของผู้เรียนเริ่มเกิดการพัฒนาขึ้น แต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู ความสามารถที่ติดตัวผู้เรียนตั้งแต่เกิด เมื่อเติบโตขึ้นศักยภาพความสามารถพิเศษเหล่านั้นก็จะเริ่มขยายตัวแสดงออกมา หากได้รับโอกาส จังหวะ แรงกระตุ้นที่เหมาะสม ในที่สุดความสามารถ ความถนัด และความสนใจพิเศษของผู้เรียนก็จะปรากฏเด่นชัดขึ้นตามลำดับ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำในกิจกรรมตามที่ตนเองชอบ มีความสนใจ มีความถนัด เท่ากับเป็นการส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนให้ปรากฏออกมา การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกทำตามที่ชอบและสนใจ จะช่วยให้ได้พัฒนาตัวเองในด้านนั้น ๆ ได้มากขึ้น

5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเอง ในสิ่งที่สนใจ

การที่ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียน สืบค้นความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองสนใจอยากรู้ สนุกสนาน แปลกใหม่ เร้าความสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองให้เห็นผลที่สมจริง อยากศึกษา ให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม เกิดความภาคภูมิใจในข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ สามารถถ่ายทอด แนวความคิดให้ผู้อื่นทราบด้วยความภูมิใจ รักการเรียน มีระบบในการเรียน และเห็นประโยชน์ ในการเรียน ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่อาจสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นไปในชีวิตและปรากฏการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นสื่อ นำความรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา สามารถเข้าถึง การศึกษาได้อย่างสะดวกทุกเวลาและสถานที่ ครูต้องมีความตื่นตัวที่จะเปิดใจให้กว้าง เพื่อพัฒนา ตนเองให้ทันกับเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การจัดบทเรียนจึงต้องคำนึงถึงผู้เรียน เป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องมีความตื่นตัวในการเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น การเลือกบทเรียนเข้ามา ในการเรียนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องทำโรงเรียนให้เป็นสถานที่ไม่น่ากลัว เมื่อผู้เรียน มาโรงเรียนแล้วไม่เกิดความเครียด เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนอยากที่จะมาโรงเรียนอย่างมีความสุข ที่ใดที่ให้ความสุข มีบรรยากาศที่เพลิดเพลิน สนุกสนาน ศักยภาพครูที่มีคุณภาพจะต้องสามารถ เชื่อมโยงนำความสุขเข้ามา สูในห้องเรียน และสามารถดึงบทเรียนไปสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ภายนอกห้องเรียนได้

โดยแท้จริงแล้วบทเรียนที่มีคุณภาพจะประกอบขึ้นด้วยข้อปลีกย่อยหลายข้อแต่ละข้อ จะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่เรียนได้ บทเรียนที่มีคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ส่วนเนื้อหาและกิจกรรม
 - 1.1 มีความแปลกใหม่ที่น่าตื่นเต้น
 - 1.2 เร้าใจให้อยากติดตามไม่อย่างขาดเรียน
 - 1.3 มีการเชื่อมโยงความรู้จากเก่าไปใหม่
 - 1.4 มีกิจกรรมสนุก ๆ ไม่น่าเบื่อ
 - 1.5 ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น
2. ส่วนพัฒนาตน
 - 2.1 ขยายวงความรู้ออกไปสู่โลกกว้าง
 - 2.2 จูงใจให้ใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง
 - 2.3 เรียนรู้การทำงานที่สร้างสรรค์

- 2.4 เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม
- 2.5 ใจกว้างและรู้จักการยอมรับ
- 3. ส่วนสร้างเสริมทัศนคติ
 - 3.1 ได้ค้นพบตัวเองและความสามารถของตน
 - 3.2 เข้าใจชีวิตและธรรมชาติตามวัยที่จะรับได้
 - 3.3 เห็นค่าของความเป็นมนุษย์
 - 3.4 เข้าใจและเห็นคุณค่าท้องถิ่นของตน
 - 3.5 รักและเห็นประโยชน์ของการเรียน

นอกจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนของครูต้องปรับเปลี่ยนแล้ว แนวทางการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนที่มีความสุข การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนส่วนมากจะมุ่งความสนใจไปที่การสอบด้านวิชาการเพียงด้านเดียว เสมือนเป็นการประเมินคุณค่าของคนด้านความจำแต่ด้านอื่น ๆ ถูกลดความสนใจลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการตระหนักในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คุณค่าของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะความเป็นไทย คุณค่าของความรัก ความอาหารต่อมนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อม คุณค่า ความสามารถในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด การเกิดความรู้ ความคิด การรู้จักไตร่ตรอง ไคร่ครวญ ตรិตรองในสิ่งที่ควรหรือไม่ควร ปรับบุคลิกภาพให้สง่างามเหมาะสม วางตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ มีสุนทรียภาพ สุขุมรอบคอบ พร้อมด้วยคุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นที่พึ่งของผู้อื่น การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนจึงต้องประเมินในภาพรวมของความเป็นผู้นั้น โดยประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรียน จนวันสุดท้ายที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาและออกจากโรงเรียนไป เป็นการประเมินที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด การประเมินผลที่สมบูรณ์ที่สุดเป็นการประเมินสองทาง คือให้ผู้อื่นประเมินตนเองและเพื่อนประเมินตนเอง เพราะว่าคุณผู้เรียนจะได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อตนเอง และต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนอีกด้วย

6. สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่เรียนรู้ควรจะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดเฉพาะอยู่ในบทเรียน แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตความเป็นจริง เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน พยากรณ์ คาดคะเน ตั้งข้อสันนิษฐานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การค้นคว้า พิสูจน์ความเป็นจริง รู้จักสืบเสาะหาคำตอบในข้อสงสัยต่าง ๆ จากแหล่งทรัพยากรความรู้ มีการวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดริเริ่มเป็นของตนเอง จุดยืนที่แน่นอน เชื่อมั่น ในตนเองไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่น รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า ให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้อื่นได้ เมื่อเขา

เติบโตขึ้น การเรียนของผู้เรียนที่สามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ เมื่อผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยเกิดจากประสบการณ์ในการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน มีทั้งการจัดมวลงประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อมแล้วนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้กับบริบทตามสถานการณ์ความเป็นจริงของตนเองเกิดประโยชน์ ซึ่งผู้เรียนต้องมีความสามารถในการรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ สถานการณ์สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักความเป็นเหตุเป็นผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นตนเอง จุดยืนชัดเจน แน่นนอน เชื่อมมั่นในตนเอง ไม่ยอมเป็นเครื่องมือของผู้อื่น สามารถให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้อื่นในด้านการใช้ชีวิตที่มีทั้งที่เป็นปัญหาและเป็นความสำเร็จ อันน่าชื่นชมยินดี หน้าที่สำคัญของครูคือการพิจารณาบทเรียนต่าง ๆ ที่มีทั้งในและนอกหลักสูตร ให้บทเรียนแต่ละเนื้อหามีความหมายที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการของครูที่จะให้ผู้เรียนได้เข้าใจและช่วยกันค้นหา แล้วสรุปหลักการนำไปใช้จากแนวคิดและองค์ประกอบต่าง ๆ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้นำเสนอขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะ การยอมรับความสามารถผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมไปยังความรู้แขนงอื่น ๆ เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิต และโลกรอบตนเอง
2. วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจของผู้เรียน นำเสนอตามธรรมชาติ เนื้อหาที่เรียนไม่มากหรือน้อยเกินไป จนผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าหรือหมดความสนใจ
3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่าง ๆ ของผู้เรียน รวมทั้งความคิดเชิงสร้างสรรค์ การอ่านคิดวิเคราะห์ ประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ โดยคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ
4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสความงาม ความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ เวลา ทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้ อย่างเท่าเทียมกัน
5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุกสนาน ชวนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ภาษาที่ใช้ในการจูงใจผู้เรียนนุ่มนวลให้กำลังใจ และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)
7. การประเมินผล มุ่งเน้นการประเมินเชิงพัฒนาการของผู้เรียนโดยภาพรวมมากกว่าพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลตนเองได้ด้วย

ปราณี อ่อนศรี and สายสมร เฉลยภิตติ (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความสุขร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

 1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียนแต่ละวัย เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ
 2. วิธีเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน การนำเสนอบทเรียนเป็นธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน
 3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนา และส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่าง ๆ รวมทั้งความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดเป็นระบบ
 4. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
 5. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสัมผัสสรรพสิ่งรอบตัว โดยไม่จำกัดสถานที่หรือเวลาในการเรียนรู้
 6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย
 7. การประเมินผล เน้นพัฒนาการของผู้เรียนในภาพรวมมากกว่าผลเรียนทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองด้วย

การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน หากสามารถร่วมกันสร้างความสมดุลในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้แล้ว ผู้เรียนย่อมเกิดความสุขในการเรียน ทำให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การวัดและประเมินความสุขในการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวัดความสุขในการเรียน พบว่ามีวิธีการวัดความสุขในการเรียนมีหลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม

บพิตร อิสระ (2550) กล่าวว่า การวัดการเรียนรู้ที่มีความสุข พิจารณาจากพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้สึกต่อกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่แสดงออกซึ่งความพึงพอใจ ในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่
 - 1.1 อยากมาโรงเรียน
 - 1.2 อยากเรียน
 - 1.3 มีความตั้งใจ
 - 1.4 กระตือรือร้นในการเรียน
 - 1.5 สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน
 - 1.6 อยากร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน
2. ด้านความรู้สึกต่อบุคคลอื่น หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนและเพื่อนนักเรียน ได้แก่
 - 2.1 อยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู
 - 2.2 สนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู
 - 2.3 มีความรู้สึกที่ดีที่ได้อยู่กับเพื่อนและครู
3. ด้านความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ความสบายใจที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

แนวคิดของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข

ขวัญเนตร คาวีวงศ์ (2555) กล่าวว่า การสร้างความสุขที่อาศัยปัจจัยภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดโทษได้ เช่น ทำให้นักเรียนเรียกร้องเอาแต่ใจตัวเอง ครูผู้นำทางแห่งการเรียนรู้จึงต้องเข้าใจหลักการและมีแนวปฏิบัติได้ถูกต้อง คือ

1. การสร้างบรรยากาศแห่งความรักให้เด็กมีความสุขนั้นไม่ใช่จุดหมาย แต่เป็นการสร้างปัจจัยเอื้อต่อการก้าวสู่เป้าหมาย
2. จัดให้เด็กอยู่ในบรรยากาศแห่งความรัก หรือได้รับความรักในลักษณะที่ไม่รวมศูนย์เข้าหาตัว แต่ให้ขยายความรักออกไป เช่น รักครู รักเพื่อน และอยากช่วยเหลือผู้อื่น
3. ครูควรสร้างนิสัยช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น และการร่วมกันคิดร่วมกันทำให้มากกว่าการพึ่งพาผู้อื่น
4. ครูควรใช้ปัจจัยภายนอกช่วยทำให้สถานการณ์นั้นเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาปัจจัยภายใน คือ ความใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ในตัวเด็ก

5. สถานการณ์การเรียนที่สนุก ต้องไม่ทำให้เด็กติดในความสุข หรือเห็นแก่ความสุข ต้องดำเนินไปในลักษณะที่ความสุขนั้นเป็นปัจจัยนำไปสู่การเรียนรู้ ใฝ่เรียน ในเชิงสร้างสรรค์ ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นครูผู้นำทางการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีเป้าหมายของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ เพื่อมุ่งสร้างนิสัยของการ ใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิใช่เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกในการเรียนเพียงอย่างเดียว ควรมุ่งสร้างคุณลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การพึ่งตนเองให้ มากกว่าพึ่งผู้อื่น และการเป็นคนมีความคิดใฝ่สร้างสรรค์ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ต่อไปในอนาคต

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กไร้สัญชาติ

ความหมายของเด็กไร้สัญชาติ

พันธุทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร (2546) ได้กล่าวว่า คนไร้สัญชาติ หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ รับการยอมรับ ไม่มีสัญชาติของรัฐใด (Nationality less) ภายหลังจากได้พิจารณากฎหมายว่าด้วย สัญชาติของรัฐที่มีจุดเกาะเกี่ยวโดยแท้จริง (Genuine link) กับบุคคลนั้นแล้ว ซึ่งความไร้สัญชาติ ของบุคคลย่อมหมายถึงการที่บุคคลนั้นไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้น คนที่ไร้สัญชาติ ก็จะตกเป็นคนต่างด้าว โดยปริยาย อาจกล่าวได้ว่า คนที่ไม่มีสัญชาติไทยอาจไม่มีสถานะของความเป็นคนไทยในกรณีต่าง ๆ กล่าวคือ ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทย โดยหลัก สืบสายโลหิตจากมารดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการสมรส และไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ รวมถึงคนทุกคนในประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองว่า เป็นพลเมืองของรัฐใด ๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (2551) ได้ให้ความหมายของเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ หมายถึง เด็กที่ไม่มีสัญชาติของรัฐใดเลยภายใต้กฎหมายว่าด้วยสัญชาติของรัฐ ไม่มีรัฐที่เป็น เจ้าของสัญชาติ มีสถานะกลายเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในทุกดินแดน

ชัยพลภักดิ์ เสรีรักษ์ (2552) ได้กล่าวว่า เด็กไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย หมายถึง เด็กที่ไม่สามารถส่งไปให้ยังประเทศใดได้ ไม่มีประเทศใดที่ยอมรับสิทธิของการเป็นประชาชนหรือ เป็นเด็กที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของไทย สถานภาพจึงกลายเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย เด็กกลุ่มนี้มีพ่อแม่เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามแนวพรมแดนระหว่างประเทศ เพื่อนบ้านกับประเทศไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 (2552) ได้ให้ความหมายของเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ หมายถึง เด็กที่มีบิดามารดาเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยแต่เกิดในประเทศไทย และไม่มีชื่อในหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ทร.13 และ ทร.14 หรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ติดตามบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

รัตนพงษ์ ตุมพสุวรรณ (2553) กล่าวว่า คนที่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีสถานะเป็นคนไทย โดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการสมรส และไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ รวมถึงคนทุกคนในประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด ๆ หมายถึง คนต่างด้าว

ประกายกาญจน์ แห่งชาติ ไชยยา (2554) ได้ให้ความหมายของเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ หมายถึง เด็กที่ไม่มีสัญชาติ ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด สถานภาพจึงกลายเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีบิดา มารดาเป็นบุคคลซึ่งไม่ใช่สัญชาติไทยแต่เกิดในประเทศไทย ไม่มีชื่อใน ทร.13 และ ทร.14 หรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ติดตามบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ชยารส อุดมอ่าง (2555) ระบุว่า เด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย หมายถึง เด็กที่ไม่มีสัญชาติ และไม่ปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยว่ามีสัญชาติอื่นของรัฐใดเลยในโลก กล่าวคือเป็นบุคคลที่ไม่มีรัฐเจ้าของสัญชาติ (State of nationality) แต่ได้รับการยอมรับให้มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในประเทศไทยในปัจจุบัน อาจจะมีจำแนกคนไร้สัญชาติในประเทศไทยออกเป็น 3 ประเภท กล่าวคือ

1. คนไร้สัญชาติที่มีสิทธิเข้าเมือง และมีสิทธิอาศัยในลักษณะถาวร
2. คนไร้สัญชาติที่มีสิทธิเข้าเมือง และมีสิทธิอาศัยในลักษณะชั่วคราว
3. คนไร้สัญชาติที่มีสิทธิอาศัยในลักษณะชั่วคราวแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมืองตามกฎหมาย

เด็กไร้รัฐ (Stateless children) ในประเทศไทย หมายถึง เด็กที่อยู่ในประเทศไทย และไม่สามารถส่งไปให้ประเทศใดได้ เพราะไม่มีรัฐใดยอมรับให้สัญชาติแก่บุคคล จึงมีสถานะกลายเป็นบุคคลไม่มีรัฐเจ้าของสัญชาติ (State of nationality) และไม่ได้รับสิทธิให้อาศัยอยู่ในรัฐใดเลย (State of domicile) โดยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เด็ก ๆ เหล่านี้ตกเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทุกประเทศของโลกไม่มีรัฐใดยอมรับเป็นรัฐเจ้าของสัญชาติ (State of nationality or national state) และไม่มีรัฐใดยอมรับให้สิทธิอาศัย (State of residence or residential state) ไม่ปรากฏชื่อในทะเบียนบ้าน (Civil registration) ของรัฐใดเลยในโลก

ไม่มีเอกสารรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย (Identification paper) ที่ออกโดยรัฐใดเลยบนโลก ทำให้ไม่สามารถอ้างสิทธิใด ๆ ต่อรัฐได้

ภาควิชาการใช้สาเหตุของความไร้สัญชาติ ในการจำแนกประเภทมนุษย์ที่ประสบปัญหาความไร้รัฐไร้สัญชาติ โดยจำแนกประเภทเด็กไร้สัญชาติออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ

1. เด็กไร้สัญชาติโดยข้อกฎหมาย (Stateless child de jure)
2. เด็กไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริง (Stateless child de facto)

เด็กไร้สัญชาติอาจได้รับการยอมรับในทะเบียนราษฎรของรัฐหนึ่งในสถานะของคนที่มีสิทธิอาศัยโดยรัฐเจ้าของดินแดนยอมรับที่จะให้อาศัยอยู่แต่ไม่ยอมรับที่จะให้สัญชาติสิทธิอาศัยที่ได้รับนั้นมีลักษณะชั่วคราวหรือถาวร พฤติกรรมดังกล่าวของภาครัฐจึงจำแนกเด็กไร้สัญชาติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เด็กไร้สัญชาติที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัย
2. เด็กไร้สัญชาติที่ไม่ได้รับสิทธิให้อาศัย

รัฐจะให้สิทธิอาศัยชั่วคราวแก่คนไร้สัญชาติที่คาดว่าจะสามารถส่งกลับได้ในอนาคต และยังไม่มีความกลมกลืนกับสังคมไทย สิทธิอาศัยถาวรนั้นให้แก่คนไร้สัญชาติที่ไม่อาจส่งกลับในประเทศที่มีจุดเกาะเกี่ยว อีกทั้งมีความกลมกลืนกับสังคมไทยแล้ว แนวคิดนี้จำแนกเด็กไร้สัญชาติประเทศไทยออกได้เป็นอีก 2 ประเภท คือ

1. เด็กไร้สัญชาติที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยในลักษณะชั่วคราว
2. เด็กและเยาวชนไร้สัญชาติที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยในลักษณะถาวร

กระบวนการขจัดปัญหาความไร้สัญชาติเกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. การลงรายการสัญชาติหรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร หลังการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่แสดงจุดเกาะเกี่ยวระหว่างคนไร้สัญชาติและรัฐ รัฐพิสูจน์พบว่าบุคคลมีสัญชาติ โดยความไร้สัญชาติเกิดขึ้นโดยข้อเท็จจริง
2. การให้สัญชาติของรัฐภายหลังการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ซึ่งพิสูจน์พบว่าความไร้สัญชาติเกิดขึ้นโดยข้อกฎหมาย รัฐเจ้าของสัญชาติที่แท้จริงไม่ยอมรับที่จะให้สิทธิในสัญชาติ โดยอาจจำแนกเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศไทยออกได้เป็นอีก 3 ประเภท คือ
 - 2.1 เด็กไร้สัญชาติที่อาจได้รับการลงรายการสัญชาติไทย
 - 2.2 เด็กไร้สัญชาติที่ต้องให้สัญชาติไทย
 - 2.3 เด็กไร้สัญชาติที่รอการพิสูจน์สัญชาติกับรัฐต่างประเทศ

จึงสรุปได้ว่า เด็กไร้สัญชาติ หมายถึง เด็กที่ไม่ได้มีรัฐใดบนโลกให้การยอมรับหรือรับรองว่าเป็นเด็กที่มีสัญชาติของรัฐนั้น เป็นเด็กที่ไม่มีสถานะทางสัญชาติของรัฐใดเลย และไม่ปรากฏหลักฐานที่จะสามารถทำให้พิสูจน์ทราบได้ว่ามีสัญชาติของรัฐใดในโลก เป็นเด็กที่ไม่มีรัฐเจ้าของสัญชาติ ความเป็นเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย เกิดขึ้นได้จาก

1. เป็นเด็กที่ไม่มีสถานะของการเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดาหรือมารดา
2. เป็นเด็กที่ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน
3. เป็นเด็กที่ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการสมรส
4. เป็นเด็กที่ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ
5. เป็นเด็กทุกคนในประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal declaration of human rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal declaration of human rights) คือ การประกาศเจตนารมณ์ในการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชน ฉบับแรก ซึ่งที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติให้การรับรองตามข้อมติที่ 217 A (III) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2491 (ค.ศ.1948) โดยประเทศไทยได้ให้การออกเสียงสนับสนุนปฏิญญาดังกล่าว ซึ่งมีการรับรองสิทธิทางการศึกษาที่ปรากฏไว้อย่างชัดเจนดังปรากฏในข้อ 26 ซึ่งกำหนดว่า

1. ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา จะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นหลักรวม การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับการศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพ จะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงสุดขึ้นไปจะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคนเข้าถึงได้ โดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ
2. การศึกษาจะได้จัดไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักรวมให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรม และมิตรภาพแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติหรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ
3. บิดามารดามีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ ค.ศ.1961 (International convention on the elimination of all forms of racial discrimination, 1961)

อนุสัญญานี้ได้กำหนดหลักการของการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้รัฐภาคีประกันสิทธิของบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคกัน โดยปราศจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ สีผิว สนธิสัญญานี้ได้กำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา และการฝึกอบรม ปรากฏในข้อ 5 ให้สอดคล้องตามพันธกรณีพื้นฐานตามข้อ 2 ของอนุสัญญา รัฐภาคีต้องจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ประกันสิทธิของทุกคนให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย ไม่จำแนกเชื้อชาติ สีผิว หรือชาติเผ่าพันธุ์กำเนิด

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 ในฐานะรัฐภาคีของสนธิสัญญานี้ มีพันธกรณีที่จะจัดให้บุคคลทุกคน รวมทั้งเด็กไร้สัญชาติ ได้รับการศึกษาอบรมอย่างเสมอภาคกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ และไม่อาจปฏิเสธการให้สิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติโดยอ้างเหตุผลจากเชื้อชาติได้

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ.1966 (International covenant on economic , social and cultural rights, 1966)

กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นการกำหนดพันธกรณีของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้สิทธิที่บัญญัติไว้ บรรลุผลอย่างแท้จริง ต้องมีการประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ ปราศจากการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชนชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาดั้งเดิม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

ประเทศไทยเข้าเป็นประเทศภาคีสมาชิกเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2542 มีสิทธิทางการศึกษาเป็นสิทธิประการหนึ่ง ที่ได้รับการรับรองในกติกานี้ ดังปรากฏในข้อ 13 ความว่า

1. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในการศึกษา การศึกษาจะมุ่งไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์และความรู้สึกในศักดิ์ศรีอย่างเต็มที่ เพิ่มทวีความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การศึกษาทำให้ทุกคนเข้าร่วมในสังคมเสรีได้อย่างแท้จริง ส่งเสริมความเข้าใจ ความอดกลั้น มิตรภาพระหว่างชาติทั้งหลายกลุ่มเชื้อชาติชนกลุ่มน้อย กลุ่มศาสนาทั้งหมด สานต่อกิจกรรมของสหประชาชาติ ในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ
2. ประเทศภาคีแห่งกติกานี้รับรองว่า เพื่อให้สิทธินี้บรรลุผลอย่างเต็มที่
 - 2.1 การศึกษาขั้นประถมศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ โดยมีการจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า

- 2.2 การศึกษาขั้นมัธยมรูปแบบต่าง ๆ การศึกษามัธยมทางเทคนิคและอาชีวศึกษา ให้จัดโดยทั่ว ๆ ไป ให้ทุกคนมีสิทธิได้รับ โดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป
- 2.3 ทุกคนต้องสามารถได้รับการศึกษาขั้นอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถ โดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป
- 2.4 การศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มากที่สุด สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับหรือเรียนไม่ครบตามช่วงระยะเวลาทั้งหมดของการศึกษาขั้นประถม
- 2.5 ดำเนินการพัฒนาระบบโรงเรียนทุกระดับอย่างแข็งขัน มีระบบทุนการศึกษาที่เพียงพอ ปรับปรุงสภาพของวัสดุประกอบการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

สนธิสัญญาฉบับนี้ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในการศึกษาของบุคคลรวมถึงเด็กไร้สัญชาติ เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา มีสิทธิได้รับการศึกษาแบบให้เปล่าจนถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามความสามารถ

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นการกำหนดพันธกรณีของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้สิทธิที่บัญญัติไว้ บรรลุผลอย่างแท้จริง ต้องมีการประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ ปราศจากการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชนชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาดั้งเดิม ทรัพย์สิน ชาตีกำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

หมวด 2 การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา 14

รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร มีเงินติดตัวหรือมีประกันหรือจะยกเว้นภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ ทั้งนี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และประกาศตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสองปี

หมวด 5 การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา 40

ภายใต้บังคับมาตรา 42 มาตรา 43 และมาตรา 51 ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้าสิบคนต่อปี

เพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว บรรดาอาณานิคมของประเทศหนึ่ง
รวมกัน หรือแต่ละอาณานิคมซึ่งมีการปกครองของตนเองให้ถือเป็นประเทศหนึ่ง

มาตรา 41

คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก
คณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตาม
มาตรา 40 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 แล้ว

เพื่อให้การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เป็นไปเพื่อประโยชน์
ของประเทศให้มากที่สุดให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าว
ซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร โดยคำนึงถึงรายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถใน
ด้านวิชาชีพ และฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เงื่อนไข
เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และ
เงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

การขออนุญาตคนต่างด้าวจะขอก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรหรือขอภายหลัง
ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์
ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 34
อาจยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก่อนเดินทางเข้ามา
ในราชอาณาจักรจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ต่อเมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และ
ได้ยื่นรายการและผ่านการตรวจ อนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 วรรคสอง และ
ไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา 12 และมาตรา 44 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 แล้ว
ในระหว่างขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา 42

บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าว
ซึ่งรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40

1. คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว และได้กลับเข้ามา
ในราชอาณาจักรตามมาตรา 48 หรือมาตรา 51
2. หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับ
คนต่างด้าว
3. บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ไม่ว่าหญิงนั้น
จะสละสัญชาติไทย ในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม

4. บุตรของบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในระหว่างเวลาที่มารดาออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา 48 เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร พร้อมกับบิดาหรือมารดาซึ่งกลับเข้ามาอีกภายในเวลาที่กำหนดตามหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร และบุตรนั้นอายุยังไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา 47

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายไว้เป็นหลักฐาน ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ในกรณีที่คนต่างด้าวอายุต่ำกว่าสิบสองปีได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในนามของคนต่างด้าวผู้นั้น ในการนี้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ต่างหากหรือรวมกันกับผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองก็ได้

ถ้าไม่ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจสั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้ในกรณีเช่นนี้การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 41 วรรคห้า หรือมาตรา 45 วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด

ผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (convention on the rights of the child, 1989)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเกิดขึ้นตามหลักของกฎบัตรสหประชาชาติ ในเรื่องของศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ที่เท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นประเทศภาคีสมาชิกเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 อนุสัญญานี้กล่าวว่า ทุกประเทศที่เป็นภาคีในอนุสัญญานี้จะต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษาแก่เด็กทุกเชื้อชาติ และทุกเผ่าพันธุ์ว่า โดยยึดหลักว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และเด็กทุกคนต้องได้รับสิทธิรับการศึกษาที่ดี ซึ่งได้กำหนดสิทธิพื้นฐานของเด็กไว้ 4 ประการ คือ

1. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด เป็นสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ ตลอดจนที่อยู่อาศัยให้เกิดความปลอดภัย และต้องได้รับการดูแลด้านสุขภาพจากบริการทางการแพทย์
2. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา เด็กทุกคนต้องได้รับสิทธิรับการศึกษาที่ดี ได้รับโภชนาการที่เหมาะสม

3. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง เป็นสิทธิที่เด็กทุกคนจะได้รับความคุ้มครองให้รอดพ้นจากการทารุณกรรมทุกรูปแบบ เช่น การทำร้าย การนำไปขายใช้แรงงานเด็ก หรือแสวงหาประโยชน์มิชอบจากเด็ก
4. สิทธิที่จะได้รับในการมีส่วนร่วม มีสิทธิที่จะแสดงออกและแสดงความคิดเห็นต่อสังคมในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก
โดยสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้บัญญัติรับรองถึงสิทธิในการศึกษาของเด็ก
1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา เพื่อให้สิทธินี้บังเกิดผลบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน
 1. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 2. สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาแพร่หลาย เปิดกว้างแก่เด็กทุกคน ดำเนินมาตรการที่เหมาะสม นำมาซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า การเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น
 3. ศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถโดยวิธีการที่เหมาะสม
 4. ให้ข้อมูลข่าวสาร แนวทางการศึกษา แนวทางอาชีพที่แพร่หลาย และเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน
 5. สนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน
2. รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสม ประกันว่าจะเปียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้นในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็ก สอดคล้องกับอนุสัญญานี้
3. รัฐภาคีจะส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะเพื่อเกื้อกูลต่อการขจัดความเขลา การไม่รู้หนังสือทั่วโลกและเอื้ออำนวยให้ได้รับความรู้ทางวิชาการ ทางเทคนิค วิธีการสอนสมัยใหม่ ประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้บัญญัติรับรองถึงสิทธิการศึกษาของเด็กไว้ มิได้มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าโดยเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติพันธุ์ สังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก บิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย ดังนั้น เด็กทุกคนแม้ว่าจะเป็เด็กไร้สัญชาติ ก็มีสิทธิที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน รัฐต้องจัดการให้การศึกษาแบบให้เปล่าในระดับประถมหรือการศึกษาระดับมัธยม เปิดโอกาสให้สามารถเรียนต่อในระดับสูงตามความสามารถ

รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

หมวด 2 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 42

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 43

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 81

รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวินิจฉัยคดี และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 10

การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ ร่างกายพิการ ทูพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด

หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11

บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดการให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อม ของครอบครัว

มาตรา 12

นอกเหนือจากรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13

บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
2. เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด
3. การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 14

บุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
2. เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
3. การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 60

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาดังนี้

1. จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐเอกชนให้เท่าเทียมกัน
2. จัดสรรทุนการศึกษา ในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น
3. จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
4. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐ ตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
5. จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล เป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน
6. จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี่ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้
7. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา 62

ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไป บุคคลที่มีความพิการ บกพร่องด้านต่าง ๆ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังได้กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งบุตร หรือเด็กที่อยู่ในความดูแล เข้าศึกษาในสถานศึกษา นอกจากนั้นยังให้บุคคล ชุมชน องค์กร ประเภทต่าง ๆ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยรัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินสนับสนุน จึงทำให้บุคคลได้สิทธิ และโอกาสทางการศึกษาขยายมากขึ้นกว่าการศึกษาที่ผ่านมา

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545

มาตรา 5

ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับโดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา 6

ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา เมื่อผู้ปกครองร้องขอให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา 7

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษา ตามมาตรา 5 ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณีทราบ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนตามวรรคหนึ่งได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นที่พบเด็กแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

มาตรา 11

ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งมิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่เว้นแต่ผู้ปกครอง ได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้นการแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 12

ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับ

สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาส และความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา

มาตรา 13

ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 14

ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 15

ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 16

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 กำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปิดประกาศ รายละเอียดการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนไม่น้อยกว่า 1 ปี ถ้าผู้ปกครองหรือผู้ที่เด็กอยู่ด้วยไม่ส่งเด็กเข้าเรียนจะต้องระวางโทษปรับ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 บัญญัติหลักเกณฑ์ในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และป้องกันการละเมิดสิทธิเด็กไว้หลายประการ ครอบคลุมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้างต้น

หมวด 2 การปฏิบัติต่อเด็ก

มาตรา 6

การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23

ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น

แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ดำเนินการและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กเพื่อดำเนินการให้การคุ้มครองสิทธิเด็กเกิดเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

การปกป้องคุ้มครองเด็ก กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของผู้ปกครองและบุคคลผู้เกี่ยวข้องให้ต้องปฏิบัติต่อเด็กที่เหมาะสมไว้อย่างชัดเจน และผู้ฝ่าฝืนย่อมมีโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา เช่น ผู้ปกครอง กฎหมายกำหนดหน้าที่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน ตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มติคณะรัฐมนตรี 5 กรกฎาคม พ.ศ.2548

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติหลักการร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย) และเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย รวม 4 ข้อ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ดังนี้

1. ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้บางกลุ่ม บางระดับการศึกษาเป็นเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษาทั้งการรับเข้าเรียนลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษา และการออกหลักฐานการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับตามร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติ
2. จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาแก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย โดยจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมเพื่ออุดหนุนจัดการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 1,269 คน เป็นเงิน 6.5 ล้านบาท

3. ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) เกี่ยวกับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกสถานะและการอนุญาต และอำนวยความสะดวกให้เด็ก และเยาวชนที่มีข้อกำหนดเฉพาะระเบียบปฏิบัติหรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัยสามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรระดับนั้น ๆ โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้นผู้หนีภัยจากการสู้รบและบุคคลในความห่วงใย (POC)
4. ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยจากการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

ระเบียบดังกล่าวนี้ถือเป็นรูปธรรมของนโยบายด้านความมั่นคงของมนุษย์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยเฉพาะการสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงให้หน่วยงานฝึกออาชีพของทุกส่วนราชการ ยอมรับหลักฐานทางการศึกษาที่ออกให้แก่เด็กตามระเบียบนี้ ทั้งนี้รัฐบาลได้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก เช่น กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาการศึกษา รับไปพิจารณาดำเนินการออกระเบียบให้สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

นอกจากนี้ ยังให้กระทรวงมหาดไทยสำรวจจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำเลขประจำตัว 13 หลัก ให้แล้วเสร็จภายใน 2 เดือน

สรุปได้ว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ได้ระบุการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการศึกษา โดยให้เปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัด ระดับ ประเภท และสถานศึกษา ต้องออกหลักฐานการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา รวมทั้งรัฐยังจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวให้อีกด้วย

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

ข้อ 5

ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เข้าเรียนในสถานศึกษา

กรณีเด็กย้ายที่อยู่ใหม่ สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวก และติดตามให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่ใกล้กับที่อยู่ใหม่

ข้อ 6

การรับนักเรียนนักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อนให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับ เพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

- (1) สูติบัตร
- (2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน
- (3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้
- (4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา
- (5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

ข้อ 7

ให้สถานศึกษาจัดเก็บสำเนาเอกสารหลักฐานตามข้อ 6 (1) (2) และ (3) ซึ่งได้รับรองความถูกต้องแล้ว ไว้เป็นหลักฐาน และคืนต้นฉบับแก่ผู้ปกครอง

สำหรับหลักฐานบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามข้อ 6 (4) และ (5) ให้เก็บต้นฉบับไว้ที่สถานศึกษานั้น

ข้อ 8

ในขณะที่นักเรียนนักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา เมื่อปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มาแสดงภายหลังให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น

ข้อ 9

การบันทึกในหลักฐานทางการศึกษา ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

- (1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

- (2) ในกรณีที่ เป็นหลักฐานทางการศึกษา เป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูล ของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียน หรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับ มอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียนนักศึกษา โดยบันทึกลงใน ช่องหมายเหตุพร้อมกับลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎร”

สรุปได้ว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ.2548 ได้กำหนดให้ สถานศึกษาเก็บหลักฐานผู้มาสมัครเรียน เช่น สตรีบัตร หนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน และในกรณีที่ ไม่มีหลักฐานอื่นใด ให้ซักถามประวัติ บุคคลผู้มาสมัครเรียน เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคล

รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค

มาตรา 30

บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่น กำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะ ทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและ เสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

มาตรา 49

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตาม วรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษา โดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 50

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

มาตรา 52

เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอด และได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว

การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา วัฒนธรรม

มาตรา 80

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา ปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

2. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ภูมิหายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบ วินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวិชาลัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผล การศึกษาวิชาลัย ที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิชาลัยจากรัฐ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็ก และเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน โดยมีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก
2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษาและได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี คุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา 7

ให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิได้รับการจดทะเบียนรับรองการเกิดการพัฒนาการ ยอมรับ การคุ้มครองและโอกาสในการมีส่วนร่วมตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หรือ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่ง ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษา อบรม ความคิดเห็นทางการเมือง การเกิดหรือสถานะอื่นของเด็กและเยาวชน บิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ

วัลยา มนัสเกษมสิริกุล (2551) กล่าวว่า สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติ พบว่า ยังไม่มีประเทศใดหรือองค์กรใดที่ได้จัดการศึกษาที่มีรูปแบบพิเศษสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติโดยเฉพาะ แต่มีการกล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกรณีเร่งด่วน (Minimum standards for education in emergencies) ที่ครอบคลุม เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติในประเทศต่าง ๆ มีแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติดังนี้

1. ระบบการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ย้ายถิ่นจะต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นเตรียมความพร้อม ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ และการศึกษานอกระบบ
 2. การศึกษาที่จัดให้ต้องเปิดโอกาสให้แก่คนทุกคน ไม่มีข้อจำกัดทางด้านอายุ เพศ เชื้อชาติ หรือศาสนา รวมทั้งให้โอกาสแก่คนด้อยโอกาสในสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้พิการ
 3. การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีคุณภาพ ต้องส่งเสริมให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้ คำนวณเป็น และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน คงไว้ซึ่งทักษะเดิมของบุคคลนั้น
 4. การฝึกอบรมอาชีพ การฝึกทักษะการทำงาน การเรียนรู้งาน และการเรียนรู้การบริหาร เพื่อพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพนั้น ๆ
 5. เปิดให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมประสานงานระหว่างกันในการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนของประชาชน รัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรการกุศลต่าง ๆ
- ตัวชี้วัดแนวปฏิบัติสำหรับแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกรณีเร่งด่วน ประกอบด้วย 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. มีการกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยจะต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก
2. ความเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาและการเข้าถึงการศึกษา
3. เนื้อหาหลักสูตรและรูปแบบวิธีการเรียนสอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน
4. การวางแผนการทำงาน การประเมินผลความต้องการของผู้เรียน และวิเคราะห์การตอบรับจากการจัดการศึกษาของผู้เรียน
5. มีการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน
6. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน
7. สภาพแวดล้อมในการเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

ประกายกาญจน์ แห่งชาติ ไชยยา (2554) กล่าวว่า มีหน่วยงานภาครัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่ดูแลจัดการศึกษาให้แก่เด็กไร้สัญชาติ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เด็กที่อยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยจากการสู้รบ 9 แห่งใน 4 จังหวัดอยู่ในความดูแลของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) มีกระทรวงมหาดไทย และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) เป็นผู้ดูแลในเรื่องการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เข้าไปจัดให้มีการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการฝึกอบรมวิชาชีพ พื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยจากการสู้รบ มีทั้งหมด 9 แห่ง ดังนี้

- 1.1 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านต้นยาง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.2 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านถ้ำหิน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
- 1.3 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านอ้อมเปี้ยม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
- 1.4 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
- 1.5 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านนุโพ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
- 1.6 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านใหม่ในสอย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.7 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านแม่สุริน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.8 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านแม่กองคาศาลา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.9 พื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านแม่ลามาทหลวง อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. เด็กไร้รัฐไร้สัญชาติที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงกระจัดกระจายในจังหวัดใหญ่ในจังหวัดที่เป็นพื้นที่ชายแดน มีการจ้างแรงงานทำงาน แบ่งตามสภาพการจัดการศึกษาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- 2.1 เด็กที่เข้าเรียนในระบบโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนร่วมกับเด็กไทย
- 2.2 เด็กที่เข้าเรียนในศูนย์การเรียนขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)
- 2.3 เด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติที่ไม่ได้เข้าเรียน หรือเด็กตกหล่น

นัยน์ปพร สิปปภาส (2551) กล่าวว่าเด็กต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 3 ได้รับพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการศึกษานอกระบบจากองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเป็นการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน คือ การสอนภาษาไทย ภาษาต้นทาง การจัดการกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ที่ชี้ว่าบุตรแรงงานต่างด้าวได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

กรรณาภรณ์ สอนสมฤทธิ์ (2551) กล่าวว่า สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาของรัฐสำหรับเด็กด้อยโอกาส สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1. การศึกษาในระบบ 2. การศึกษานอกระบบ และ 3. การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทยมีรูปแบบการดำเนินการใน 2 ส่วน กล่าวคือ

1. เด็กไร้สัญชาติที่อยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราว ผู้หนีภัยจากการสู้รบจัดให้มีการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และมีการฝึกอบรมวิชาชีพ
2. เด็กไร้สัญชาติ ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิง กระจายกระจายในจังหวัดใหญ่ ในจังหวัดที่เป็นพื้นที่ชายแดน จัดให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนในระบบโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน ลักษณะการเรียนร่วมกับเด็กไทย บางส่วนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียน

ความหมายของการบริหารการศึกษา

ภิญโญ สาร (2519) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกทุกกลุ่มของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรม รวมทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพในสังคม โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ มีทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และที่ไม่เป็นระเบียบแบบแผน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการ ของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมายของสังคมของตน

สมบูรณ์ พรธนาภพ (2521) การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาได้แก่การพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ คือ มีความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาตลอดจนความแตกต่างของบุคคล

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์ (2529) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ คุณธรรม ค่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคม และวัฒนธรรม

แนวทางการบริหาร: การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

การวางแผน (Planning)

ความหมายของการวางแผน

การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์การตัดสินใจของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีระบบในการดำเนินงานที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ข้อมูลข่าวสารในอดีตมาพยากรณ์อนาคต ดังนั้นการวางแผนจึงมีลักษณะเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical information) ที่มีความเที่ยงตรง แม่นยำ เชื่อถือได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ชัดเจน มีความต่อเนื่องกันตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้แผนมีความรู้ ความเข้าใจที่จะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้

ประโยชน์ของการวางแผน

1. ป้องกันมิให้เกิดปัญหาและความผิดพลาด หรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในอนาคต
2. ทำให้องค์การมีกรอบหรือทิศทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และใครทำ อันจะทำให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ง่าย
3. ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ
4. ช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเพราะมีแผนเป็นแนวทาง
5. ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นระบบนักบริหารสามารถควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานได้ง่าย

องค์ประกอบของการวางแผน

1. การกำหนดจุดหมายปลายทาง (Ends) ที่ต้องการบรรลุ ซึ่งมีหลายระดับ คือ
 - 1.1 จุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ (Goals) เป็นการแสดงถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาข้างหน้า มักจะมองในรูปของผลลัพธ์ (Outcomes) ในอนาคตกำหนดอย่างกว้าง ๆ
 - 1.2 วัตถุประสงค์ (Objective) เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงจุดมุ่งหมาย (Goal) ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อใช้ในการนำไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์จึงเป็นการกำหนดผลผลิต (Output) ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นอย่างกว้าง ๆ แต่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้
 - 1.3 เป้าหมาย (Targets) เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้น เป้าหมายจึงเป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้าย

ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนโดยจะกำหนดเป็นหน่วยนับที่วัดผลได้เชิงปริมาณ และกำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุผลสำเร็จนั้นด้วย

2. วิธีการและกระบวนการ (Means and process) เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และกำหนดเป็นทางเลือก (Alternative) สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติหรือกลยุทธ์ (Strategy) ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนงาน (Programs) และโครงการ (Projects) ที่เชื่อมโยง โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ
 - 2.1 กลวิธีการปฏิบัติหรือมาตรการ (Strategy) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บรรลุจุดหมาย (Ends) ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.2 แผนงาน (Programs) และโครงการ (Projects) เป็นการกำหนดแนวทางการกระทำที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปจะมีประเด็นในการเขียนที่ชัดเจน ครอบคลุม และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ
 - 2.3 ทรัพยากร (Resources) และค่าใช้จ่าย (Cost) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งผู้วางแผนจะต้องระบุให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)

ความหมายของการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (implementation) หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้นโยบาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำโครงการ กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในแผน ไปดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยต้องกำหนดองค์กรหรือบุคคลที่รับผิดชอบและวิธีการดำเนินการชัดเจน การนำแผนไปปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงกรรมวิธีในการตัดสินใจเลือกแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามจุดหมาย (ends) ที่กำหนดไว้ ซึ่งขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยกลยุทธ์หลายอย่าง ทั้งกลยุทธ์ภายในองค์กร และกลยุทธ์ภายนอกองค์กร

ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ

เมื่อได้จัดทำแผน โครงการ และได้ตรวจสอบความเป็นไปได้จนแน่ใจแล้ว ก็ต้องนำแผนเสนอผู้มีอำนาจตามลำดับ เพื่อขออนุมัติงบประมาณดำเนินการตามแผน และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วก็จะนำไปปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผนนี้จัดเป็นขั้นสำคัญที่สุดของการวางแผนเพราะว่าแผนเป็นเพียงข้อมูลที่มีอยู่ในเอกสาร ถ้าไม่มีการปฏิบัติก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร ในการปฏิบัติตาม

แผนจะเริ่มตั้งแต่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการดำเนินการตามโครงการที่มีในแผนปฏิบัติการประจำปีตามลำดับของโครงการก่อนหลัง

กำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติงานตามแผน เมื่อได้ศึกษางานและคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ผู้วางแผนงานจะสามารถคาดคะเนได้ว่างานชิ้นหนึ่ง ๆ ควรใช้กำลังคนปฏิบัติงานกี่คน และแผนงานดังกล่าวจะใช้เวลาเท่าใดในแต่ละแผน และควรใช้เวลาเท่าใดตลอดแผนงานเพื่อให้การอ่านแผนงานง่ายยิ่งขึ้นควรจัดทำเป็นตารางแสดงเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานแต่ละอย่างตลอดเวลา

การนำแผนไปปฏิบัติเป็นการบ่งบอกถึงการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามแผนและวัตถุประสงค์การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการประหยัดและให้ผลประโยชน์ที่เหมาะสมโดยใช้ทรัพยากร คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับจัดสรรเพื่อการดำเนินงานอย่างแท้จริง

การปฏิบัติตามแผนจะเป็นการลงมือปฏิบัติตามโครงการ มีการมอบหมายงาน การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การควบคุม การปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

การลงมือปฏิบัติตามแผน

การลงมือปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติตามแผนรับแผนที่ได้อนุมัติแล้วเพื่อการดำเนินการ
2. ผู้ปฏิบัติตามแผนจะต้องทำความเข้าใจส่วนประกอบต่าง ๆ ทางเทคนิคของแผน
3. การทำความเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของแผนโดยเน้นถึงปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการเฉพาะด้านหรือเทคนิคแต่มุ่งเน้นไปทางด้านมนุษยสัมพันธ์และปฏิกริยาของผู้ปฏิบัติที่มีต่อแผน
4. การกำหนดบทบาทของผู้ดำเนินการตามแผน
5. การจัดเตรียมบุคคลผู้ปฏิบัติตามแผนและการกำหนดมอบหมายความรับผิดชอบ
6. การเตรียมแผนดำเนินการหรือแผนปฏิบัติงาน
7. การดำเนินการตามแผน ตามกระบวนการทุกขั้นตอนที่กล่าวมาจะเป็นการเตรียมงานล่วงหน้าเพื่อดำเนินการตามแผนจึงมีลักษณะงานของการวางแผนปะปนอยู่ด้วย
8. การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานทราบถึงโครงการ
9. การแปลความหมายของแผนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบ
10. การชี้แจงให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบถึงความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมงาน
11. การรวบรวมข้อมูลและตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของแผน
12. การตรวจสอบและประเมินข้อมูลและตัวเลข
13. การปรับปรุงแผนให้เหมาะสม

14. การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนตั้งแต่ต้นจนถึงการสิ้นสุดของแผน

ความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน
2. การกำหนดและมอบหมายภารกิจความรับผิดชอบในโครงสร้างบริหารแผนมีความชัดเจน
3. มีระบบการกำกับตรวจสอบและประเมินผลภายในองค์กร และมีการเสริมแรงผู้ปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์
4. สมรรถนะองค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติ มีความเข้มแข็งทั้งศักยภาพความสามารถและความพร้อม
5. มีการสนับสนุนและมีความผูกพันของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติทางด้านการเมือง งบประมาณ และวิชาการ

ชั้นนำแผนไปปฏิบัติเป็นการปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนงาน หรือโครงการเพื่อให้งานที่กำหนดไว้ในแผนบรรลุเป้าหมายผู้บริหาร ควรมีโอกาสวิธีในขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ การดำเนินการในด้านการเตรียมบุคคล งบประมาณ วิธีการ วัสดุอุปกรณ์ ก่อนดำเนินการ มีการชี้แจงให้ผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานดำเนินการมีการให้คำแนะนำปรึกษาหารือ มีการควบคุมการปฏิบัติงานและการรายงานตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขทุกกระยะของการปฏิบัติงานมีความสำคัญยิ่ง

การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผล (evaluation) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงการตรวจสอบการควบคุม และการวัดผลการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของแผนนั้น ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การวิเคราะห์ ตรวจสอบความก้าวหน้า และผลสำเร็จในระดับต่าง ๆ โดยจำแนกรูปแบบของการประเมินผลได้ 3 แบบ ได้แก่

1. การประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency evaluation) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของกิจกรรมที่จะนำส่งผลผลิต (Outputs) โดยศึกษากระบวนการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดมีรูปแบบดังนี้
2. การประเมินผลที่ได้รับจากการให้บริการ ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ประสิทธิผล (Effectiveness) โดยศึกษาว่าผลผลิตที่ได้นั้นสามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

3. การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นการวิเคราะห์ผลที่ได้รับต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ผลลัพธ์ โดยศึกษาว่าผลที่ได้รับจากการบรรลุวัตถุประสงค์สามารถเป็นส่วนหนึ่งที่จะไปช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาได้หรือไม่ เพียงใด

การจัดระบบการประเมินผล

การดำเนินงานกลยุทธ์ต่าง ๆ ควรได้รับการประเมินผลในช่วงระยะเวลาของแผนเป็นส่วนประกอบหนึ่งเพื่อการพัฒนาองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้หน่วยงานสามารถนำเอาสารสนเทศจากการประเมินผลในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการปรับกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการทั้งระยะยาวและประจำปี

แนวคิดการติดตามและประเมินผล

ทฤษฎีระบบมีมานานมากกว่า 30 ปีแล้วและได้รับการนำมาใช้ในการวางแผนโครงการในช่วงปี ค.ศ.1970 โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการ และออกมาเป็นผลผลิต แล้วย้อนกลับไปยังปัจจัยนำเข้า ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาและหาประโยชน์จากปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และขจัดปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลว และป้องกันความล้มเหลวของแผนงานเช่นกัน

ต่อมาแนวความคิดในการประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning programming budgeting system: PPBS) ซึ่งยึดเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการ และออกมาเป็นผลผลิต จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ (Outcome) และทำให้เกิดผลกระทบ (Impact) ต่อความสำเร็จของเป้าประสงค์ในระดับแผนงาน (Program goal) และเป็นแนวคิดที่ยังคงใช้อยู่กับการประเมินผลในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance based budgeting : PBB)

การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีเป้าหมายในการใช้ทรัพยากรแตกต่างไปจากระบบงบประมาณแบบแสดงแผนงาน โครงการอย่างมาก กล่าวคือการจัดทำงบประมาณแบบแสดงแผนงาน โครงการจะมุ่งตอบคำถามที่ว่า เราจะจัดสรรงบประมาณภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างไร แต่การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะตอบคำถามที่ว่า ประชาชนได้อะไรจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะเดียวกันผลที่ได้รับจากการใช้ทรัพยากรจะต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในทุกๆระดับด้วย ดังนั้นแนวคิดและหลักการในการติดตามผลจึงเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นการติดตามกระบวนการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ มาเป็นติดตามผลที่ได้จากการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจซึ่งหมายถึงการติดตามผลผลิตนั่นเอง

แนวทางการออกแบบระบบการติดตามและประเมินผล

การติดตามผล (Monitoring) เป็นการศึกษากระบวนการนำทรัพยากรมาดำเนินงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เกิดผลผลิต โดยมองจากการจัดหาทรัพยากร ว่ามีความครบถ้วน และนำเข้ากระบวนการจัดทำกิจกรรมในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ถ้าไม่มีความครบถ้วนในระยะเวลาที่กำหนดจะมีผลต่อความสำเร็จในระดับผลผลิตมากน้อยเพียงใด การติดตามผลนั้นสามารถดำเนินการเป็นรายเดือนในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน รูปแบบของการประเมินผลมี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation) หรือการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency evaluation) ซึ่งเน้นผลผลิตของหน่วยงานที่สัมพันธ์กับกระบวนการจัดทำกิจกรรม และทรัพยากรนำเข้ากระบวนการจัดทำกิจกรรม และมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้ การประเมินผลกระบวนการนั้นสามารถดำเนินการเป็นช่วงเวลาจนถึง การจัดทำกิจกรรมสิ้นสุดลง
2. การประเมินผลโครงการ (Project evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ซึ่งเน้นผลลัพธ์ของหน่วยงานที่สัมพันธ์กับผลผลิตของหน่วยงาน และมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้ การประเมินผลโครงการสามารถดำเนินการเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วระยะหนึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของโครงการ เช่น โครงการด้านการเศรษฐกิจสามารถประเมินประสิทธิผลของโครงการได้หลังโครงการสิ้นสุดลงหนึ่งปี โครงการด้านการให้บริการสังคมและชุมชนสามารถประเมินประสิทธิผลของโครงการได้หลังโครงการสิ้นสุดลงมากกว่า หนึ่งปี เป็นต้น
3. การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) ซึ่งเน้นผลลัพธ์ของหน่วยงานว่าช่วยในการตอบสนองความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใดและมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในรูปแบบนี้

ขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามหลักการของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 39 ที่ระบุความว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่

การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ดานงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

ด้านวิชาการ

ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มีดังนี้

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้ มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา
- 10) การแนะแนว
- 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 12) การส่งเสริมชุมชนให้ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดานงบประมาณ

ขอขยายและภารกิจงานด้านงบประมาณที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มีดังนี้

- 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่าย ผลผลิตจากงบประมาณ
- 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 11) การวางแผนพัสดุ
- 12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 14) การจัดหาพัสดุ
- 15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 17) การเบิกเงินจากคลัง
- 18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 19) การนำเงินส่งคลัง
- 20) การจัดทำบัญชีการเงิน
- 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

ด้านการบริหารบุคคล

ขอขบข่ายและภารกิจการงานด้านการบริหารบุคคลที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มีดังนี้

- 1) การวางแผนอัตรากำลัง
- 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 4) การเปลี่ยนตำแหน่งใหญ่สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 6) การลาทุกประเภท
- 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไวก่อน
- 10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 12) การออกจากราชการ
- 13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ด้านการบริหารทั่วไป

ขอขบข่ายและภารกิจการงานด้านการบริหารทั่วไปที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มีดังนี้

- 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

- 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 8) การดำเนินงานธุรการ
- 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 11) การรับนักเรียน
- 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 15) การทัศนศึกษา
- 16) งานกิจการนักเรียน
- 17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 19) งานประสานราชการกับสวนภูมิภาคและสวนท้องถิ่น
- 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

กรมวิชาการ (2543) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา โดยดำเนินการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจำนวน 11 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกชั้นมีความเห็นตรงกันว่าสิ่งที่ได้รับมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

ในการเรียน เนื่องจากนักเรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน ได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสุขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัด ความสนใจ และจากการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ในการเรียนทุกครั้งนักเรียนทำกิจกรรมอย่างมีความสุข โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และ 6 มีความสุขในการเรียนระดับดีร้อยละ 61 – 83

จิรนนท์ อิมสกุล (2548) ศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปะระดับชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าด้านวัตถุประสงค์การสอน ครูมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อให้ผู้เรียนมีความอิสระในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถและความถนัด มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ ด้านสาระการเรียนรู้ พบว่าครูศิลปะมีความคิดเห็นระดับสูงในเรื่องการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อขยายประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมผู้เรียนให้ได้ค้นคว้าและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนครูศิลปะมีความคิดเห็นว่าการเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนในสิ่งแวดล้อมธรรมชาตินอกห้องเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งเกื้อกูลการเรียนการสอนพบว่า ความสุขในการเรียนเกิดจากการสร้างบรรยากาศแห่งความรู้สึที่ดี จิตใจที่สงบ ผ่อนคลาย และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่าความสุขเกิดขึ้นจากการประเมินผลการเรียนทางด้านสังคมของผู้เรียนในบทบาทของความร่วมมือกับผู้อื่น ความมีน้ำใจในการทำกิจกรรมด้านศิลปะ

สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้มีความสุขมี 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านผู้เรียน คือ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและสามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง และนักเรียนได้เรียนในรายวิชาที่ตนเองชอบ 2) องค์ประกอบด้านผู้สอน คือ ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ครูมีความรู้ความเข้าใจที่สอน และครูมีการเตรียมความพร้อมในการสอน 3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คือ บริเวณรอบโรงเรียนร่มรื่น และอากาศเย็นสบาย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อโรงเรียนมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ โรงเรียนมีการยกย่องเมื่อนักเรียนทำความดีจนเป็นที่ยอมรับของโรงเรียน 4) องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น คือ พ่อแม่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหา พ่อแม่ยอมรับในความสามารถของนักเรียน สมาชิกในครอบครัวนักเรียนมีความใกล้ชิดผูกพัน การเปรียบเทียบการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น และกลุ่มอายุ พบว่าการเรียนรู้อย่างมีความสุขระหว่างเพศไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า

กลุ่มอายุ 12 ปี มีการเรียนรู้ที่มีความสุขมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 11 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพุมล อุดม (2548) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสุขมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านผู้เรียน คือ นักเรียนรับผิดชอบงานตามหน้าที่ของตนให้เสร็จเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนด รู้ถึงประโยชน์ของการเรียน มีผลการเรียนที่ผ่านมาดี 2) องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน คือ นักเรียนและเพื่อนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ยอมรับในความสามารถของกันและกัน และเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้แก่กัน 3) องค์ประกอบด้านผู้สอน คือ ครูมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจครูรัก ไม่มีอคติกับนักเรียน ครูสอนพื้นฐานก่อน และอธิบายซ้ำในเรื่องที่นักเรียนไม่เข้าใจ 4) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ โรงเรียนปลอดภัยสะอาด นักเรียนไม่กังวลว่าจะถูกคุกคาม โรงเรียนมีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์และมีจำนวนมากพอ สามารถให้บริการนักเรียน สร้างความสนใจในการศึกษาหาความรู้ มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี

บพิตร อิศระ (2550) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ คุณลักษณะภายในตนเอง การได้รับการยอมรับ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน และการได้เลือกเรียนตามความถนัด ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน และรองลงมา คือ คุณลักษณะของครู และการได้รับการยอมรับ ผลการทดสอบความสอดคล้องโมเดลเชิงสาเหตุ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 16.20 องศาอิสระ 31 ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ .71 แสดงว่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้ร้อยละ 71

งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในประเทศไทย

บรรเจิด สิงคะเนติ, ตรีนทศ นิโครธางกุล, and ทรงวุฒิ จารขจรกุล (2545) ศึกษาเรื่อง สิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งเรื่องสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของประชาชน โดยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และ

มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ซึ่งต่อมาก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว โดยสิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้รับรองครอบคลุมถึงบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยด้วย เพราะรัฐไม่อาจปฏิเสธบุคคลเข้ารับการศึกษาด้วยเหตุเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา และการศึกษาอบรม ทั้งนี้ต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึงทั้งในแง่พื้นที่ บุคลากร อุปกรณ์ทางการศึกษา และทั่วถึงทุกกลุ่มบุคคล

สุภาวิตา เขมรอนันท์ (2546) ศึกษาเรื่อง สภาพการณ์ของเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศไทย: ศึกษากรณีบุคคลที่มีบิดาและมารดาเป็นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาในเรื่องการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น พบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาในสภาพสังคมแบบผสม คือ สังคมที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่ร่วมกับคนไทยและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในระดับหนึ่ง จะมีโอกาสในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานได้ดีกว่าเด็กและเยาวชนกรณีศึกษาในสภาพสังคมแบบชาติพันธุ์เดียว คือ ชุมชนที่มีเฉพาะแรงงานต่างด้าวแยกมาอยู่ร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ในระดับที่จำกัดกับชุมชนท้องถิ่นและคนไทย ในส่วนการเข้าถึงการศึกษาในระบบนั้น ผู้ศึกษาระบุว่า กรณีศึกษาที่เป็นเด็กจำนวน 10 คน ได้รับการศึกษาในระบบจำนวน 8 คน และเคยได้รับการศึกษาในศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 1 คน มีเพียง 1 คนเท่านั้นที่ไม่ได้รับการศึกษา สำหรับกรณีศึกษาที่เป็นเยาวชนจำนวน 10 คน มีกรณีศึกษาเพียง 1 คนที่ได้รับการศึกษาในระบบในประเทศไทยจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษาจำนวน 6 คน ใช้การศึกษานอกระบบ เช่น การเข้ารับการศึกษาในศูนย์อาสาสมัครและการเรียนรู้กับบุคคลใกล้ชิด และกรณีศึกษาจำนวน 3 คน ได้รับการศึกษาในระบบจากประเทศพม่า จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาชี้ว่า กรณีศึกษาที่เป็นเด็กมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระบบมากกว่ากรณีศึกษาที่เป็นเยาวชน ซึ่งเป็นไปได้ว่า ในอดีตระบบการศึกษาของไทยยังไม่เปิดกว้างสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าว แต่ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรสามารถเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐได้ และสามารถที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทำให้โอกาสของเด็กอพยพที่เกิดในประเทศไทยและอยู่ในช่วงก่อนวัยเรียน - วัยเรียน สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากกว่า

อรรวรรณ พนาพันธ์ (2546) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับแรงงานต่างด้าว (ชาวไทใหญ่/พม่า) กรณีศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับแรงงานต่างด้าว (ชาวไทใหญ่/พม่า) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการและขั้นปฏิบัติการ โดยในขั้นเตรียมการเป็นขั้นของผู้ประสานงาน UNICEF ในการ

คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย ประสานงานกับเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน สรรหาครูอาสาสมัคร ตามเกณฑ์ที่กำหนด (ครูจะต้องพูดภาษาไทยใหญ่ได้อาศัย อยู่ในพื้นที่ มีอาชีพหลัก และที่สำคัญ คือ ต้องทำงานด้วยใจ) หลังจากนั้น ครูอาสาสมัครจะจัดเวทีพบกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างแรงจูงใจ และนัดหมายเวลาเรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 19.00 – 21.00 น. ส่วนสถานที่เรียนจะเริ่มที่วัด ต่อมาขยายไปที่โรงเรียน สถานประกอบการ และบริเวณที่พักอาศัยของผู้เรียน ชั้นปฏิบัติการเป็นชั้น จัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหลากหลายที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการเรียน แบบชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการเรียน คือ จะเรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การเรียน แบบชั้นเรียน ผู้เรียนเลือกเรียนในห้องเรียนได้ตามความสมัครใจ ไม่แบ่งระดับความรู้ เพราะผู้เรียน ต้องการเรียนร่วมกับเครือข่าย เพื่อนที่ทำงานด้วยกัน ส่งผลให้ครูมีผู้ช่วยสอน คือ ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ มาก่อนหรือผู้ที่เรียนรู้ได้เร็วสอนคนที่ไม่รู้หรือรู้น้อยแบบที่เรียกว่า พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีการสอนเสริมนอกชั้นเรียนโดยครูอาสาสมัครได้เยี่ยมเยียนตามบ้านหรือในสถาน ประกอบการ ช่วงเวลาว่าง ตอนพักกลางวัน ซึ่งทำให้ได้รับทราบปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้ ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะเรียนมากขึ้น การจัดกิจกรรมจะมีหลากหลายรูปแบบโดยที่ผู้เรียนได้กำหนด เนื้อหาที่เกิดจากความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเองด้วยนั้น ก็เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิด การเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยครูได้นำมากำหนดเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับ ภาษาไทย ฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารและการนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนเอง สำหรับสื่อประกอบการเรียนการสอนได้จากการร่วมจัดทำของครูอาสาสมัครและได้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ของผู้ดำเนินโครงการนำไปสู่การปรับขยายกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนในพื้นที่เป้าหมายต่อไป ในส่วนของ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับแรงงานต่างด้าว (ไทใหญ่/พม่า) คือ ผู้เรียน ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการย้ายถิ่นในฤดูกาลที่ไม่มีงานทำ หรือในบางช่วง ที่ผลผลิตจากสวนออกผล งานหนักมากก็ไม่สามารถมาเรียนได้ จำนวนผู้เรียนจึงไม่คงที่ บางครั้ง มีผู้เรียนมากกว่า 400 คน แต่มีครูเพียง 7 คนครูจึงไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง นอกจากนี้ มีสื่อไม่เพียงพอ สำหรับการสอนทักษะอาชีพ ครูคนไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางภาษาทำให้ การเรียนรู้ด้านอาชีพล่าช้าเกินเวลาที่กำหนด

สุวรรณณี เข้มเจริญ (2547) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบด้านสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ ในประเทศ โดยใช้การศึกษาเอกสาร พิจารณาจากกฎหมายทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมาย ภายในของไทยที่เกี่ยวข้อง และแนวนโยบายของประเทศไทย รวมถึงลงพื้นที่สัมภาษณ์กรณีศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ ศึกษาบทบาทขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน ความร่วมมือระหว่างประเทศในดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาของ คนไร้สัญชาติในประเทศไทย ซึ่งพบว่า สิทธิในการศึกษานั้นเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครอง

ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งจารีต ประเพณีระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาที่ประเทศไทยลงนามเป็นภาคี ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศที่รับรองคุ้มครองสิทธิในการศึกษาต่างชี้ชัดว่า สิทธิในการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชน ซึ่งฐานแห่งสิทธิเกิดจากความเป็นมนุษย์ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรกจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างรับรองและคุ้มครองสิทธิในการศึกษาของบุคคล ดังนั้นมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติใดหรือสัญชาติใด แม้กระทั่งคนไร้สัญชาติย่อมมีสิทธิในการศึกษาในประเทศไทยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใคร เป็นบุคคลต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ ก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริง กลุ่มคนเหล่านี้ยังคงมีปัญหาในการใช้สิทธิดังกล่าว เนื่องจากสถานศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าเรียนหรืออนุญาตให้เรียนในระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็มีรายละเอียดเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า ทั้งองค์กรภาครัฐ และภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทยใน 4 ลักษณะ ได้แก่ การให้การศึกษ การสนับสนุนการศึกษา การควบคุมมาตรฐานการศึกษา และการตรวจสอบการละเมิดสิทธิในการศึกษา นอกจากนี้ยังได้เสนอให้คนไร้สัญชาติได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิในการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามสิทธิที่พึงมีตามกฎหมาย ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันแก้ปัญหา โดยในส่วนของนโยบายที่ขัดต่อกฎหมายและเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาแก้ไขหรือยกเลิกข้อจำกัดดังกล่าว และในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมาย ควรชี้แจงทำความเข้าใจและสร้างองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อไม่ให้มีการปฏิเสธสิทธิหรือการละเมิดสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติอีกต่อไป และในส่วนของคนไร้สัญชาติเอง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งสร้างองค์ความรู้เรื่องสิทธิในการศึกษา และสิทธิอื่น ๆ เพื่อให้คนไร้สัญชาติเหล่านี้สามารถเรียกร้อง และปกป้องสิทธิของตนเองได้ต่อไป

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กแรงงานพม่า กรณีศึกษาพื้นที่ แม่สอด มหาชัย และคุระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เอื้อและ/หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย พบว่าถึงแม้รัฐบาลไทยจะออกระเบียบเพื่อเปิดโอกาสให้กับเด็กข้ามชาติทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการบริการการศึกษาของรัฐ แต่นโยบายดังกล่าวยังขาดรายละเอียดในการตอบสนองต่อการจัดการศึกษาที่เข้าถึงคนเหล่านั้นในทางปฏิบัติ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการที่รัฐบาลไทยไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานใด ๆ ที่ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อให้การสนับสนุน และทำงานศึกษาวิจัยในประเด็นเรื่องการจัดการศึกษาของเด็กต่างชาติ รวมทั้งการที่ขาดระบบฐานข้อมูลของเด็กแรงงานข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ไม่มีการซักซ้อม

ทำความเข้าใจ เตรียมความคิดของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของรัฐ เพื่อให้เข้าใจนโยบาย บทบาท ภารกิจ และเป้าหมายต่าง ๆ ไม่มีการพัฒนาหลักสูตร ที่สามารถตอบสนองต่อชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่มีคำแนะนำและส่งเสริมให้จัดทำ ตำราเรียน และรับสมัครอาสาสมัครครูผู้สอนชาวพม่า เพื่อช่วยให้ การเรียนของเด็กในช่วงเริ่มต้นสามารถปรับตัวได้ ไม่มีแนวทางการสื่อสารที่โรงเรียนควรดำเนินการ เพื่อสร้างบรรยากาศความเข้าใจกับชุมชนรอบข้าง นอกจากนี้รัฐยังมีทัศนคติไม่ค่อยไว้วางใจ ต่อโรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบ และจำเป็นต้องควบคุมด้วยการขึ้นทะเบียนโรงเรียนเหล่านั้น ก่อนที่รัฐจะให้การสนับสนุน รายงานวิจัยยังพบว่าเด็กข้ามชาติจากพม่ามีโอกาสทางการศึกษาเพียง จำนวนเล็กน้อย โดยตัวเลขของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ.2549 ระบุว่ามียุวชนข้ามชาติพม่า จำนวน 27,308 คน ได้มีโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย ส่วนจำนวนเด็กข้ามชาติที่เหลือนั้น รัฐบาลไทยไม่มีข้อมูลว่าเด็กดังกล่าวมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาแบบใดแบบหนึ่งหรือไม่ แต่จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัยพบว่าการศึกษานอกระบบที่พัฒนาขึ้นโดยองค์การ การกุศล มูลนิธิ องค์การศาสนา องค์การระหว่างประเทศ และองค์การเอกชน ด้านการพัฒนา เป็นช่องทางที่มีความสำคัญยิ่งโอกาสทางการศึกษาของเด็กแรงงานข้ามชาติพม่า

เปรมใจ วังศิริไพศาล (2550) ศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์และอนาคตของเด็กอพยพและ เด็กต่างชาติในประเทศไทยในประเด็นทางการศึกษา พบว่าในส่วนของการจัดการศึกษาให้แก่ เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติขององค์กรพัฒนาเอกชน เป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบ ซึ่งมีทั้งที่เป็นการจัด หลักสูตรชัดเจน กำหนดรายวิชา และระดับชั้นเรียนที่แน่นอน และการศึกษาที่สอนเฉพาะวิชา ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ความรู้ทางกฎหมาย และวัฒนธรรมไทย โดยรูปแบบ การเรียนการสอนจะยืดหยุ่นตามเงื่อนไขของผู้เรียน และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้เข้าใจ วัฒนธรรมไทย และมีความรู้ทางด้านกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีการฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นการสอนทักษะ อาชีพให้แก่เด็กที่ไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียน เช่น การสอนช่างไม้ ช่างยนต์ เป็นต้น การศึกษาที่จัด โดยองค์กรพัฒนาเอกชนนี้มีปัญหาหลายด้าน ทั้งทางด้านสถานที่ที่ไม่เหมาะแก่การเรียน เช่น เียงที่ว่าง ห้องเช่า ห้องเรียนที่มีสภาพแออัด โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อนักเรียน ปัญหาทางด้านหลักสูตร และคุณภาพของผู้สอน เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนที่ใช้หลักสูตรที่จัดกันเอง ทำให้ไม่ได้รับการ รับรองมาตรฐานการศึกษา ปัญหาทางด้านงบประมาณไม่มีความแน่นอนในการได้รับงบประมาณ สนับสนุน ปัญหาความต่อเนื่องทางการเรียนของเด็ก เนื่องจากเด็กและพ่อแม่ผู้ปกครองมีสภาพเป็น บุคคลไร้สัญชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย จึงต้องย้ายที่อยู่เพื่อหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ และ เด็กบางคนจำเป็นต้องทำงานเพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว และสุดท้ายคือการสั่งปิดสถานศึกษา จากเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับการเป็นสถานศึกษา รวมทั้งครูก็เป็นบุคคลเข้าเมือง ผิดกฎหมายอีกด้วย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสัณคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กข้ามชาติ กรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา พบว่าในพื้นที่ที่วิจัยซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการใช้แรงงานข้ามชาติจำนวนมากนั้น พบว่า เด็กในพื้นที่ได้รับการศึกษาประมาณ 20 - 30 % ส่วนอีก 70 - 80 % นั้นไม่ได้รับการศึกษา ซึ่งเด็กที่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษานอกระบบที่จัดโดยองค์กรพัฒนาเอกชนหรือNGOs เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในหลักสูตรการเรียนและมีครูอาสาสมัครที่พูดภาษาถิ่นของพ่อและแม่เด็กได้

กรณีการณ์ สอนสมฤทธิ (2551) ศึกษาเรื่อง ความเป็นชายขอบกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย - พม่า กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านปางคามในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาที่กลุ่มชาติพันธุ์ปะโอถูกทำให้เป็นชายขอบ ความเป็นชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ปะโอ กระบวนการผสมผสาน กลมกลืนและปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความเป็นชายขอบของเด็กกลุ่มนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และนำมาเชื่อมโยงแนวคิดออกมาเป็นแนวคิดรวบยอด จากการศึกษาพบว่า การเข้ามาในประเทศไทย กลุ่มคนเหล่านี้ยังคงถูกแบ่งแยกเป็นคนชายขอบ ขาดโอกาสในการต่อรองสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่พวกเขาพยายามปรับตัวและผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถอยู่ได้ ในด้านการศึกษาทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้เด็กชาวปะโอเข้ามาศึกษาและปรับตัว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดยได้จัดการศึกษาที่ใช้หลักสูตรจากส่วนกลาง และประยุกต์ใช้หลักสูตรท้องถิ่นสอดแทรกวัฒนธรรมของชาวปะโอ และส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพึ่งตนเองได้

นัยน์ปพร ลิปภาส (2551) ศึกษาเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา: ศึกษากรณีบุตรแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บุตรแรงงานต่างด้าวในสมุทรสาครที่ไม่สามารถระบุจำนวนทั้งหมดได้อย่างแน่ชัดและเป็นปัจจุบันนั้น มักถูกส่งเข้าสู่ระบบการทำงานโดยมีสภาพชีวิตไม่ต่างจากแรงงานต่างด้าวผู้ใหญ่ แต่ด้วยนโยบายการศึกษาในปี 2548 ช่วยให้บุตรแรงงานต่างด้าวในวัยเรียนมากกว่า 600 คน ในปี 2552 ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ โดยปัจจัยในการเข้าสู่ระบบการศึกษาประกอบด้วย การตัดสินใจของครอบครัวแรงงานต่างด้าว และการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนและชุมชนก็มีบทบาทในส่งเสริมสนับสนุนการเข้าสู่ระบบการศึกษา ผู้ปกครองมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงพอควรจากการมีรายได้และไม่มีภาระหนี้สินมากจนเป็นอุปสรรคในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาของรัฐมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของชั้นเรียน ที่ไม่ใช่ทวิภาษาแต่พยายามช่วยเหลือเด็กต่างด้าว เช่น การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วม

ให้เด็กได้ช่วยเหลือกันและกัน การจัดชั้นเรียนเตรียมความพร้อมวิชาภาษาไทย การสร้างสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน และการจำกัดโอกาสการใช้ภาษาชาติพันธุ์ในสถานศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถซึ่งเชื่อมโยงถึงโอกาสชีวิตในอนาคต ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า บุคลากรต่างด้าวมีความมั่นคงทางการศึกษาในระดับหนึ่ง ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักของรัฐบาลที่มีต่อแนวคิดดังกล่าวด้วย

วัลยา มนัสเกษมสิริกุล (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติโดยองค์กรพัฒนาเอกชน: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่าในพื้นที่ที่มีเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติจำนวนมากอย่างในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินงานโดยองค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มผู้ย้ายถิ่นซึ่งได้จัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อให้ความรู้แก่เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติที่ขาดโอกาสทางการศึกษา จากการสำรวจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า ในอำเภอแม่สอด มีศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติมากถึง 47 ศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่ศึกษาอยู่ทั้งสิ้น 6,346 คน สำหรับกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติโดยองค์กรพัฒนาเอกชนในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก นั้น พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมีองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้ดำเนินงานในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย องค์กร Burmese Migrant Workers Education Committee องค์กร National Catholic Commission on Migration องค์กร Karen Education Department มูลนิธิศุภนิมิต และองค์กร Peoples Partner for Development and Democracy นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้ อีกส่วนหนึ่งที่จัดการศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ได้อยู่ภายใต้การดำเนินงานขององค์กรใด ทางด้านการจัดการศึกษา พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ส่วนหนึ่งจะมีองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้จัดการบริหารงานทุกอย่าง ทั้งทางด้านการเรียนการสอน และการบริหารงานในศูนย์การเรียนรู้ส่วนศูนย์การเรียนรู้อีกจำนวนหนึ่ง จะจัดการศึกษากันเองโดยมีองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านต่าง ๆ เช่น การอบรมครู การประเมินผลการเรียน สื่ออุปกรณ์การเรียน หรือทางด้านงบประมาณ ซึ่งกระบวนการในการจัดการศึกษานั้นมีหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ การส่งเสริมการศึกษาให้แก่เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติ โดยให้โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและการบริการทางการศึกษา เช่น การงดเว้นค่าเล่าเรียน บริการรถรับส่ง การจัดอาหารและที่พักให้แก่นักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ที่มีหน้าที่หลัก ได้แก่ ครูผู้สอน ซึ่งครูจะมีหน้าที่ในการวางแผนการสอน ให้ความรู้ ประเมินผลการเรียนของนักเรียน และพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับหลักสูตรและเนื้อหาที่ใช้ในศูนย์การเรียนรู้ พบว่ามีการใช้หลักสูตรที่หลากหลาย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาของพม่า หลักสูตรการศึกษาของกะเหรี่ยง และหลักสูตรการศึกษาของไทย ซึ่งบางศูนย์การเรียนรู้จะใช้หลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งเป็นหลักในการสอน ในขณะที่บางศูนย์การเรียนรู้จะมีการผสมผสานเนื้อหาบทเรียนจากหลาย ๆ หลักสูตร นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้อีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ยึดหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งแน่นอน

แต่จะเลือกเนื้อหาในการสอนจากหนังสือเรียนต่าง ๆ โดยครูจะดูพื้นฐานของนักเรียนและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน สำหรับวิชาที่จัดสอนในศูนย์การเรียนนั้น ประกอบด้วยวิชาภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นวิชาหลักที่ใช้สอนในศูนย์การเรียนทั่วไป ในบางศูนย์การเรียนมีการจัดสอนวิชาอื่นเพิ่มเติม ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยง ประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง คอมพิวเตอร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชางานฝีมือต่าง ๆ นอกจากนี้จากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตากที่ต้องการให้ศูนย์การเรียนทั้งหมด จัดสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียนทำให้ทุกศูนย์การเรียนจัดสอนวิชาภาษาไทย โดยบางศูนย์การเรียนได้จ้างครูคนไทย และบางศูนย์การเรียนก็ได้ส่งครูที่สามารถสื่อสารภาษาไทยไปอบรมการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กย้ายถิ่นจากประเทศพม่าที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งในปัจจุบันแม้ว่านักเรียนทุกคนจะมีโอกาสได้เรียนภาษาไทย แต่เกือบทั้งหมดยังคงมีปัญหาในการสื่อสาร ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดหรืออ่านเขียนภาษาไทยได้ และอีกจำนวนหนึ่งที่สามารถพูดภาษาไทยได้ แต่ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ดี

บุบผา อนันต์สุชาติกุล (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการรูปแบบและการจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สองของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า พบว่าการจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สองของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คือ 1) เด็กไม่สามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามวิถีชีวิตของผู้ปกครอง เช่น ฤดูเพาะปลูกก็จะกลับไปทำการเกษตรกรรมในเขตประเทศพม่า หรือการกลับไปร่วมงานสังคมตามเทศกาลและประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งมีเด็กออกจากการเรียนกลางคันจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับมัธยม เพื่อออกไปทำงาน 2) ปัญหาด้านการสื่อสาร กล่าวคือ ในช่วงระยะแรกเด็กจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองเป็นหลัก ทำให้เด็กมีปัญหาในการเรียนรู้ภาษาไทย สื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยได้ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ รวมถึงทำให้ขาดการเข้าถึงวัฒนธรรมของประเทศไทย และทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่มีระเบียบวินัย จริยธรรม คุณธรรมและกิริยามารยาทแบบไทย 3) ปัญหาความยากจนทำให้นักเรียนกลุ่มนี้ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน ตลอดจนไม่มีทุนทรัพย์ในการเรียน 4) ขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะในกรณีของครูในศูนย์การเรียนที่มีครูบางส่วนเข้าเมืองอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ครูไม่ตรงตามมาตรฐานของทางการไทย นอกจากนี้ครูที่สอนภาษาไทยในศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้สื่อสารกับเด็กที่เป็นคนกะเหรี่ยงและคนพม่าด้วยภาษาถิ่นทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้ความรู้ทางภาษาไทยเท่าที่ควร 5) ขาดแคลนงบประมาณในการบริหารโรงเรียนทำให้ไม่สามารถสรรหาครูได้เพียงพอกับจำนวนเด็กและชั้นเรียน รวมทั้งขาดหลักสูตรที่จะมารองรับสำหรับเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะ 6) ไม่ได้การรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือกฎหมายไทย ดังนั้นเมื่อเด็กจบการศึกษาแล้วจึงไม่มีใบรับรองคุณวุฒิการศึกษาและไม่มีสิทธิในการขอรับทุนการศึกษา 7) มีข้อจำกัดด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะสถานศึกษาบางแห่งกำหนดให้ต้องมีพื้นฐาน

ภาษาไทย 8) นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าเรียนในระบบได้เพราะ อายุเกินเกณฑ์ ไม่มีเอกสารรับรองสถานะ ไร้ที่พึ่ง กำพรว้า (มีปัญหาด้านพฤติกรรม) 9) การสอบเพื่อวัดระดับ เช่น A – net / O – net พบว่าเด็กยังไม่สามารถคิดวิเคราะห์ การตีความหรือเข้าใจในโจทย์ คำถามของข้อสอบ ส่งผลให้ผลการสอบวัดระดับอยู่ในระดับต่ำ ทั้งการประเมินจากส่วนกลางมีผลกับครูผู้ทำงานในพื้นที่มากขึ้น ระบบประเมินให้ความสำคัญกับเอกสารมากกว่าการเรียนการสอน ครูต้องใช้เวลาในการทำเอกสาร และงานธุรการมากขึ้น อบรมหลายอย่าง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีบุคลากรที่จะมาทำงานด้านนี้ ทำให้ครูต้องทำงานเพิ่มขึ้นและไม่มีเวลาในการเรียนการสอน อีกทั้งการประเมินผลที่ผ่านมาใช้มาตรฐานเดียวกันกับส่วนกลาง จึงทำให้สถานศึกษาที่มีเด็กไร้สัญชาติอยู่มากไม่ผ่านการประเมิน

10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายทางการศึกษาค่อนข้างน้อย บางครั้งให้เสนอแผนเกี่ยวกับการศึกษาแต่กลับไม่มีงบประมาณมาให้ แม้แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเองก็ยังคงมีไม่ทั่วถึง (ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากการที่กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ใช้ฐานเสียงในพื้นที่ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่สนับสนุน แต่อาจจะขึ้นอยู่กับอำนาจและบทบาทของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละสมัย ทำให้บางครั้งถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายทางการศึกษาที่ไม่ชัดเจน อาจจะส่งผลต่อทางโรงเรียนไปด้วย เช่น บางปีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการทัศนศึกษาออกสถานที่ให้ทั้งหมด แต่บางปีให้เงินกับทางโรงเรียนจัดการเอง เป็นต้น 11) เรียนฟรี 15 ปี แต่หลักสูตรเพิ่มเติมภายในโรงเรียนแต่ละแห่งเด็กต้องจ่ายเงินต่างหาก เช่น วิชาคอมพิวเตอร์, ลูกเสือ เนตรนารี, พละ ฯลฯ 12) ผู้บริหารและครูบางคนไม่รู้กฎหมาย ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ บางคนรู้แต่ไม่อยากจะรับภาระเพิ่ม

เปรมใจ วังศิริไพศาล (2553) ศึกษาเรื่อง รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษาที่ดีสำหรับเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน และเพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวในสถานะที่ต่างกัน โดยสำรวจความต้องการของเด็กต่างด้าว ครอบครัว และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งส่วนของสถานศึกษาไทย และในศูนย์การเรียนที่จัดตั้งโดยองค์กรเอกชนกับความสอดคล้องของสถานการณ์ของเด็กต่างด้าวในพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง การจัดการศึกษาที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างที่ดี (Good Practice) หรือสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตวิธีการเรียนการสอนในพื้นที่ประกอบการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ารูปแบบการศึกษาที่เด็กต่างด้าวหรือครอบครัวเด็กต้องการมากที่สุด คือ 1) รูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยที่เด็กให้เหตุผลความต้องการที่จะเรียนในโรงเรียน คือ โอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ สามารถเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นตามระบบของโรงเรียน โดยเด็กส่วนใหญ่ที่ต้องการเรียนในรูปแบบนี้ จะเป็นเด็กที่ไม่ต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัว หรือเป็นเด็กไม่ได้เป็นผู้หารายได้

หลักของครอบครัว 2) รูปแบบการศึกษานอกระบบ โดยที่มีการจัดการเรียนการสอนหลายวิชา มีชั้นเรียนตามลำดับขั้นแต่มีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาเรียนมากกว่าการศึกษาในระบบ มีกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัดแบบในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องและเหมาะสมกับเงื่อนไขของเด็กที่ต้องทำงานช่วยครอบครัวหรือไม่มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติ 3) รูปแบบการศึกษาเฉพาะวิชา โดยที่ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ซึ่งเด็กต้องการเรียนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการสื่อสาร การทำงาน ชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์เบื้องต้น เด็กต่างด้าวบางคนต้องการเรียนเสริมบางวิชาเพื่อช่วยให้เข้าใจบทเรียนหรือสามารถติดตามการเรียนการสอนได้ทัน สอดคล้องกับความเห็นของเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานกับเด็กในชุมชน และคนในพื้นที่ที่เห็นว่าควรมีการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของเด็กหรือมีรูปแบบการเรียนที่ไม่เคร่งครัดมากนัก โดยมีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาและสถานที่

รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ (2553) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน: การวิจัยเชิงผสม พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ วัตถุประสงค์การเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว มีความตั้งใจในการเรียน มีความสุขในการเรียน การเรียนการสอนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว การวัดและประเมินผลใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย ในเรื่องมุมมองครูต่อการสอนเด็กต่างด้าวพบว่า ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าวและรู้สึกว่าการสอนเด็กต่างด้าวเหมือนกันกับเด็กไทย ครูรู้สึกสงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส ครูบางกลุ่มรู้สึกกังวลกับการสอนเด็กต่างด้าว โดยให้เหตุผลว่าสอนยาก ต้องใช้ความพยายามสูง ไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอน และห่วงความมั่นคงของประเทศไทย และ แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคต มีหลายแนวทางดังนี้ 1) ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวต่อในรูปแบบเดิม เพื่อเห็นแก่ความเป็นเพื่อนมนุษย์ ความเสมอภาคในการศึกษา 2) ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กต่างด้าว 3) ควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย และ 4) ควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้แก่เด็กต่างด้าว

จิรวัดน์ ศิริภิญญานนท์ (2555) ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติในระบบการศึกษารัฐไทย: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม (วัดกำแพง) ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า โรงเรียนภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการสามารถจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กข้ามชาติได้ดี คือ สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามมาตรฐานและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ คือ เด็กนักเรียนจะต้องมีความรู้ใน 8 กลุ่มสาระวิชา โดยนักเรียนข้ามชาติซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย พบว่า นักเรียนข้ามชาตินั้นมีสองกลุ่มคือ 1) นักเรียนในระบบโรงเรียน 2) นักเรียนข้ามชาติที่ยังไม่เข้าสู่ระบบ โดยนักเรียนที่เรียนในระบบ

จะได้รับสิทธิทางการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กไทยทุกประการ คือ ได้รับสิทธิเรียนฟรี และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ส่วนนักเรียนนอกระบบการศึกษาจะเรียนในศูนย์เตรียมความพร้อมซึ่งต้องอยู่ในบริเวณโรงเรียน แต่บริหารและจัดการเรียนการสอน โดยมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพแรงงาน (LPN) โดยสาเหตุที่นักเรียนกลุ่มนี้ยังไม่ได้รับการบรรจุเข้าสู่ระบบ เนื่องจากเด็กยังไม่มีเอกสารสิทธิในการพักอาศัยอย่างถูกกฎหมาย โดยนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากนักเรียนเรียนตามหลักสูตรและแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียน ไม่ได้จัดหรือมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและภาษาต่างประเทศ (พม่า กัมพูชา) และกลุ่มชาติพันธุ์นักเรียนข้ามชาติ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร โดยการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติ ทำให้โรงเรียนต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด และไม่สามารถบรรจุนักเรียนข้ามชาติได้ทั้งหมด 2) ขาดแคลนครู โรงเรียนขาดแคลนครูในการสอนเด็กข้ามชาติ 3) ปัญหาด้านสถานที่เนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่จำกัดและไม่เพียงพอต่อนักเรียนข้ามชาติที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี 4) ปัญหาอคติและภาพลักษณ์ โรงเรียนมีภาพลักษณ์จากผู้ปกครองเด็กไทยไม่ดีและการมีอคติต่อเด็กข้ามชาติของคนภายนอก 5) ปัญหาคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินวัดระดับความรู้ และความสามารถของเด็กข้ามชาติออกมาต่ำกว่ามาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการเนื่องจากปัจจัยหลายสาเหตุ 6) ปัญหาสวัสดิการและสุขภาพของเด็กนักเรียนข้ามชาติเมื่อเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ โรงเรียนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นการแบกรับภาระทางการเงิน

ขยารส อุตมอ่าง (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติที่สอดคล้องกับบริบทของเด็ก ครอบครัว และชุมชน: ศึกษากรณีเด็กไร้สัญชาติในชุมชนแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษาและไม่เคยได้รับการศึกษาไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ การสื่อสารในครอบครัวส่วนใหญ่ยังคงใช้ภาษาพม่าหรือกะเหรี่ยง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยหรือไม่ได้รับการศึกษาแต่ยกย่องผู้มีการศึกษาเพราะเชื่อว่าการศึกษาที่สูงขึ้นจะทำให้ได้งานและมีรายได้ดี เด็กไร้สัญชาติที่เข้าถึงสิทธิทางการศึกษาส่วนใหญ่ใฝ่ฝันอยากเป็นครูหรือแพทย์ ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดี ซึ่งช่วยให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปัญหาเด็กไร้สัญชาติ คือ 1) การเรียนอ่อนในบางรายวิชา 2) การสื่อสารกับเพื่อนและครู 3) การเปลี่ยนวิถีชีวิตจากอยู่กับครอบครัวมาอยู่โรงเรียน ระยะทางและค่าใช้จ่าย 4) การขอทุนการศึกษา เด็กไร้สัญชาติที่เข้าไม่ถึงสิทธิทางการศึกษา พบว่าไม่ต้องการเรียนหนังสือ ขณะที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้เรียน อาชีพที่เด็กใฝ่ฝัน ได้แก่ ตำรวจ ช่าง รับจ้าง ครู ค้าขาย ทำงานต่างประเทศ แม่บ้าน และแต่งงานมีครอบครัว อุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา คือ 1) ผลการเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน เรียนไม่รู้เรื่อง 2) สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ทำให้ไม่เข้าใจบทเรียน 3) ขาดแคลนทุนทรัพย์ 4) ถูกให้ออกจากโรงเรียน รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับ

เด็กไร้สัญชาติที่สอดคล้องกับบริบทของเด็ก ครอบครัวและชุมชน ได้แก่ 1) การศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพที่ยั่งยืนในชุมชนและมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ 2) การจัด การเรียนการสอน (ครูผู้สอนสามารถสื่อสารภาษาถิ่นและภาษาไทยได้ดี, เกณฑ์การประเมินผลการ เรียนควรปรับให้เหมาะสมตามบริบทของเด็กมากกว่าการใช้เกณฑ์มาตรฐานตามปกติ, สื่อการสอน ปรับปรุงให้เหมาะสมต่อสภาพที่ไม่มีไฟฟ้าใช้, ส่งเสริมการรักษาอัตลักษณ์ในชุมชน) ข้อเสนอแนะ ในระดับนโยบาย คือ 1) ควรมีนโยบายเรื่องทุนการศึกษาแบบให้เปล่าและกั๊ยมีเรียนแก่เด็กไร้สัญชาติ 2) ควรแก้ไขกฎหมายที่สงวนอาชีพบางอย่างสำหรับคนไทย ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ คือ 1) ควรอนุญาตให้เด็กไร้สัญชาติออกนอกพื้นที่เพื่อการศึกษาตลอดหลักสูตรตามที่นโยบายกำหนด 2) ควรปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กไร้สัญชาติเพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อกระแส บริโภคนิยม 3) ควรสร้างอาชีพที่ยั่งยืนเพื่อลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ตัวเมือง และการขาย บริการทางเพศ

งานวิจัยเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในต่างประเทศ

Prewitt Diaz, Joseph O., and และคนอื่น ๆ (1989) ศึกษาเรื่อง The Effects of Migration on Children: An Ethnographic Study ผลการศึกษาข้อมูลเชิงชาติพันธุ์ เก็บรวบรวม การสัมภาษณ์ผู้ย้ายถิ่นทั่วสหรัฐอเมริกาเป็นเวลากว่า 3,000 ชั่วโมง เพื่อค้นหาปัจจัยเกี่ยวข้องกับการ ย้ายถิ่นที่ส่งผลไปยังผลการศึกษาของเด็ก ได้เสนอวัฒนธรรมการย้ายถิ่น (Culture of migrant) ที่เห็นได้จากเจตคติ รูปแบบการใช้ชีวิต แบบแผนพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันในหมู่ผู้ย้ายถิ่น มีพื้นหลัง ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมแตกต่างกันไป 3 กลุ่มชาติพันธุ์หลัก ๆ เรื่องสำคัญที่สุดของวัฒนธรรมการย้าย ถิ่นมุ่งเน้นแต่การอยู่รอด อาจทำให้เด็กย้ายถิ่นต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ผู้วิจัยยังระบุว่า เด็กย้าย ถิ่นจะรู้สึกกระทบกระเทือนใจจากปัญหาของความยากจน สภาพความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น การถูกแยก ออกจากสังคม การได้รับการศึกษาอย่างไม่ปะติดปะต่อในระหว่างช่วงอพยพเคลื่อนย้ายและ การประเมินค่าตนเองในระดับต่ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางจิต อันมีสาเหตุมาจากการอพยพ เคลื่อนย้าย ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในระบบการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นนั้น พบว่าเกี่ยวข้องกับการ สนับสนุนส่งเสริมด้านอารมณ์ และด้านเศรษฐกิจที่เด็กเหล่านี้ได้รับ ความสามารถในการทำ การตัดสินใจของเด็ก และการมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจของเด็กในครอบครัว นอกจากนี้แผน การศึกษาของผู้ย้ายถิ่นในรัฐต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก อีกทั้งการไม่ได้รับการ ประสานความร่วมมือกับการบริการทางสังคมของรัฐประเภทอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง

Kindler (1995) ศึกษาเรื่อง การศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติในสหรัฐอเมริกา พบว่า รัฐบาลกลางสหรัฐได้จัดตั้งหน่วยงาน Migrant Education Program (MEP) เพื่อสนับสนุนการทำงานเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติ ผสมผสานระหว่างความต้องการทางการศึกษา และความต้องการในบริการของภาครัฐ ซึ่งรัฐบาลได้สนับสนุนทั้งการศึกษาในรูปแบบปกติและการศึกษานอกระบบ โดยรัฐบาลกลางได้ให้งบประมาณแก่รัฐต่าง ๆ มีเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติอาศัยอยู่จำนวนมาก เพื่อจัดการศึกษาให้แก่เด็กโดยสนับสนุนการศึกษารูปแบบพิเศษ เช่นการศึกษาแบบทวิภาษา หรือการศึกษาพิเศษซึ่งสามารถโอนไปเรียนในโรงเรียนของรัฐในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้ และนอกจากนี้ รัฐบาลกลางยังมีนโยบายให้แต่ละรัฐคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา และการจัดการเรียนที่มีคุณภาพให้แก่เด็กทุกคน รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำนอกเหนือจากในชั้นเรียน ซึ่งเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติจะต้องได้รับประโยชน์จากบุคลากรทางการศึกษาของรัฐที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติที่มีปัญหาทางด้านภาษาอังกฤษ แต่ละรัฐจำเป็นต้องจัดบริการให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมเด็กอื่น ๆ ในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และการศึกษารูปแบบพิเศษ รวมถึงการศึกษาภาษาแม่และการศึกษาแบบทวิภาษาด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ใช้การวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed methods research) แบ่งออกเป็น 2 ระยะต่อเนื่องกัน (Two phase study) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบ The exploratory sequential design โดยศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ

1. การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยสรุปวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยในแต่ละขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
1. การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	1.1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยวิธีการ ดังนี้ 1.1.1 ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1.1.2 การสัมภาษณ์	1.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
	1.2 ศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติโดยวิธีการ ดังนี้ 1.2.1 ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1.2.2 การสัมภาษณ์	1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
	1.3 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยวิธีการ ดังนี้ 1.3.1 ศึกษาจากองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	1.3 องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
<p>1. การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ต่อ)</p>	<p>1.3.2 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ</p> <p>1.3.2 การสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง</p>	
	<p>1.4 การพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยวิธีการ ดังนี้</p> <p>1.4.1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ</p> <p>1.4.2 ศึกษากฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550</p>	<p>1.4 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ</p>

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
2.การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	2.1ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index หรือ PNI _{Modified})	2.1สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2.2สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2.3เรียงลำดับความต้องการจำเป็นมากหรือสำคัญมากไปหาข้อที่มีความต้องการจำเป็นน้อยหรือสำคัญน้อยที่สุด
	2.2ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พร้อมทั้งแจกแจงความถี่ของปัญหาและความถี่ของแนวทางในการแก้ไขปัญหา	2.2ความถี่ของปัญหาที่พบและความถี่ของแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	3.1 การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	3.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
	3.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น	3.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยดำเนินการศึกษาจากองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข และศึกษาจากลักษณะการบริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ของโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษา สำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร แล้วนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ ในรูปแบบตาราง แล้วนำมาจัดทำเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พร้อมทั้งสอบถามในด้านปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน) และครู (ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนไร้สัญชาติ) ด้วยแบบสอบถาม มีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority

Needs Index หรือ PNI_{Modified}) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอในรูปแบบตารางและการอธิบายประกอบความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติโดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) พร้อมกับให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการศึกษาแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและอธิบายประกอบความเรียง จากนั้นนำเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาแบ่งเป็น

1. องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
4. การพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วิธีดำเนินการศึกษา

1. การศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีรายละเอียดการคัดเลือก คือ

- 1) เป็นเอกสาร ตำรา อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข
- 2) เป็นรายงานผลการวิจัยที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหรือเผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม และโรงเรียนหลวงพ่อโสธรอุปถัมภ์ รวมจำนวนประชากรในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 5 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษากับประชากรทั้งหมด

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

- 1) ผู้บริหาร คือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน
- 2) ครู คือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ครูผู้สอน เป็นครูที่สอนในระดับชั้นที่มีเด็กไร้สัญชาติ หรือ ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน
- 3) นักเรียน คือ เป็นเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structured Interview)

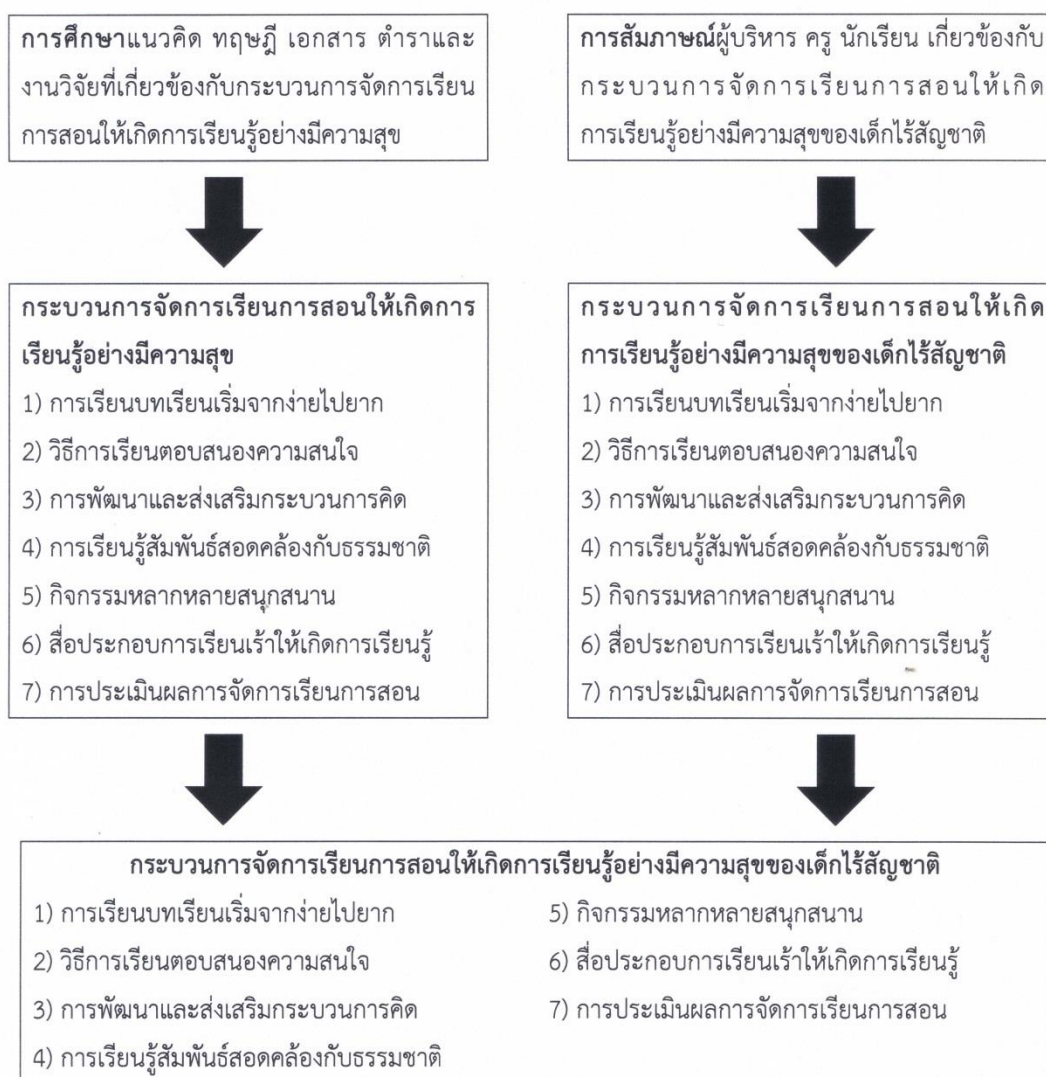
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสืบค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข จากงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและเผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการ อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปพัฒนารอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

รูปภาพที่ 9 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วิธีดำเนินการศึกษา

1. การศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีรายละเอียดการคัดเลือกดังนี้

- 1) เป็นเอกสาร ตำรา อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

- 2) เป็นรายงานผลการวิจัยที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหรือเผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม และโรงเรียนหลวงพ่อโสธรอุปถัมภ์ รวมจำนวนประชากรในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 5 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษากับประชากรทั้งหมด

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

- 1) ผู้บริหาร คือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน
- 2) ครู คือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ครูผู้สอน เป็นครูที่สอนในระดับชั้นที่มีเด็กไร้สัญชาติ หรือ ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน
- 3) นักเรียน คือ เป็นเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสืบค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

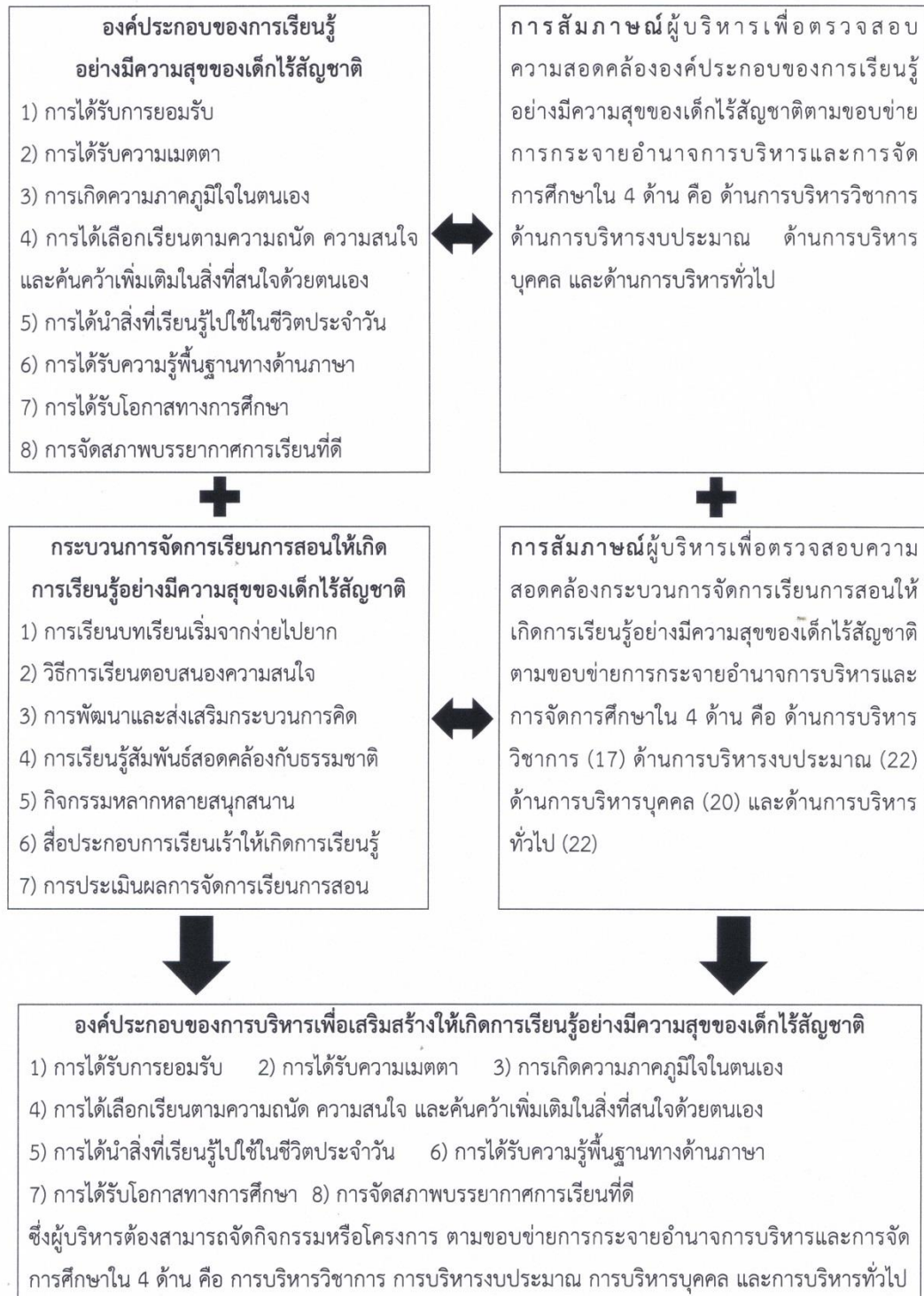
ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จากงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ และเผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปพัฒนากรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็ก ไร้สัญชาติ

รูปภาพที่ 10 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ประกอบของการบริหารเพื่อเสริมสร้าง
ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป จากนั้นสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่ององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสืบค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จากงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ และเผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จากนั้นนำมาเทียบกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

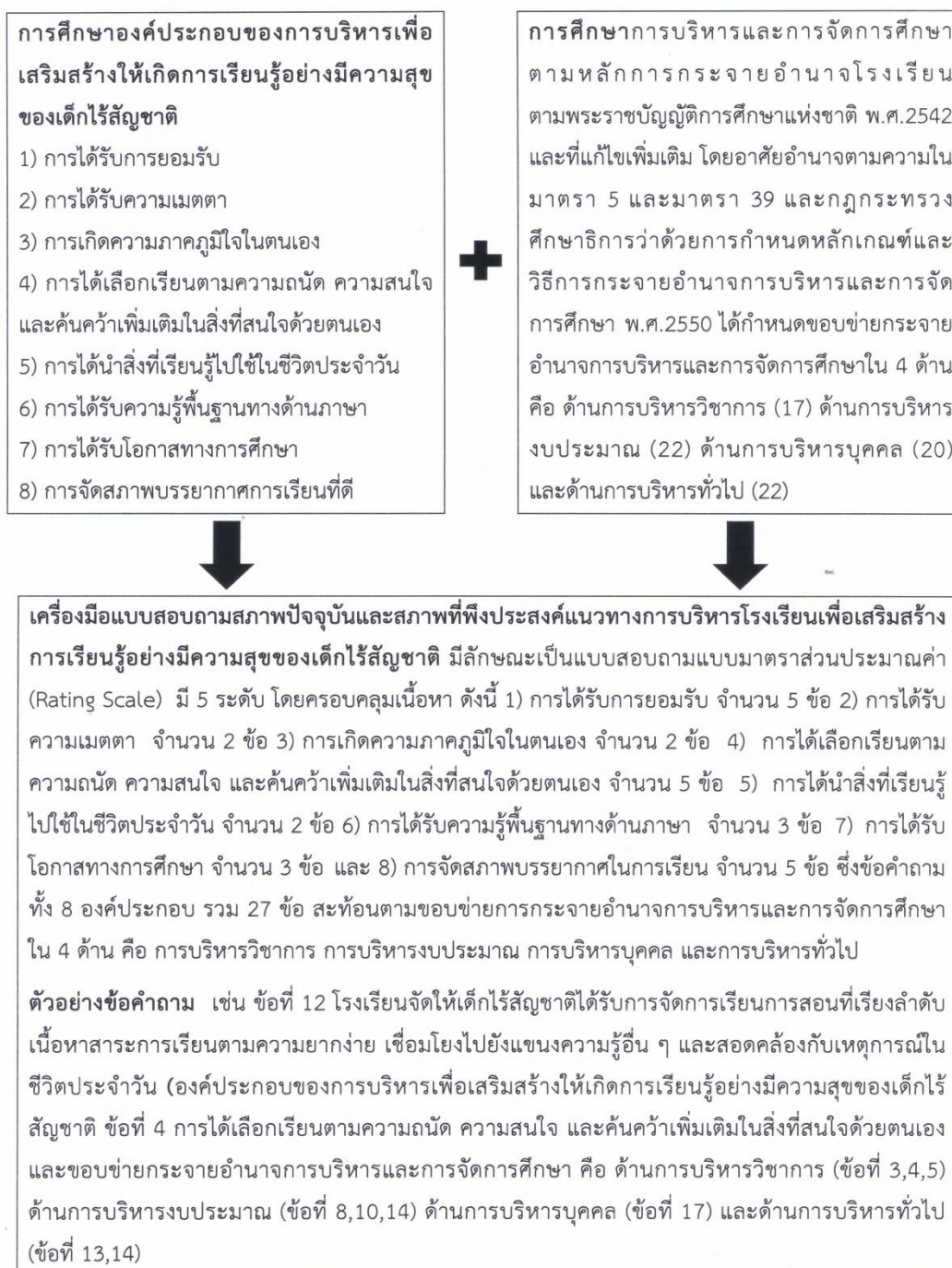
และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่ององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปพัฒนากรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งประเมินความสอดคล้องจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

รูปภาพที่ 11 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการพัฒนากรอบแนวคิดและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาจากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปพัฒนากรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขสำหรับเด็กไร้สัญชาติ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาเทียบกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจ

การบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป จากนั้นสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่ององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความสอดคล้องของข้อความถามกับโครงสร้างเนื้อหา อีกทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างข้อความถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นรายข้อ (Index of item – Objective Congruence: IOC) โดยเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการใช้ดัชนี IOC ที่มีลักษณะการให้คะแนน คือ

- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา หรือ วัดได้ไม่ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ
- 0 หมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่อาจตัดสินได้ว่ามีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา หรือ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ
- + 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมเป็นรายข้อ ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา

นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of item – objective congruence: IOC) โดยใช้สูตร

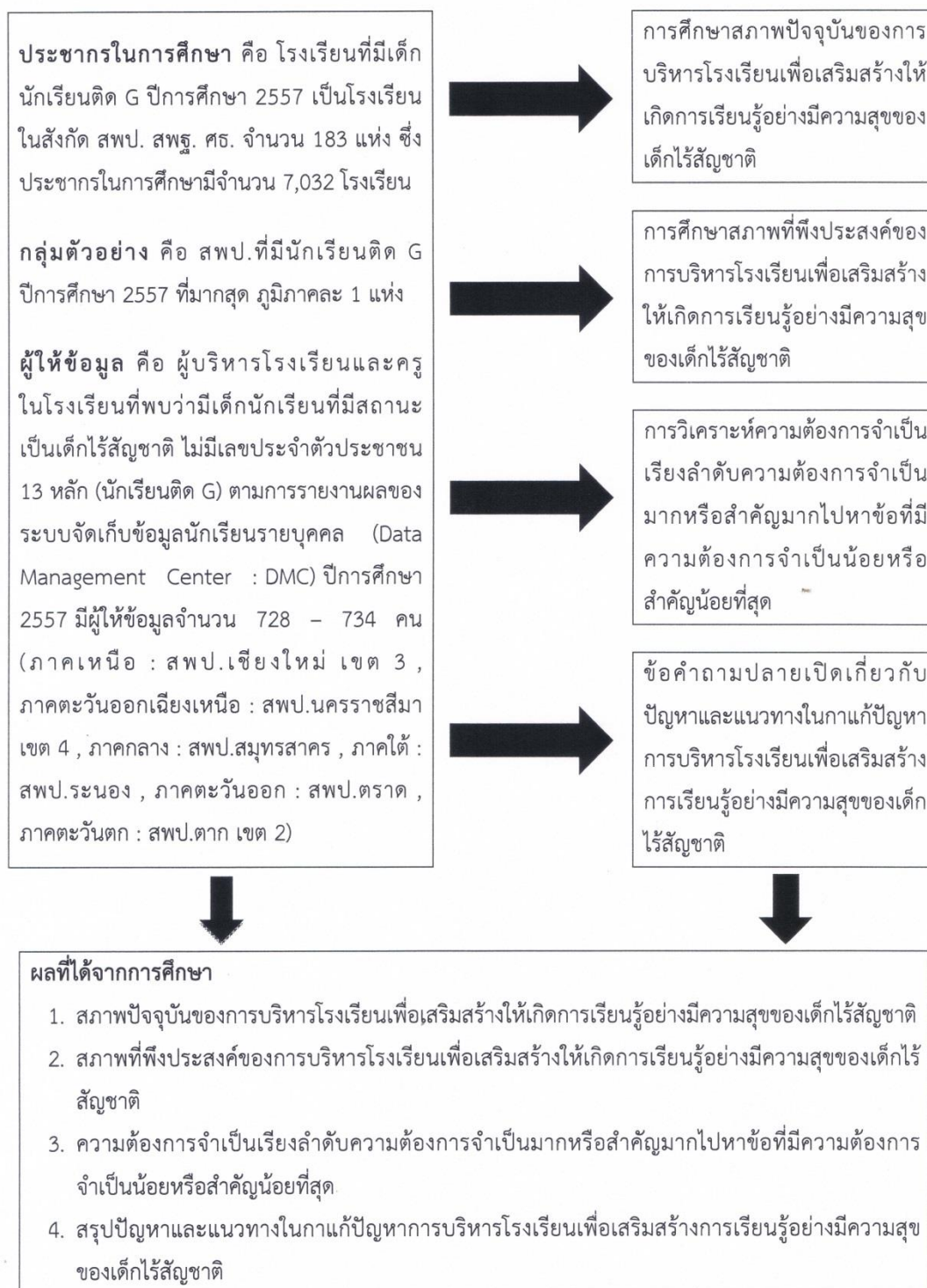
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

มีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 27 ข้อ และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ค่า IOC เป็นรายข้อ อยู่ในช่วง 0.50 – 1.00 มีจำนวน 27 ข้อ จำแนกตามค่าคะแนน คือ
ค่า IOC = 1.00 จำนวน 24 ข้อ ค่าIOC = 0.67 จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง
ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พร้อมทั้งปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา
การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล
จากผู้บริหารโรงเรียน (ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน) และครู (ครูปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนไร้สัญชาติ) ด้วยแบบสอบถาม มีการวิเคราะห์
ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index หรือ $PNI_{Modified}$) โดยนำข้อมูลที่ได้
มาวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอในรูปแบบตาราง
และการอธิบายประกอบความเรียง

รูปภาพที่ 12 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษา คือ โรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 183 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งประชากรในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 7,032 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้นอยู่ระหว่าง 364 – 367 โรงเรียน

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะและคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 ที่มากที่สุด ภูมิภาคละ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีรายละเอียดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. ภาคเหนือ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
3. ภาคกลาง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4. ภาคใต้ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง
5. ภาคตะวันออก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
6. ภาคตะวันตก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยบุคคลจำนวน 2 ส่วน คือ ผู้บริหารโรงเรียน (ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน) และ ครู (ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับชั้นที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ หรือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ) ในโรงเรียนที่พบว่า มีเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 728 – 734 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งในปัจจุบัน ขนาดของโรงเรียนที่ปัจจุบันปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. การได้รับการยอมรับ	จำนวน 5 ข้อ (คำถามข้อ 1 – 5)
2. การได้รับความเมตตา	จำนวน 2 ข้อ (คำถามข้อ 6 – 7)
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	จำนวน 2 ข้อ (คำถามข้อ 8 – 9)
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด	จำนวน 5 ข้อ (คำถามข้อ 10 – 14)
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	จำนวน 2 ข้อ (คำถามข้อ 15 – 16)
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	จำนวน 3 ข้อ (คำถามข้อ 17 – 19)
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา	จำนวน 3 ข้อ (คำถามข้อ 20 – 22)
8. การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน	จำนวน 5 ข้อ (คำถามข้อ 23 – 27)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน “สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ”

ระดับ 5	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันตามข้อรายการนั้นในระดับ	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันตามข้อรายการนั้นในระดับ	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันตามข้อรายการนั้นในระดับ	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันตามข้อรายการนั้นในระดับ	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันตามข้อรายการนั้นในระดับ	น้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน “สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิด การเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ”

ระดับ 5	หมายถึง	มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ	น้อยที่สุด

การกำหนดค่าระดับคะแนน

แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปพัฒนากรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีวิธีการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขสำหรับเด็กไร้สัญชาติ
3. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ เปรียบเทียบกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ 39 และ กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป
4. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความสอดคล้องของข้อความกับโครงสร้างเนื้อหา อีกทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างข้อความถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นรายข้อ (Index of item – Objective Congruence : IOC) โดยเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการใช้ดัชนี IOC ที่มีลักษณะการให้คะแนน คือ

- 1	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา หรือ วัดได้ไม่ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ
0	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่อาจตัดสินได้ว่ามีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา หรือ ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ
+ 1	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องและความเหมาะสมเป็นรายข้อ ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา

นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of item – objective congruence: IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
 ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

มีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 27 ข้อ และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่า IOC เป็นรายข้อ อยู่ในช่วง 0.50 – 1.00 มีจำนวน 27 ข้อ จำแนกตามค่าคะแนน คือ ค่า IOC = 1.00 จำนวน 24 ข้อ ค่า IOC = 0.67 จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนในด้านการเสริมสร้างให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจาก คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังผู้บริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย และเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังจากที่ได้รับการอนุญาตจากผู้บริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดเตรียมแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดรหัสเอกสาร (Code) เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามและการติดตามรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ทั้ง 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ระบบไปรษณีย์แบบลงทะเบียนผู้รับ และการรับคืนสามารถให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถส่งผ่านระบบไปรษณีย์ได้เช่นเดียวกัน

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติสำเร็จรูป SPSS 21 (Statistical Package for the Social Sciences Windows version 21) ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ นำมาวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลความหมายนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็นวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอในรูปแบบตารางและการอธิบายประกอบความเรียง โดยใช้สูตร (Modified Priority Needs Index หรือ $PNI_{Modified}$) ซึ่งปรับปรุงจากวิธี Priority Needs Index (PNI) (นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

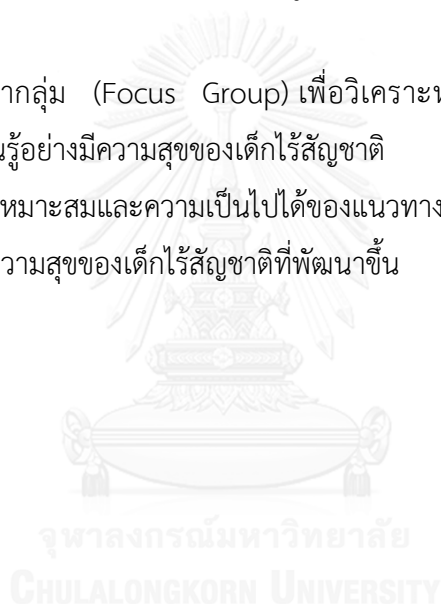
เมื่อ	$PNI_{Modified}$	แทน	ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น
	I (Importance)	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
	D (Degree of success)	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่จริง

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ นำมาวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency Distribution) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบตารางประกอบความเรียง

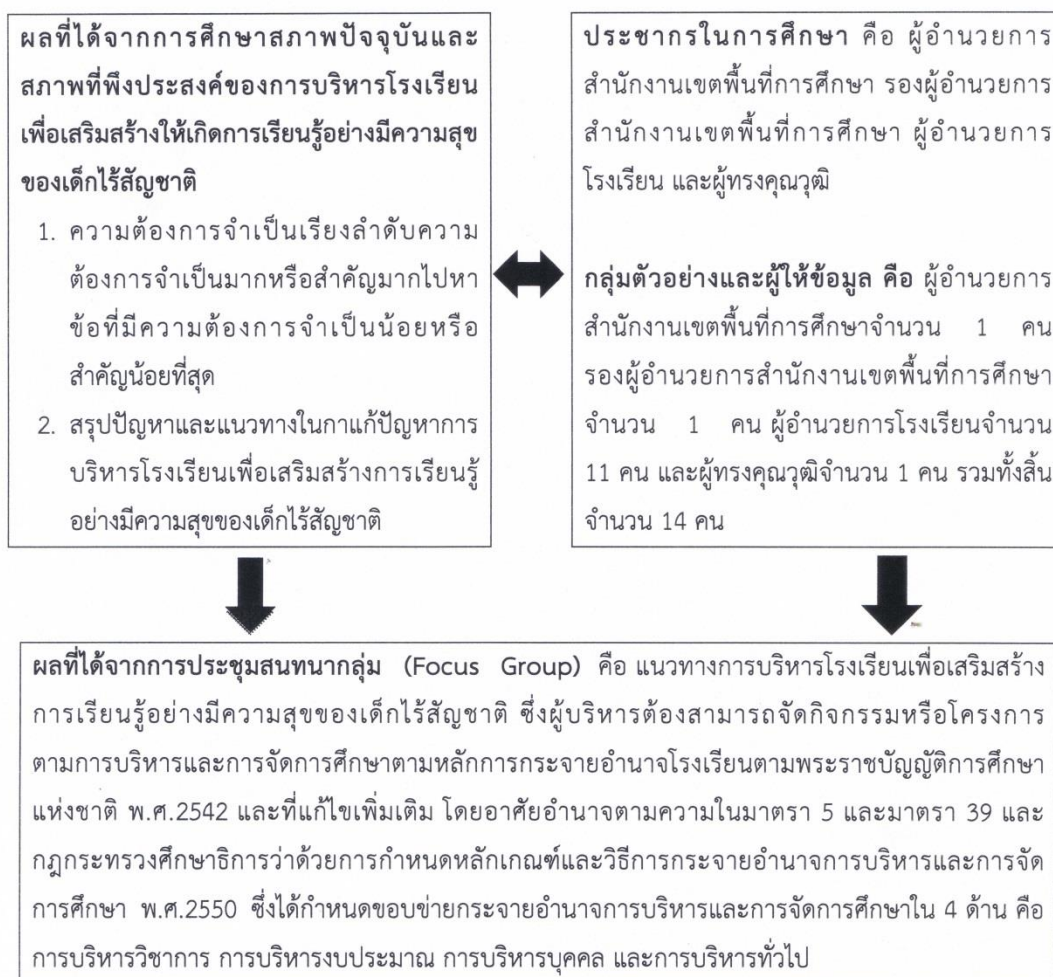
ตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาแบ่งเป็น

1. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

รูปภาพที่ 13 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะและคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

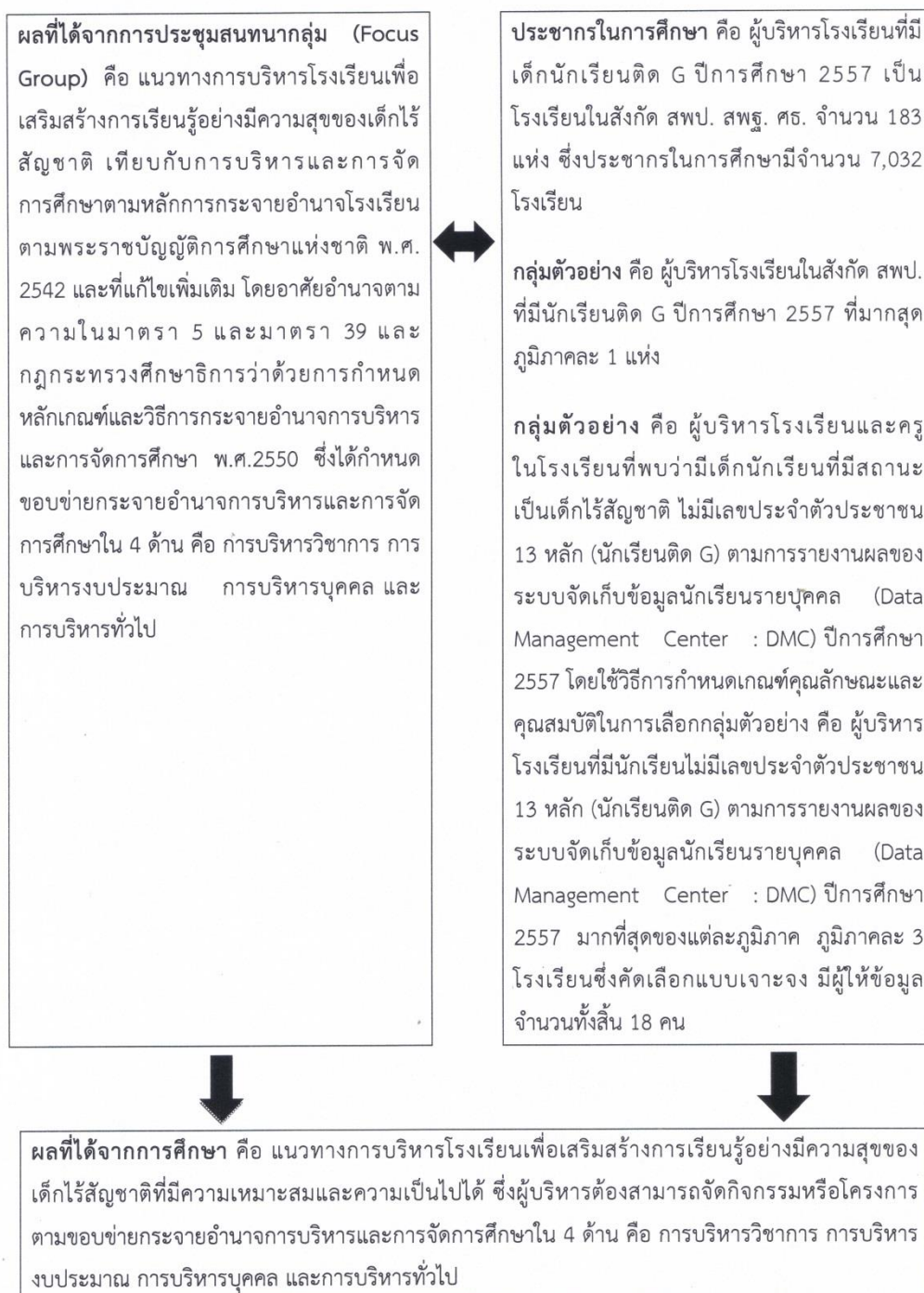
1. เป็นนักบริหารการศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติ
 3. เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์ในการสนับสนุนการบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติ
- ซึ่งในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดของผู้แทนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน และ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 11 คน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ในการสนับสนุนการบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยวิเคราะห์สังเคราะห์จัดเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง
การเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

รูปภาพที่ 14 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะและคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 มากที่สุดของแต่ละภูมิภาค ภูมิภาคละ 3 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบประเมินค่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติสำเร็จรูป SPSS 21 (Statistical Package for the Social Sciences Windows version 21) ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency Distribution) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ตอนที่ 1 องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
- ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
- ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ตอนที่ 1 องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการศึกษาจากองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขสำหรับเด็กไร้สัญชาติ และศึกษาจากลักษณะการบริหารโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ของโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร แล้วนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบตาราง แล้วจัดทำเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยในขั้นต่อไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1. องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
- 2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
- 3. องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเป็นการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกได้เป็น หนังสือจำนวน 2 เล่ม บทความทางวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 เรื่อง สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ 2) การได้รับความเมตตา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ 3) การได้รู้จักภูมิใจในตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ 5) การได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ และ 6) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 8 รายการ

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม และโรงเรียนหลวงแพทย์โกศลอุปถัมภ์ ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

องค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 4	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การได้รับการยอมรับ	√	√	√	√	√	5	
2. การได้รับความเมตตา	√	√	√	√	√	5	
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	√	√	√	√	√	5	
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	√	√	√	√	√	5	
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	√	√	√	√	√	5	
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	√	√	√	√	√	5	
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา	√	X	X	X	√	2	
8. การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี	√	X	√	√	X	3	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) การได้รับความเมตตา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 ท่าน และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 3 ท่าน

ตารางที่ 4 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
จากการสัมภาษณ์ครู

องค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	ครูโรงเรียนที่ 1	ครูโรงเรียนที่ 2	ครูโรงเรียนที่ 3	ครูโรงเรียนที่ 4	ครูโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การได้รับการยอมรับ	√	√	√	√	√	5	
2. การได้รับความเมตตา	√	√	√	√	√	5	
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	√	√	√	√	√	5	
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	√	√	√	√	√	5	
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	√	√	√	√	√	5	
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	√	√	√	√	√	5	
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา	√	√	√	√	√	5	
8. การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี	√	√	√	√	√	5	

จากตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) การได้รับความเมตตา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนความเห็นที่

สอดคล้อง 5 ท่าน และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน

**ตารางที่ 5 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ**

องค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	นักเรียนโรงเรียนที่ 1	นักเรียนโรงเรียนที่ 2	นักเรียนโรงเรียนที่ 3	นักเรียนโรงเรียนที่ 4	นักเรียนโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การได้รับการยอมรับ	√	√	√	√	√	5	
2. การได้รับความเมตตา	√	√	√	√	√	5	
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	√	√	√	√	√	5	
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	√	√	√	√	√	5	
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	√	√	√	√	√	5	
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	√	√	√	√	√	5	
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา	√	√	√	√	√	5	
8. การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี	√	√	√	√	√	5	

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) การได้รับความเมตตา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน

ดังนั้นจากตารางที่ 2 , 3 , 4 และ 5 สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ 2) การได้รับความเมตตา 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ได้ค้นคว้าในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียนที่ดี

กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยเป็นการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุข

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2540)	ปรานี อ่อนศรี และ สายสมร เฉลยภิตติ (2556)	จำนวนความเห็น ที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก	✓	✓	2	
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ	✓	✓	2	
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด	✓	✓	2	
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ	✓	✓	2	
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน	✓	✓	2	
6. สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้	✓	✓	2	
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	2	

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง
กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเป็นการศึกษา
จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถ
เก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกได้เป็น หนังสือจำนวน 1 เล่ม และบทความทางวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง
สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ
2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ 3) การพัฒนาและ
ส่งเสริมกระบวนการคิดมีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้อง
กับธรรมชาติ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน
มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ 6) สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ มีจำนวน
ความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีจำนวน
ความเห็นที่สอดคล้อง 2 รายการ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ เป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม และโรงเรียนหลวงพ่อฤๅษีธรรมาโศภณ ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 4	ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก	√	√	√	√	√	5	
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ	√	√	√	√	√	5	
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด	√	√	√	√	√	5	
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ	√	√	√	√	√	5	
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน	√	√	√	√	√	5	
6. สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้	√	√	√	√	√	5	
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	√	√	√	√	√	5	

จากตารางที่ 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียน

เริ่มจากง่ายไปยาก มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดมีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน

ตารางที่ 8 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์ครู

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	ครูโรงเรียนที่ 1	ครูโรงเรียนที่ 2	ครูโรงเรียนที่ 3	ครูโรงเรียนที่ 4	ครูโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก	✓	✓	✓	✓	✓	5	
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ	✓	✓	✓	✓	✓	5	
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด	✓	✓	✓	✓	✓	5	
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓	✓	5	
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน	✓	✓	✓	✓	✓	5	
6. สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5	
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	5	

จากตารางที่ 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ มีจำนวน

ความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดมีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน

ตารางที่ 9 ตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	นักเรียนโรงเรียนที่ 1	นักเรียนโรงเรียนที่ 2	นักเรียนโรงเรียนที่ 3	นักเรียนโรงเรียนที่ 4	นักเรียนโรงเรียนที่ 5	จำนวนความเห็นที่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก	√	√	√	√	√	5	
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ	√	√	X	X	√	3	
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด	√	√	X	X	X	2	
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ	√	X	X	X	√	2	
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน	√	√	√	√	√	5	
6. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้	√	√	X	X	√	3	
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	√	X	X	√	√	3	

จากตารางที่ 9 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติของโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 3 ท่าน 3) การพัฒนาและ

ส่งเสริมกระบวนการคิดมีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 ท่าน 4) การเรียนรู้สัมพันธสอดคล้องกับธรรมชาติ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 2 ท่าน 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 5 ท่าน 6) สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 3 ท่าน และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนความเห็นที่สอดคล้อง 3 ท่าน

จากตารางที่ 6 , 7 , 8 และ 9 สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) การเรียนรู้สัมพันธสอดคล้องกับธรรมชาติ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน 6) สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เผยแพร่ในฐานข้อมูลวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิชาการ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนสำหรับคนพลัดถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม และโรงเรียนหลวงพ่อโสธรอัมรินทร์ ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ โดยเทียบการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และจากนั้นมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่ององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

องค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	องค์ประกอบของการบริหาร ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา				หมายเหตุ
	การบริหารวิชาการ	การบริหารบุคคล	การบริหารงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	
1. การได้รับการยอมรับ	√	√	√	√	
2. การได้รับความเมตตา	√	√	√	√	
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	√	√	√	√	
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	√	√	√	√	
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	√	√	√	√	
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	√	√	√	√	
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา	√	√	√	√	
8. การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี	√	√	√	√	

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่า การที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในการบริหารโรงเรียนให้ตอบสนององค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การได้รับการยอมรับ 2) การได้รับความเมตตา 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ 5) การได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง 6) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 7) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา และ 8) การได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดี ซึ่งผู้บริหารต้องสามารถจัดกิจกรรมหรือโครงการ ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตารางที่ 11 ตารางวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของเด็กไร้สัญชาติ	องค์ประกอบของการบริหาร ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา				หมายเหตุ
	การบริหารวิชาการ	การบริหารบุคคล	การบริหารงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก	√	√	√	√	
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ	√	√	√	√	
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด	√	√	√	√	
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ	√	√	√	√	
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน	√	√	√	√	
6. สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้	√	√	√	√	
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	√	√	√	√	

จากตารางที่ 11

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่า การที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในการบริหารโรงเรียนให้ตอบสนองกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน 6) สื่อประกอบการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารต้องสามารถจัดกิจกรรมหรือโครงการตามขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ดังนั้นจากตารางที่ 10 และ 11 สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเทียบกับการบริหารและการจัดการศึกษา ตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย ๆ ได้แก่ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยตารางประกอบคำบรรยาย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ในปัจจุบัน ขนาดของโรงเรียนที่ปัจจุบันปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ ในตำแหน่งปัจจุบัน และ ประสบการณ์ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 12 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	230	35.9
	หญิง	410	64.1
	รวม	640	100

ตารางที่ 12 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

รายการ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	154	24.1
	31 - 40 ปี	176	27.5
	41 - 50 ปี	102	15.9
	50 ปีขึ้นไป	208	32.5
	รวม	640	100
ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	427	66.7
	ปริญญาโท	210	32.8
	ปริญญาเอก	3	0.5
	รวม	640	100
ตำแหน่งในปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียน	305	47.7
	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	0	0
	ครู	335	52.3
	รวม	640	100
ขนาดของโรงเรียน ที่ปัจจุบันปฏิบัติงาน	ขนาดเล็ก (1-120 คน)	114	17.8
	ขนาดกลาง (121-600 คน)	396	61.9
	ขนาดใหญ่ (601-1,500 คน)	117	18.3
	ขนาดใหญ่พิเศษ (มากกว่า 1,500 คน)	13	2
	รวม	640	100
ประสบการณ์ การทำงาน	น้อยกว่า 1 ปี	47	7.3
	1 - 10 ปี	254	39.7
	11 - 20 ปี	103	16.1
	21 - 30 ปี	87	13.6
	31 - 40 ปี	124	19.4
	41 ปีขึ้นไป	25	3.9
	รวม	640	100

ตารางที่ 12 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ป ระ ส บ ก า ร ณ์ ในตำแหน่งปัจจุบัน	น้อยกว่า 1 ปี	72	11.3
	1 - 10 ปี	345	53.9
	11 - 20 ปี	100	15.6
	21 - 30 ปี	61	9.5
	31 - 40 ปี	55	8.6
	41 ปีขึ้นไป	7	1.1
	รวม	640	100
ป ระ ส บ ก า ร ณ์ ในโรงเรียนที่มี นักเรียนไร้สัญชาติ	น้อยกว่า 1 ปี	112	17.5
	1 - 10 ปี	319	49.8
	11 - 20 ปี	124	19.4
	21 - 30 ปี	51	8.0
	31 - 40 ปี	30	4.7
	41 ปีขึ้นไป	4	0.6
	รวม	640	100

จากตารางที่ 12 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 410 คน คิดเป็นร้อยละ 64.10 มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีคุณวุฒิระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 427 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูมากที่สุด จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 รองลงมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 มีขนาดของโรงเรียนที่ปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนขนาดกลาง (121-600 คน) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.90 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.70 มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.90 และมีประสบการณ์ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ 1 - 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.80

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ได้แก่ 1) การได้รับการยอมรับ 2) การได้รับความเมตตา 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียนและความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับความต้องการจำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1.การได้รับการยอมรับ	3.75	0.73	มาก	4.35	0.61	มาก	0.16	3
2.การได้รับความเมตตา	3.96	0.79	มาก	4.45	0.66	มาก	0.12	6
3.การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	3.76	0.79	มาก	4.40	0.66	มาก	0.17	2
4.การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	3.96	0.75	มาก	4.46	0.63	มาก	0.13	5

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ต่อ)

การบริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
5.การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.87	0.81	มาก	4.41	0.68	มาก	0.14	4
6.การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา	3.64	0.78	มาก	4.30	0.70	มาก	0.18	1
7.การได้รับโอกาสทางการศึกษา	3.84	0.77	มาก	4.34	0.74	มาก	0.13	5
8.การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน	3.84	0.78	มาก	4.37	0.69	มาก	0.14	4
รวม	3.83	0.64	มาก	4.39	0.58	มาก	0.15	

จากตารางที่ 13 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.64)
และทุกด้านมีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
สภาพปัจจุบันที่เป็นจริงสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการได้รับความเมตตา ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.79)
และการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง ($\bar{X} =$
3.96, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.87$, S.D. =
0.81) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.78) การได้รับโอกาสทาง
การศึกษา ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.77) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.79)
การได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.73) และ การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา ($\bar{X} =$
3.64, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.58) และทุกด้านมีระดับสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ การได้รับความเมตตา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.66) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.66) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) การได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) การได้รับโอกาสทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.74) และ การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา ($PNI_{Modified} = 0.18$) รองลงมา คือ การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.17$) การได้รับการยอมรับ ($PNI_{Modified} = 0.16$) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($PNI_{Modified} = 0.14$) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน ($PNI_{Modified} = 0.14$) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.13$) การได้รับโอกาสทางการศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.13$) และการได้รับความเมตตา ($PNI_{Modified} = 0.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับการยอมรับ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การได้รับการยอมรับ	3.75	0.73	มาก	4.35	0.61	มาก	0.16	3
1.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกายและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ	3.51	0.99	มาก	4.25	0.79	มาก	0.21	(1)
1.2 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ตามช่วงอายุและพัฒนาการเป็นไปตามความถนัดความสนใจ	3.78	0.93	มาก	4.40	0.69	มาก	0.16	(3)

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับการยอมรับ) (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1.3โรงเรียนส่งเสริมให้ เด็กไร้สัญชาติได้เข้า ร่วมกิจกรรมที่แสดง ความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดง ความสามารถร่วม กิจกรรมแข่งขันทั้ง ภายในและภายนอก โรงเรียน	3.99	0.86	มาก	4.42	0.66	มาก	0.11	(4)
1.4 เผยแพร่ข้อมูลของ ผลดีของการจัด กิจกรรมร่วมกันของ เด็กไร้สัญชาติและ เด็กไทย	3.74	0.87	มาก	4.32	0.74	มาก	0.16	(3)
1.5 กิจกรรมสะท้อน การเรียนรู้ระหว่าง เด็กไร้สัญชาติกับ เด็กไทย	3.72	0.89	มาก	4.35	0.76	มาก	0.17	(2)

จากตารางที่ 14 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับการยอมรับ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}
= 3.75 , S.D. = 0.73) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับการยอมรับ มีระดับสภาพการปฏิบัติ
ในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับ

การที่โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.86) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกาย และเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.99)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับการยอมรับ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับการยอมรับ มีระดับสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.66) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกาย และเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.79)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับการยอมรับ พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 3 ($PNI_{Modified} = 0.16$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกาย และเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ ($PNI_{Modified} = 0.21$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($PNI_{Modified} = 0.11$)

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับความเมตตา)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
2.การได้รับความ เมตตา	3.96	0.79	มาก	4.45	0.66	มาก	0.12	6
2.1โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครูและ บุคลากร มีและ ใช้ทักษะต่าง ๆ ในการ ปฏิบัติต่อเด็กด้วย ความจริงใจ อ่อนโยน ปรารถนาดี เข้าใจ พื้นฐานเด็กไร้สัญชาติ แต่ละคน และให้ กำลังใจเชิงสร้างสรรค์	4.05	0.82	มาก	4.51	0.66	มาก ที่สุด	0.11	(2)
2.2โรงเรียนเปิดโอกาส ให้เด็กไร้สัญชาติ สามารถบอกความ ต้องการเพิ่มเติมของ ตนที่แตกต่างไปจาก เด็กคนอื่น ๆ และ พยายามจัดให้ตาม ความต้องการ	3.86	0.89	มาก	4.39	0.75	มาก	0.14	(1)

จากตารางที่ 15 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความเมตตา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.79) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับความเมตตา มีระดับสภาพการ

ปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครู และบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติแต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.89)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความเมตตา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.66) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครู และบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติแต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.66) มีระดับสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.75) มีระดับสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความเมตตา พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 6 ($PNI_{Modified} = 0.12$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครู และบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติแต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{Modified} = 0.11$)

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
3. การเกิด ความ ภาคภูมิใจในตนเอง	3.76	0.79	มาก	4.40	0.66	มาก	0.17	2
3.1 โรงเรียนสนับสนุน ให้เด็กไร้สัญชาติได้รับ การพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รัฐภูมิแห่งชาติ พันธ์แห่งตนโดยวิธีการ ต่าง ๆ เช่น จัดหา เอกสาร ติดต่อกับ ประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.78	0.96	มาก	4.42	0.73	มาก	0.17	(1)
3.2 โรงเรียนจัดการ เรียนการสอนและ กิจกรรมส่งเสริมทักษะ ทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจใน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตามชาติพันธ์ ของเด็กไร้สัญชาติ	3.73	0.85	มาก	4.38	0.72	มาก	0.17	(1)

จากตารางที่ 16 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.79) และทุกองค์ประกอบของด้านนี้ได้รับความเมตตา

มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รัฐภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสาร ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.96) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.85)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความเมตตา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.66) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รัฐภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสาร ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.72)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 2 ($PNI_{Modified} = 0.17$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รัฐภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสาร ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{Modified} = 0.17$) และ การที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ ($PNI_{Modified} = 0.17$)

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้า
เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
4.การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง	3.96	0.75	มาก	4.46	0.63	มาก	0.13	5
4.1โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มี การ สืบ ค้น ตามความถนัดและความสนใจ	4.04	0.83	มาก	4.52	0.66	มากที่สุด	0.12	(3)
4.2โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง	4.02	0.86	มาก	4.52	0.63	มากที่สุด	0.12	(3)

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้า
เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง) (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
4.3 โรงเรียนจัดให้ เด็กไร้สัญชาติได้รับ การจัดการเรียนการ สอน ที่ เรียง ลำดับ เนื้อหาสาระการเรียน ต อ ม ค ว า ม ยากง่าย เชื่อมโยงไปยัง แขนงความรู้อื่น ๆ และสอดคล้องกับ เ ห ตุ ก า ร ณ์ ในชีวิตประจำวัน	3.96	0.81	มาก	4.48	0.67	มาก	0.13	(2)
4.4 โรงเรียนจัดให้เด็ก ไร้สัญชาติได้รับการจัด การเรียนการสอนที่มุ่ง พัฒนาเสริมสร้าง กระบวนการคิด ในการ คิด ส ร ้าง ส ร ร ค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่าง มีระบบและคิดอย่าง มีเหตุผล โดยปราศจาก ความมีอคติในเรื่องชาติ พันธุ์	3.95	0.87	มาก	4.45	0.72	มาก	0.13	(2)

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้า
เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง) (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
4.5 โรงเรียนจัดการ ประเมินการเรียนของ เด็กไร้สัญชาติใน ภาพรวมมากกว่าผล การทดสอบทาง วิชาการ และเปิด โอกาสให้นักเรียน ประเมินผลตนเอง	3.80	0.87	มาก	4.36	0.80	มาก	0.15	(1)

จากตารางที่ 17 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้า
เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.75) และ
ทุกองค์ประกอบของด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ
ด้วยตนเอง มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับ
เพื่อนคนอื่น ๆ มีการสืบค้นตามความถนัดและความสนใจ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.83) องค์ประกอบ
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวม
มากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง ($\bar{X} = 3.80$, S.D.
= 0.87)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ
เด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ
ด้วยตนเอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) และทุกองค์ประกอบของ
ด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีระดับ

สภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากและมากที่สุด องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.63) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.80)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง พบว่าในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 5 (PNI_{Modified} = 0.13) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง (PNI_{Modified} = 0.15) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มีการสืบค้นตามความถนัดและความสนใจ (PNI_{Modified} = 0.12) และ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง (PNI_{Modified} = 0.12)

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
5.การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.87	0.81	มาก	4.41	0.68	มาก	0.14	4
5.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลองฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน	3.86	0.84	มาก	4.40	0.70	มาก	0.14	(1)
5.2 เด็กไร้สัญชาติเรียนด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์	3.88	0.85	มาก	4.42	0.73	มาก	0.14	(1)

จากตารางที่ 18 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.81) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้
ในชีวิตประจำวัน มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่เด็กไร้สัญชาติเรียนด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับ

เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.85) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.84)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่เด็กไร้สัญชาติเรียนด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.70)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 4 (PNI_{Modified} = 0.14) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่เด็กไร้สัญชาติเรียนด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์ (PNI_{Modified} = 0.14) และ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน (PNI_{Modified} = 0.14)

ตารางที่ 19 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
6.การได้รับความรู้ พื้นฐานทางด้านภาษา	3.64	0.78	มาก	4.30	0.70	มาก	0.18	1
6.1โรงเรียนให้เด็กไร้ สัญชาติได้รับการบ่ม เพาะด้านทักษะ ภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ อย่างมีความสุข ในประเทศไทย	3.80	0.86	มาก	4.39	0.73	มาก	0.16	(3)
6.2โรงเรียนให้เด็กไร้ สัญชาติได้รับการบ่ม เพาะด้านทักษะภาษา ตามชาติพันธุ์ตนเอง เพื่อดำรงไว้ ซึ่งเอกลักษณ์แห่ง ชาติพันธุ์	3.61	0.91	มาก	4.27	0.75	มาก	0.18	(2)
6.3โรงเรียนให้เด็กไร้ สัญชาติได้รับการ เรียนรู้จากการสอน แบบทวิภาษา มี หนังสือเรียน มีบอร์ด ให้ความรู้ และใช้สื่อ การสอนแบบทวิภาษา	3.50	0.98	ปาน กลาง	4.25	0.80	มาก	0.21	(1)

จากตารางที่ 19 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.78) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.86) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.98)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.70) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.80)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 1 (PNI_{Modified} = 0.18) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา (PNI_{Modified} = 0.21) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย (PNI_{Modified} = 0.16)

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การได้รับโอกาสทางการศึกษา)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
7.การได้รับโอกาส ทางการศึกษา	3.84	0.77	มาก	4.34	0.74	มาก	0.13	5
7.1โรงเรียนจัดให้เด็ก ไร้สัญชาติได้รับเอกสาร แสดงผลการเรียนเพื่อ โอกาสในการศึกษาต่อ และสามารถใช้เอกสาร สูติบัตรยืนยันสถานะ บุคคลระหว่างประเทศ เพื่อใช้ในการศึกษาได้	3.88	0.90	มาก	4.35	0.79	มาก	0.12	(2)
7.2โรงเรียนจัดให้เด็ก ไร้สัญชาติได้รับการ สนับสนุนทุนการศึกษา และ บริการ ทาง สาธารณสุขที่เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษา	3.94	0.86	มาก	4.39	0.77	มาก	0.11	(3)
7.3โรงเรียนให้เด็กไร้ สัญชาติที่มีอายุเกิน เกณฑ์สามารถเรียน ปรับเทียบความรู้ได้	3.69	0.94	มาก	4.27	0.91	มาก	0.16	(1)

จากตารางที่ 20 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับโอกาสทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.77) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับโอกาสทางการศึกษา

มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการทางสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.86) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.94)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับโอกาสทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.74) และทุกองค์ประกอบของด้านการได้รับโอกาสทางการศึกษา มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการทางสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.77) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.91)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการได้รับโอกาสทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 5 ($PNI_{Modified} = 0.13$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดคือการที่โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้ ($PNI_{Modified} = 0.16$) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดคือการที่โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับเอกสารแสดงผลการเรียนรู้เพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ และสามารถใช้ออกสารสูติบัตรยืนยันสถานะบุคคลระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการศึกษาได้ ($PNI_{Modified} = 0.12$)

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
8. การจัดสภาพ บรรยากาศใน การเรียน	3.84	0.78	มาก	4.37	0.69	มาก	0.14	4
8.1 โรงเรียนมีการ จัดทำเครือข่ายในการ ดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ ได้เข้าเรียนอย่าง เท่าเทียมกับเด็กไทย	3.76	0.93	มาก	4.38	0.74	มาก	0.16	(1)
8.2 โรงเรียนจัด บรรยากาศของการ เรียนที่เด็กไร้สัญชาติ รู้สึกได้ถึงความเป็น ครอบครัว และการ สร้างความผูกพันกับ ประเทศไทย	3.91	0.85	มาก	4.41	0.70	มาก	0.13	(3)
8.3 โรงเรียนบริหาร จัดการการเรียนการ สอนอย่างยืดหยุ่น โดย คำนึงถึงความจำเป็น ของแต่ละบุคคล	3.89	0.84	มาก	4.38	0.73	มาก	0.13	(3)

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน) (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
8.4โรงเรียนจัดใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอนที่ เหมาะสมกับเด็กไร้ สัญชาติ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างของชาติ พันธุ์	3.77	0.87	มาก	4.28	0.85	มาก	0.14	(2)
8.5โรงเรียนจัดการ เรียนการสอนให้โดย การมุ่งเน้น ให้รู้ชัด ให้ทำได้ และ ให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เรียน	3.88	0.84	มาก	4.42	0.74	มาก	0.14	(2)

จากตารางที่ 21 แสดงสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.78) และทุกองค์ประกอบของด้านการจัดสภาพบรรยากาศ
ในการเรียน มีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้
ความสำคัญกับการที่โรงเรียนจัดบรรยากาศของการเรียนที่เด็กไร้สัญชาติรู้สึกได้ถึงความเป็นครอบครัว
และการสร้างความผูกพันกับประเทศไทย ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.85) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุด คือ การที่โรงเรียนมีการจัดทำเครือข่ายในการดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ได้เข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกับ
เด็กไทย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.93)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ
เด็กไร้สัญชาติ ด้านการจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
4.37 , S.D. = 0.69) และทุกองค์ประกอบของด้านการจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน มีระดับสภาพ

การปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้โดยการมุ่งเน้นให้รู้จัก ให้ทำได้ และให้เกิดความรู้สึกเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในสิ่งที่เรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.74) องค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับเด็กไร้สัญชาติ โดยคำนึงความแตกต่างของชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.85)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ด้านการจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน พบว่า ในภาพรวมมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 4 (PNI_{Modified} = 0.14) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การที่โรงเรียนมีการจัดทำเครือข่ายในการดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ได้เข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกับเด็กไทย (PNI_{Modified} = 0.16) องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การที่โรงเรียนจัดบรรยากาศของการเรียนที่เด็กไร้สัญชาติรู้สึกได้ถึงความเป็นครอบครัว และการสร้างความผูกพันกับประเทศไทย (PNI_{Modified} = 0.13) และการที่โรงเรียนบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละบุคคล (PNI_{Modified} = 0.13)

ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และมีข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้นำเสนอปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง	23
2	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน	14
3	โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง	19

ตารางที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ต่อ)

ที่	ปัญหา	ความถี่
4	โรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทย ในการพูดและแสดงออก	12
5	โรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสารประจำตัวที่แสดงสถานะของตนเด็กไร้สัญชาติ ทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ	8
6	โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่รับ เด็กไร้สัญชาติที่มักมีอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียน เข้ามาเรียนร่วมกัน	9
7	โรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด	7
8	โรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบกรณีที่เด็กไร้สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ	18
9	ครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ	16
10	โรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเด็กชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้ เฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้	10

จากตารางที่ 22 ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนไม่มี
วิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้าย
โรงเรียนบ่อยครั้ง (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 23 ท่าน) ปัญหารองลงมาคือปัญหา
โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริม
ด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 19 ท่าน) ปัญหา
ที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ โรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐานจากหน่วยงาน
อื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 7 ท่าน)

ตารางที่ 23 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	แนะนำให้ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติย้ายเมื่อสิ้นปีการศึกษา	5
2	ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติให้มีความสำคัญกับการศึกษา	6
3	โรงเรียนใช้รูปแบบของงานระบบดูแลช่วยเหลือเข้าช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ	7
4	ประสานความร่วมมือในการจัดหาสถานศึกษาที่ใกล้กับแหล่งที่ทำงานของผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติ	3
5	ให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนในโรงเรียนที่เป็นลักษณะของโรงเรียนประจำ	1
6	สนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าพักอาศัยอยู่ในลักษณะบ้านพักชั่วคราว	1

จากตารางที่ 23 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนใช้รูปแบบของงานระบบดูแลช่วยเหลือเข้าช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 7 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ ให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนในโรงเรียนที่เป็นลักษณะของโรงเรียนประจำ และสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าพักอาศัยอยู่ในลักษณะบ้านพักชั่วคราว (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 1 ท่าน)

ตารางที่ 24 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	มีการจัดให้ร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มเป็นพิเศษเพื่อทำความเข้าใจ	3
2	เชิญมาร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้างเป็นครั้งคราว	7
3	ให้ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติได้เป็นคณะกรรมการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของโรงเรียนตามความเหมาะสม	4

จากตารางที่ 24 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน แนวทางในการแก้ไขปัญหามี

ผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือเชิญผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมาร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้างเป็นครั้งคราว (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 7 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ มีการจัดให้ร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มเป็นพิเศษเพื่อทำความเข้าใจ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 3 ท่าน)

ตารางที่ 25 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนจัดให้มีการสอนเสริมในช่วงเวลาพักกลางวันหรือในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน	16
2	โรงเรียนจัดให้บริการสอนภาษาไทยแก่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเรียนตามศูนย์การศึกษาที่เปิดสอนภาษาไทย	3

จากตารางที่ 25 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการสอนเสริมในช่วงเวลาพักกลางวันหรือในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 16 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้บริการสอนภาษาไทยแก่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเรียนตามศูนย์การศึกษาที่เปิดสอนภาษาไทย (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 3 ท่าน)

ตารางที่ 26 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้มีการฝึกพูดภาษาไทย	7
2	โรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – ภาษาตามชาติพันธุ์) ในบางครั้ง	5

จากตารางที่ 26 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก แนวทางในการแก้ไขปัญหามี

ผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้มีการฝึกพูดภาษาไทย (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 7 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุดคือโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – ภาษาตามชาติพันธุ์) ในบางครั้ง (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 5 ท่าน)

ตารางที่ 27 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสารประจำตัวที่แสดงสถานะของต้นเด็กไร้สัญชาติทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนและฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ควรให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ	6
2	ให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยประชุมร่วมกันของ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและ กระทรวงศึกษาธิการ	2

จากตารางที่ 27 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสารประจำตัวที่แสดงสถานะของต้นเด็กไร้สัญชาติทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนและฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ควรให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 6 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ ให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยประชุมร่วมกันขอคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและ กระทรวงศึกษาธิการ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 2 ท่าน)

ตารางที่ 28 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่รับเด็กไร้สัญชาติที่มักมีอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียน เข้ามาเรียนร่วมกัน

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	ครูกำหนดภาระงานที่มีความยากมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน	6
2	โรงเรียนสามารถให้เด็กไร้สัญชาติเลื่อนชั้นได้รวดเร็วกว่าปกติ เมื่อเด็กไร้สัญชาติสามารถสอบผ่านได้ตามเกณฑ์	2

จากตารางที่ 28 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่รับเด็กไร้สัญชาติที่มักมีอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียนเข้ามาเรียนร่วมกัน แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนสามารถให้เด็กไร้สัญชาติเลื่อนชั้นได้รวดเร็วกว่าปกติ เมื่อเด็กไร้สัญชาติสามารถสอบผ่านได้ตามเกณฑ์ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 6 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุดคือครูกำหนดภาระงานที่มีความยากมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 2 ท่าน)

ตารางที่ 29 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุน	5
2	โรงเรียนขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรเอกชน	2

จากตารางที่ 29 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือโรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุน (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 5 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรเอกชน (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 2 ท่าน)

ตารางที่ 30 แนวทางในการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบกรณีที่เด็กไร้สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	ครูจัดกิจกรรมทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนบ่อย ๆ	15
2	โรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญของการศึกษา	3

จากตารางที่ 30 แนวทางการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบ กรณีที่เด็กไร้สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ แนวทางการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็น สอดคล้องกันมากที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนบ่อย ๆ (มีความถี่ของผู้ให้ ความเห็นสอดคล้องกัน 15 ท่าน) แนวทางการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อย ที่สุด คือ โรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญของการศึกษา (มีความถี่ของผู้ให้ ความเห็นสอดคล้องกัน 3 ท่าน)

ตารางที่ 31 แนวทางการแก้ปัญหา เรื่อง ครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูล ด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูล ด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ	6
2	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดภาษาตามชาติพันธุ์ซึ่งกันและกัน	10

จากตารางที่ 31 แนวทางการแก้ปัญหา เรื่อง ครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรม เกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ แนวทางการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็น สอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดภาษาตามชาติพันธุ์ซึ่งกันและกัน (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 10 ท่าน) แนวทางการแก้ไขปัญหามีผู้ให้ความเห็น สอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการสนับสนุนการอบรม เกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 6 ท่าน)

ตารางที่ 32 แนวทางการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เด็กชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้เฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้

ที่	ปัญหา	ความถี่
1	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณจ้างครูที่มีความรู้ด้านภาษาชาติพันธุ์	11
2	โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตามชาติพันธุ์	15

จากตารางที่ 32 แนวทางการแก้ปัญหา เรื่อง โรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียน การสอนเด็กชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้เฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตามชาติพันธุ์ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 15 ท่าน) แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณจ้างครูที่มีความรู้ด้านภาษาชาติพันธุ์ (มีความถี่ของผู้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน 11 ท่าน)

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการศึกษาจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาตามลำดับดังต่อไปนี้

การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

จากผลการศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ อีกทั้งปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งสะท้อนกลับจากผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเด็กนักเรียนที่มีสถานะเป็นเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) มากที่สุด ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ปีการศึกษา 2557 ภูมิภาคละ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ที่เสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยจึงสรุปผลการศึกษาโดยอ้างอิงการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่าย

กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และหลักสูตรเสริมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี ตามความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติในรูปแบบทวิภาษา โดยให้มีการเรียนภาษาไทยควบคู่กับการเรียนภาษาตามชาติพันธุ์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความสามารถในวัฒนธรรมของตนภายในห้องเรียน บริเวณโดยรอบโรงเรียน

ควรมีการสนับสนุน เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาสในการคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมกับครู โดยอาจเปิดโอกาสให้สามารถเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ที่เป็นแบบทวิภาษาในเบื้องต้นได้ หรือ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหนังสือเรียนของนักเรียนให้เป็นแบบทวิภาษา เช่น ครูอนุญาตให้เด็กไร้สัญชาติสามารถเขียนสอแทรกภาษาตามชาติพันธุ์ในหนังสือเรียน แบบเรียน ได้

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในด้านการประเมินผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน และการขอเลื่อนชั้นเรียน ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้และเลื่อนชั้นเรียนได้ หากมีความพร้อม และสามารถสอบผ่านตามเกณฑ์

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน หรือโรงเรียนต่างสังกัด ในระดับชั้นที่สูงกว่า เพื่อสร้างความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับใช้จ่ายเงินงบประมาณ ตามที่ได้รับจัดสรรโดย โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติให้ได้รับสิทธิ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนการศึกษาในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย มีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย

ด้านการบริหารบุคคล

ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดหาบุคลากรสนับสนุนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่การสื่อสาร มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาให้แก่เพื่อนครูบุคลากรในโรงเรียน มีการยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นในเชิงประจักษ์ และมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน

ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเข้าเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับของการศึกษา โดยส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นเสมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น

ผลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ที่เสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจึงสรุปผลการศึกษาโดยอ้างอิงการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป จากนั้นจะเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่พัฒนาขึ้น โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 33 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารวิชาการ)

แนวทาง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คน)			
	ประเมินความเหมาะสม		ประเมินความเป็นไปได้	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	เป็นไปได้ไม่ได้
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และหลักสูตรเสริมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมนิยมวัฒนธรรม ประเพณี ตามความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ	18	0	18	0
ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติในรูปแบบทวิภาษา โดยให้มีการเรียนภาษาไทยควบคู่กับการเรียนภาษาตามชาติพันธุ์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความสามารถในวัฒนธรรมของตนภายในห้องเรียน บริเวณโดยรอบโรงเรียน	14	4	14	4

ตารางที่ 33 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารวิชาการ) (ต่อ)

แนวทาง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คน)			
	ประเมินความเหมาะสม		ประเมินความเป็นไปได้	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุน เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาส ในการคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมกับครู โดยอาจเปิดโอกาสให้สามารถ เลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ที่เป็น แบบทวิภาษาในเบื้องต้นได้ หรือ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหนังสือเรียน ของนักเรียนให้เป็นแบบทวิภาษา เช่น ครูอนุญาตให้เด็กไร้สัญชาติสามารถ เขียนสอทดแทรกภาษาตามชาติพันธุ์ ในหนังสือเรียน แบบเรียน ได้	13	5	15	3
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในด้าน การประเมินผลการเรียน การเทียบโอน ผลการเรียน และการขอเลื่อนชั้นเรียน ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของ เด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล เด็กไร้สัญชาติ ที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบ ความรู้และเลื่อนชั้นเรียนได้ หากมี ความพร้อม และสอบผ่านตามเกณฑ์	16	2	16	2
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประสานงาน กับโรงเรียนในสังกัดเดียวกันหรือโรงเรียน ต่างสังกัด ในระดับชั้นที่สูงกว่า เพื่อสร้าง ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนที่เป็น เด็กไร้สัญชาติ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น	18	0	18	0

จากตาราง 33 พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในด้านการบริหารวิชาการ ทุกข้อมีความเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้อีก

ตารางที่ 34 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารงบประมาณ)

แนวทาง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คน)			
	ประเมินความเหมาะสม		ประเมินความเป็นไปได้	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับใช้จ่ายเงินงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรรโดย โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติให้ได้รับสิทธิ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนการศึกษาในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย มีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย	18	0	18	0

จากตาราง 34 พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในด้านการบริหารงบประมาณ มีความเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้อีก

ตารางที่ 35 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารบุคคล)

แนวทาง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คน)			
	ประเมินความเหมาะสม		ประเมินความเป็นไปได้	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดหาบุคลากรสนับสนุนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ การสื่อสาร	15	3	16	2
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาให้แก่เพื่อนครู บุคลากรในโรงเรียน	15	3	15	3
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นในเชิงประจักษ์	18	0	18	0
ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน	15	3	16	2

จากตาราง 35 พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในด้านการบริหารบุคคล ทุกข้อมีความเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้อีก

ตารางที่ 36 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ (ด้านการบริหารทั่วไป)

แนวทาง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คน)			
	ประเมินความเหมาะสม		ประเมินความเป็นไปได้	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเข้าเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับของการศึกษา โดยส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นเสมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง	18	0	18	0

จากตาราง 36 พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในด้านการบริหารทั่วไป มีความเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้อ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ใช้การวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed methods research) แบ่งออกเป็น 2 ระยะต่อเนื่องกัน (Two phase study) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบ The exploratory sequential design โดยศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ

1. การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
3. แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการศึกษาเพื่อหาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยศึกษาจากประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขสำหรับเด็กไร้สัญชาติ ทำให้ได้องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผู้วิจัยขอเสนอ และสรุปผลการวิจัย ดังนี้

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ประกอบด้วย

- 1) การได้รับการยอมรับ
- 2) การได้รับความเมตตา
- 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
- 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ได้ค้นคว้าในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง
- 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา
- 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา และ
- 8) การจัดสภาพภาพบรรยากาศในการเรียนที่ดี

กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ประกอบด้วย 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน 6) สื่อประกอบการเรียนร้ให้เกิดการเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยอ้างอิงการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหาร

งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งในแต่ละด้านมีองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาหรือหลักสูตรที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 2) โรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 3) โรงเรียนมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล 4) โรงเรียนมีหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่าง ๆ ที่เกื้อกูลให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ในลักษณะของทวิภาษา และ 5) โรงเรียนมีการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้โอกาสในการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ

ด้านการบริหารบุคคล

ด้านการบริหารบุคคล ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการจัดหาบุคลากรสนับสนุนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 2) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาให้แก่เพื่อนครู บุคลากรในโรงเรียน 3) โรงเรียนมีการยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นในเชิงประจักษ์

ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการบริหารจัดการในด้านการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่เด็กไร้สัญชาติในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย และ 2) โรงเรียนมีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนทุกคนโดยที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย

ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเข้าเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับของการศึกษา โดยส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน และ 2) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นเสมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาออกเป็น 3 ตอน คือ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 50 ปีขึ้นไปมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีคุณวุฒิระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูมากที่สุด ขนาดของโรงเรียนที่ปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากปฏิบัติงานอยู่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (121 – 600 คน) ส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงาน 1 – 10 ปี ส่วนมากมีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 1 – 10 ปี ส่วนมากมีประสบการณ์ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ 1 – 10 ปี

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการได้รับความเมตตา และการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง รองลงมา คือ การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน การได้รับโอกาสทางการศึกษา การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการยอมรับ และการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีระดับสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงสูงที่สุดให้ความสำคัญกับการได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง รองลงมา คือ การได้รับความเมตตา การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน การได้รับการยอมรับ การได้รับโอกาสทางการศึกษา และการได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา ตามลำดับ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษารองลงมา คือ การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการยอมรับ การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง การได้รับโอกาสทางการศึกษา และการได้รับความเมตตา ตามลำดับ

ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็น พบว่า ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุดให้ความสำคัญกับการที่โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง ปัญหารองลงมา คือ โรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติ ในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง, โรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบกรณีที่เด็กไร้สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ, ครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ, โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน, โรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก, โรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเด็กชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้เฉพาะภาษาไทยไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้, โรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่รับเด็กไร้สัญชาติที่มีภูมิอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียนเข้ามาเรียนร่วมกัน, โรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสาร ประจำตัวที่แสดงสถานะของตนเด็กไร้สัญชาติทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ และโรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณวัสดุปัจจัยพื้นฐานจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด

สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะและให้ความคิดเห็นไว้ในแต่ละข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.1 ปัญหาโรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมีการขอย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนใช้รูปแบบของงานระบบดูแลช่วยเหลือเข้าช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ ให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนในโรงเรียนที่เป็นลักษณะของโรงเรียนประจำ และสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าพักอาศัยอยู่ในลักษณะบ้านพักชั่วคราว

- 1.2 ปัญหาโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมาร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้างเป็นครั้งคราว แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ มีการจัดให้ร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มเป็นพิเศษเพื่อทำความเข้าใจ

- 1.3 ปัญหาโรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการเอาใจใส่หรือส่งเสริมด้านวิชาการแก่บุตรหลานของตนเอง

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการสอนเสริมในช่วงเวลาพักกลางวันหรือในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้บริการสอนภาษาไทยแก่ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเรียนตามศูนย์การศึกษาที่เปิดสอนภาษาไทย

- 1.4 ปัญหาโรงเรียนยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้มีการฝึกพูดภาษาไทย แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุดคือโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – ภาษาตามชาติพันธุ์) ในบางครั้ง

- 1.5 ปัญหาโรงเรียนขาดหลักฐานและเอกสารประจำตัวที่แสดงสถานะของตนเด็กไร้สัญชาติทำให้เด็กไร้สัญชาติขาดโอกาสในการได้รับสิทธิบางประการ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนและฝ่ายปกครองของแต่ละพื้นที่ควรให้การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ ให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนด

แนวทางการปฏิบัติ โดยประจุมร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ

- 1.6 ปัญหาโรงเรียนไม่มีวิธีดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีที่รับเด็กไร้สัญชาติที่มักมีอายุเกินเกณฑ์ มีวุฒิภาวะสูงกว่าเด็กคนอื่นในชั้นเรียนเข้ามาเรียนร่วมกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนสามารถให้เด็กไร้สัญชาติเลื่อนชั้นได้รวดเร็วกว่าปกติ เมื่อเด็กไร้สัญชาติสามารถสอบผ่านได้ตามเกณฑ์ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ ครูกำหนดภาระงานที่มีความยากมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน

- 1.7 ปัญหาโรงเรียนขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานต้นสังกัด

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุน แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรเอกชน

- 1.8 ปัญหาโรงเรียนมีภาพลักษณ์ในทางลบกรณีเด็กไร้สัญชาติถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนรังเกียจ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนบ่อย ๆ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญของการศึกษา

- 1.9 ปัญหาครูไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดภาษาตามชาติพันธุ์ซึ่งกันและกัน แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของเด็กไร้สัญชาติ

- 1.10 ปัญหาโรงเรียนไม่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเด็กชาติพันธุ์อื่น ๆ และครูสอนได้เฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถพูดภาษาชาติพันธุ์ได้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตามชาติพันธุ์ แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณจ้างครูที่มีความรู้ด้านภาษาชาติพันธุ์

แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ได้ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรเสริมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมนิยมวัฒนธรรม ประเพณี ในความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ กำกับติดตามนโยบายในการนำสู่การนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติในรูปแบบทวิภาษา โดยกำหนดให้มีการเรียนภาษาไทยควบคู่กับการเรียนภาษาตามชาติพันธุ์ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความสามารถในวัฒนธรรมของตนเองต่อหน้าสาธารณชน อีกทั้งควรสนับสนุนให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล

ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีนโยบายในการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้มีส่วนคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมกับทางโรงเรียน ให้โอกาสในการเลือกหนังสือแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่มีลักษณะเป็นแบบทวิภาษา ในเบื้องต้นได้ อีกทั้งส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหนังสือเรียนให้เป็นทวิภาษา เช่น พัฒนาหนังสือเรียนและสร้างนวัตกรรมในการเรียนการสอน อนุญาตให้ผู้เรียนสามารถเขียนเพิ่มเติมภาษาตามชาติพันธุ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนสอดแทรกในหนังสือเรียนได้

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกันหรือต่างสังกัดกันในระดับชั้นการศึกษาที่สูงกว่า เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติเมื่อสำเร็จการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวก และสร้างโอกาสทางการศึกษาในการเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เหมาะสม ตามความสามารถของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน เรียนปรับเทียบความรู้ มีการทดสอบเพื่อเลื่อนชั้นเรียนตามลักษณะความจำเป็นของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล ในกรณีที่มีความพร้อมและสามารถสอบผ่านตามเกณฑ์การประเมินผลได้ มีการนิเทศติดตามให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่เด็กไร้สัญชาติ โดยสร้างโอกาสของการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่ส่งเสริมให้มีการฝึกพูดภาษาไทย อีกทั้งมีการสอนเสริมในช่วงเวลาพักกลางวันหรือในเวลาหลังเลิกเรียน

ด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับ ติดตาม ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนสำหรับใช้จ่ายเงินงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรร โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติให้ได้รับสิทธิในการจัดสรรเงินสนับสนุนการศึกษาในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย ควบคุมงบประมาณของโรงเรียนให้มีการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันของผู้เรียนระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย

ด้านการบริหารบุคคล

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทักษะทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ เพื่อช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสื่อสาร มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความชำนาญทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยกัน ส่งเสริมให้มีการมอบรางวัลเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นผลสัมฤทธิ์ในเชิงประจักษ์

ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับชั้นของการศึกษา ส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เกื้อกูลและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น เสมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง อีกทั้งควรเสนอแนะและให้คำแนะนำในการใช้ระบบงานดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนเข้ามาเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายประเด็นตามสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ในประเด็นนี้มีผลการวิจัยแยกเป็น 3 ประเด็นย่อย คือ 1) องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และ 3) องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวม พบว่า มีองค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 8 องค์ประกอบ คือ 1) การได้รับการยอมรับ 2) การได้รับความเมตตา 3) การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การได้เลือกเรียนตามความถนัด ได้ค้นคว้าในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง 5) การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6) การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา 7) การได้รับโอกาสทางการศึกษา และ 8) การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียนที่ดี ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้อธิบายแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วยแนวคิดสำคัญ คือ 1) ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง 2) ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนโดยทั่วถึง 3) ผู้เรียนเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา 4) ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ 5) บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ และ 6) สิ่งทีเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับเอกสารงานวิจัยของกรมวิชาการ (2543) ที่กล่าวว่า รูปแบบหรือแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ที่มีความเห็นตรงกันมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพราะในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสุขในการทำกิจกรรมเนื่องจากนักเรียนได้ฝึกค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากเด็กในวัยนี้ มีความต้องการในเรื่องของการได้แสดงออก ได้ลงมือ

ปฏิบัติได้เพลินเพลินจากสิ่งที่กระทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงบทบาทความเป็นผู้นำ ซึ่งเด็กไร้สัญชาติก็ควรได้รับโอกาสดังกล่าวเช่นเดียวกับเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ

การได้รับการยอมรับ

เด็กไร้สัญชาติทุกคนควรมีสิทธิ์ได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ์ที่จะสร้างความเป็นเอกลักษณ์อัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความสามารถเฉพาะตัวที่เป็นจุดเด่น มีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติจากครูเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ และมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจด้วยตนเอง โดยที่ผู้ปกครองและครูจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำที่ดี แต่ไม่ใช่ผู้ทำหน้าที่ออกคำสั่งหรือกำหนดวิถีในการดำเนินชีวิต เด็กไร้สัญชาติต้องการที่จะมีความสุข ชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน แจ่มใส จิตใจที่สดชื่น เบิกบาน ร่างกายแข็งแรง ก่อให้เกิดพลังทางกาย พลังทางจิตใจ และพลังทางความคิดที่จะพัฒนาตนเองให้ไปสู่ความมีศักยภาพในการคิด สติปัญญา สุขภาพจิตดีกระตุ้นการสร้างความมุ่งมั่นในชีวิต การปฏิบัติตนอย่างของครู สอดคล้องกับ กรรณภรณ์ สอนสมฤทธิ์ (2551) ที่กล่าวว่า การเข้ามาในประเทศไทยของกลุ่มชาติพันธุ์ปะโอถูกแบ่งแยกเป็นคนชายขอบขาดโอกาส การต่อรองสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่ชาวปะโอได้พยายามปรับตัว ผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถอยู่ได้ ในด้านการศึกษาทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้เด็กชาวปะโอเข้ามาศึกษา และปรับตัว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดยได้จัดการศึกษาที่ใช้หลักสูตรจากส่วนกลาง และประยุกต์ใช้หลักสูตรท้องถิ่นสอดแทรกวัฒนธรรมของชาวปะโอ และส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งทั้งนี้อาจจะแสดงให้เห็นได้ว่า เนื่องจากเด็กไร้สัญชาติต้องการได้รับโอกาสในการยอมรับเพื่อพัฒนาตนเอง ต้องการได้รับโอกาสให้ทุกคนยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่จะสามารถสร้างจุดเด่นเฉพาะตนได้ มีความสามารถเฉพาะตัวที่เป็นจุดเด่น ได้รับการปฏิบัติจากครูเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ

การได้รับความเมตตาจากครู

ครูที่จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก รู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิด เปิดโอกาสให้ได้ทำตามสิ่งที่คิดไว้ จนบรรลุถึงเป้าหมายของชีวิต ดูแลเอาใจใส่เด็กไร้สัญชาติในฐานะผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ เสียสละ อดทน สอดคล้องกับ สุขุมล อุดม (2548) ที่กล่าวว่า ลักษณะของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของค้ประกอบด้านผู้สอน คือ ครูมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ และไม่มีอคติกับนักเรียน ซึ่งเด็กไร้สัญชาติจะรู้สึกว่าคุณครูมีความสุข

เมื่อได้เรียนกับครูที่เข้าใจ สร้างเสริมให้มีกำลังใจแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และเห็นคุณค่าของการเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก เด็กไร้สัญชาติโดยพื้นฐานก็มักจะมี ความหวาดกลัวในเรื่องของความปลอดภัย เป็นการมาอยู่ในประเทศอื่นที่แตกต่างจากถิ่นฐานเดิมของตน เมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน ครูซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของเด็กไร้สัญชาติก็ต้องประคับประคอง คอยดูแลในเรื่องของการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน สุขอนามัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กไร้สัญชาติมีความต้องการในการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอน โดยมุ่งหวังในความเป็นกัลยาณมิตรจากครู ปฏิบัติต่อตัวของเด็กไร้สัญชาติอย่างเท่าเทียม ยุติธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกการเป็นผู้ให้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ ช่วยเหลือโดยให้หลักในการดูแลตัวเองร่วมคิดไปด้วยกัน สร้างเสริมมีกำลังใจในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน

การได้รู้จักภูมิใจในตนเอง

เด็กไร้สัญชาติควรที่จะได้รู้จักตนเอง แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต และความเป็นมนุษย์ของตน ยอมรับทั้งจุดดี จุดด้อยของตนเอง ค้นหาวิธีปรับปรุงแก้ไข โดยเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลง รู้วิธีปรับตนเอง รู้จักเกรงใจ รู้จักให้เกียรติผู้อื่น ๆ โดยที่ความภูมิใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้แสดงความสามารถบางประการให้เพื่อนได้รับรู้ได้ทำในสิ่งที่ชอบและถนัด เมื่อประสบความสำเร็จย่อมนำความภาคภูมิใจมาสู่ตนเอง ครูต้องช่วยให้เด็กไร้สัญชาติค้นพบความสามารถของตนเอง เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ ค้นพบความสามารถของตนเอง ปรับตัวเข้ากับสถานะต่าง ๆ เห็นคุณค่าของการมีชีวิต เรียนรู้ที่จะรักการทำงาน รู้จักการทำงานที่สร้างสรรค์ เปิดใจกว้าง ที่จะชื่นชมความงามในธรรมชาติ และโลกรอบตัว อีกทั้งมีความรักให้ทั้งตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารงานวิจัยของกรมวิชาการ (2543) ที่พบว่า นักเรียนจะมีความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน เนื่องจากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด ความสนใจของตนเอง ได้ฝึกค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อาจเนื่องมาจากเด็กไร้สัญชาติมีโอกาสที่จะได้แสดงความสามารถของตนเองไม่มากนัก เมื่อเทียบกับโอกาสของเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากความจำกัดในด้านทักษะทางภาษา ด้านความเชื่อตามชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาสสร้างความภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

การได้เลือกเรียนตามความถนัด ได้ค้นคว้าในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง

การที่เด็กไร้สัญชาติแต่ละคนได้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ ทำให้ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง มีกำลังใจเรียน รับรู้สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตนเองได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์ศักยภาพของเด็กไร้สัญชาติแต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู ความสามารถที่ติดตัวตั้งแต่เกิด การเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้ทำในกิจกรรมตามที่ชอบ สนใจ ถนัด เท่ากับเป็นการส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวให้ปรากฏออกมา การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ได้เลือกทำตามที่ชอบ สนใจ จะช่วยให้ได้พัฒนาตนเองในด้านนั้น ๆ ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) ที่พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสุข ในองค์ประกอบด้านผู้เรียน คือ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและสามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง และนักเรียนได้เรียนในรายวิชาที่ตนเองชอบ ทั้งนี้เนื่องจาก การที่เด็กไม่ว่าจะเป็นเด็กไทยปกติ หรือ เด็กไร้สัญชาติได้เรียนในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ มีความถนัด และสนใจในเรื่องนั้น ๆ จะเป็นการเสาะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง มีกำลังใจเรียนในการที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไป เรียนเพื่อรู้อย่างลึกซึ้ง รู้วิธีการทำให้ประสบผลสำเร็จ และรู้จักเข้าใจวิธีคิดวิธีปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ เพื่อหารายได้ให้แก่ครอบครัว และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์

การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เด็กไร้สัญชาติควรจะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน นำมาประยุกต์ใช้ได้ ในสภาพความเป็นจริง เกิดประโยชน์ต่อตนเอง นำไปสู่การค้นคว้า สืบเสาะหาคำตอบ ในข้อสงสัยจากแหล่งความรู้ คิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง ไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่น รู้วิธีดำเนินชีวิต ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้อื่นได้ การเรียนที่ประสบความสำเร็จต้องนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บพิตร อิศระ (2550) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เด็กไร้สัญชาติจึงควรได้รับความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและครอบครัว สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองได้ ทั้งนี้เนื่องจาก โดยแนวคิดครอบครัวของเด็กไร้สัญชาติ มีความต้องการให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนเพื่อมีความรู้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และ

หารายได้มาให้แก่ครอบครัว โดยต้องนำความรู้ที่ได้รับจากในห้องเรียนสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดเฉพาะอยู่ในบทเรียน ให้ประยุกต์ใช้ได้ในสภาพความเป็นจริงเกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา

เด็กไร้สัญชาติควรจะได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านทักษะภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาตามชาติพันธุ์ ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาไทยและภาษาชาติพันธุ์) เพื่อใช้สำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ เป็นต้น สอดคล้องกับ วัลยา มนัสเกษมสิริกุล (2551) ที่พบว่า มีการจัดให้เด็กได้ความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาหลากหลายโดยผ่านการใช้หลักสูตรที่หลากหลาย เช่นที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กไร้สัญชาติใช้หลักสูตรที่หลากหลาย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาของพม่า หลักสูตรการศึกษาของกะเหรี่ยง หลักสูตรการศึกษาของไทย บางศูนย์การเรียนจะใช้หลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งเป็นหลักในการสอน บางศูนย์การเรียนจะมีการผสมผสานเนื้อหาบทเรียนจากหลาย ๆ หลักสูตร นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ยึดหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งแน่นอน แต่จะเลือกเนื้อหาในการสอนจากหนังสือเรียนต่าง ๆ โดยครูจะดูพื้นฐานของนักเรียนและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน วิชาที่จัดสอนในศูนย์การเรียนนั้น ประกอบด้วยวิชาภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นวิชาหลักที่ใช้สอนในศูนย์การเรียนทั่วไป บางศูนย์การเรียนมีการจัดสอนวิชาอื่นเพิ่มเติม ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยง ประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง คอมพิวเตอร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชางานฝีมือต่าง ๆ นอกจากนี้จากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตากที่ต้องการให้ศูนย์การเรียนทั้งหมด จัดสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียนทำให้ทุกศูนย์การเรียนจัดสอนวิชาภาษาไทย โดยบางศูนย์การเรียนได้จ้างครูคนไทย และในบางศูนย์การเรียนก็ได้ส่งครูที่สามารถสื่อสารภาษาไทยไปอบรมการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กย้ายถิ่นจากประเทศพม่าที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งปัจจุบันแม้ว่านักเรียนทุกคนจะมีโอกาสได้เรียนภาษาไทย แต่เกือบทั้งหมดยังคงมีปัญหาในการสื่อสาร ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูด อ่านเขียนภาษาไทยได้ และอีกจำนวนหนึ่งที่สามารถพูดภาษาไทยได้แต่ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากเด็กไร้สัญชาติเมื่อมาที่โรงเรียนหรือศูนย์การเรียนจะต้องสื่อสารด้วยภาษาไทย แต่พอกลับไปอยู่ที่พักจะไม่ได้สื่อสารภาษาไทยเท่าใดนัก แต่จะสื่อสารด้วยภาษาชาติพันธุ์ของตนเองกับผู้ปกครอง ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องและคุ้นเคยในการใช้ภาษาอย่างที่เราควรจะเป็น

การได้รับโอกาสทางการศึกษา

เด็กไร้สัญชาติมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม เสมอภาคกันทุกคน เช่นเดียวกับเด็กไทย โดยจัดให้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม โอกาสเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อที่ใช้ในทางการศึกษา โอกาสในการเพิ่มพูนและฝึกฝนทักษะจากการทำกิจกรรม โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ บรรเจิด สิงคะเนติ, ตรียศ นิโครธางกูล และทรงวุฒิ จารขจรกุล (2545) ที่พบว่าสิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้รับรองครอบคลุมถึงบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยด้วย เพราะรัฐไม่อาจปฏิเสธบุคคลเข้ารับการศึกษาด้วยเหตุเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อทางศาสนา และการศึกษาอบรม โดยต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึงทั้งในแง่พื้นที่ บุคลากร อุปกรณ์ทางการศึกษา ทั่วถึงทุกกลุ่มบุคคล สอดคล้องกับ สุภาวิตา เขมาธนนันท์ (2546) และ สุวรรณณี เข็มเจริญ (2547) ซึ่งพบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพสังคมแบบผสม คือ สังคมที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่ร่วมกับคนไทยและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในระดับหนึ่ง มีโอกาสในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานได้ดีกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพสังคมแบบชาติพันธุ์เดียว อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากในอดีตระบบการศึกษาของไทยยังไม่เปิดกว้างสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าว แต่ปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรสามารถเข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาของรัฐได้ และสามารถที่จะเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทำให้โอกาสของเด็กอพยพที่เกิดในประเทศไทย และอยู่ในช่วงก่อนวัยเรียน – วัยเรียน สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากกว่าในอดีต แต่ทั้งนี้สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน กลุ่มคนไร้สัญชาติยังคงมีปัญหาในการใช้สิทธิที่จะได้รับโอกาสในการการศึกษาดังกล่าว สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้อนุญาตให้เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนในทันทีที่สมัคร โดยมักกล่าวอ้างถึงความพร้อมทางด้านภาษาไทยของเด็กไร้สัญชาติ และแนะนำให้ไปเรียนที่ศูนย์การเรียนของหน่วยงานเอกชนที่ช่วยสอนเด็กไร้สัญชาติให้มีความรู้ด้านภาษาไทยก่อนจึงจะสามารถสมัครเข้าเรียนได้ ซึ่งการที่โรงเรียนมีวิธีการปฏิบัติดังกล่าวถือว่าเป็นการปฏิเสธไม่รับเด็กไร้สัญชาติโดยทางอ้อม ในมิติทางด้านกฎหมายแล้ว ถือว่าขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ที่กล่าวไว้ในหมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค และ ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา อีกทั้งยังมีเด็กไร้สัญชาติบางกลุ่มที่ถูกจำกัดด้านพื้นที่ เมื่อต้องการเดินทางไปเข้ารับการศึกษานอกพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ก็ต้องมีการทำบันทึกข้อมูลต่อหน่วยงานปกครองในพื้นที่ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความลังเลในการรับนักเรียนกลุ่มดังกล่าวโดยต้องให้แสดงหลักฐาน เอกสารที่เชื่อถือว่ามีการขออนุญาตออกนอกพื้นที่จริง จึงเห็นได้ว่าแต่ละพื้นที่ก็มีรายละเอียด

เงื่อนไขที่แตกต่างกันไป ดังนั้นรัฐบาลควรส่งเสริมให้คนไร้สัญชาติได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิในการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามสิทธิที่พึงมีตามกฎหมาย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ควรชี้แจงทำความเข้าใจ ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อไม่ให้มีการปฏิเสธสิทธิหรือการละเมิดสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ

การอยู่ในสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี

เด็กไร้สัญชาติได้อยู่ในสภาพบรรยากาศของการจัดการเรียนการสอนที่ดีทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ มีบรรยากาศที่ดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และไม่มึนงง เป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กไร้สัญชาติสามารถพัฒนาตนเองให้ ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับสายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) ที่กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสุขของค้ประกอบด้วสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คือ บริเวณรอบโรงเรียน ร่มรื่น อากาศเย็นสบาย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อโรงเรียนมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ โรงเรียนมีการยกย่องเมื่อนักเรียนทำความดีจนเป็นที่ยอมรับของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กไร้สัญชาติเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นประการหนึ่งให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการพัฒนาด้านการเรียน

1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติมีองค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 7 องค์ประกอบ คือ 1) การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก 2) วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ 3) การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ 5) กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน 6) สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) และ ปราณี อ่อนศรี และ สายสมร เฉลยกิตติ (2556) ซึ่งนำเสนอขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน คือ 1) บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะ การยอมรับความสามารถผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมไปยังความรู้แขนงอื่น ๆ เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิต และโลกรอบตนเอง

2) วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน นำเสนอตามธรรมชาติ เนื้อหาที่เรียนไม่มากหรือน้อยเกินไป จนผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าหรือหมดความสนใจ

3) ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่าง ๆ ของผู้เรียน รวมทั้งความคิดเชิงสร้างสรรค์ การอ่านคิดวิเคราะห์ ประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ โดยคิดแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ 4) แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสความงาม ความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ เวลา ทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน 5) มีกิจกรรมหลากหลาย สนุกสนาน ชวนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ภาษาที่ใช้ในการจูงใจผู้เรียนนุ่มนวลให้กำลังใจ และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ 6) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนรื้อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be) และ 7) การประเมินผล มุ่งเน้นการประเมินเชิงพัฒนาการของผู้เรียนโดยภาพรวมมากกว่าพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลตนเองได้ด้วย

การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการเรียนการสอนโดยที่บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีการคำนึงถึงวุฒิภาวะ การยอมรับ ความสามารถผู้เรียน เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องสัมพันธ์ และเชื่อมโยงความรู้เดิมไปยังความรู้แขนงอื่น เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและโลกรอบตนเอง ซึ่งแนวทางการเรียนที่เริ่มจากง่ายไปยากนี้ นับว่าเป็นที่ยอมรับกันโดยหลักสากลในทุกศาสตร์ และทุกแขนงสาขาวิชา การศึกษาในเรื่องใด ๆ นั้น ความรู้ในพื้นฐานถือว่ามีมีความสำคัญมาก ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเพื่อต่อยอดการเรียนรู้ ในการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ครูผู้สอนต้องมีทักษะในการจัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย แต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี อ่อนศรี และ สายสมร เฉลยกิตติ (2556) ที่ได้กล่าวว่า ผู้สอนควรเริ่มสอนผู้เรียนด้วยบทเรียนที่ง่ายไปยาก โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ

วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ตอบสนองความสนใจ เนื้อหาที่เรียนไม่มากหรือน้อยเกินไป ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนสำหรับเด็กไร้สัญชาติยิ่งต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เนื่องจากพวกเขา

เหล่านี้ยังมีปัญหาด้านการสื่อสาร และการสื่อสารที่ไม่เข้าใจ ย่อมทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ลดความสนใจ อีกทั้งเด็กไร้สัญชาติบางรายต้องการเข้ามาเรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นความต้องการในการเรียนระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เปรมใจ วังศิริไพศาล (2553) กล่าวว่า รูปแบบการศึกษาเฉพาะวิชาส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ซึ่งต้องการเรียนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าเป็นประโยชน์นำไปใช้ในการสื่อสาร การทำงานชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์เบื้องต้น เด็กต่างด้าวบางคนต้องการเรียนเสริมบางวิชาเพื่อช่วยให้เข้าใจบทเรียน หรือสามารถติดตามการเรียนการสอนได้ทัน โดยมีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาและสถานที่

การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด โดยใช้กระบวนการ การอ่านคิดวิเคราะห์ ประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ โดยกล่าวได้ว่า ครูผู้สอนต้องกำหนด วิธีการสอนให้ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนว ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์ และประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ ให้คิดแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ ปราณี อ่อนศรี และ สายสมร เฉลยภิตติ (2556) ที่ได้กล่าวว่า ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนา ต้องส่งเสริมกระบวนการ คิดในแนวต่าง ๆ รวมทั้งความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดเป็นระบบ

การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่ดำรงชีวิตอยู่ ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลาในการเรียนรู้ ซึ่งครูควรจะต้องจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับธรรมชาติตามถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือตามถิ่นฐานที่ตั้งบ้านเรือนของเด็กไร้สัญชาติเอง เป็นการนำประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งมี แนวทางในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้โดยอาศัยธรรมชาติรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาหาความรู้ ที่ไม่มีการจำกัด ด้านสถานที่และเวลา สอดคล้องกับ จิรนนท์ อิมสกุล (2548) ที่พบว่า ในด้านการจัดการ เรียนการสอนนั้น ความสุขในการเรียนคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนในสิ่งแวดล้อม ธรรมชาตินอกห้องเรียนบ้างในบางโอกาสตามสมควร

กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมหลากหลาย สนุกสนาน ชวนให้เกิดความสนใจต่อบทเรียน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ภาษาที่ใช้ในการจูงใจ

มุมมอง ให้กำลังใจ และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ อรวรรณ พนาพันธ์ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมจะมีการจัดที่หลากหลายรูปแบบ โดยการเรียนรู้ได้กำหนดเนื้อหาที่เกิดจากความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเองด้วยนั้น ก็เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก การเรียนการสอนที่มีกิจกรรมในการเรียนที่หลากหลาย จะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว อีกทั้งการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียน ให้เด็กไร้สัญชาติได้มีการเรียนทั้งในเชิงทฤษฎีและในเชิงปฏิบัติ ทดลอง แสดงบทบาทสมมุติ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาได้ดีมากยิ่งขึ้น

สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิดการเรียนรู้

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่เร้าให้เกิดการเรียนรู้ น่าสนใจ ทันสมัยต่อเหตุการณ์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ดี จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดีมากขึ้น เข้าใจได้ชัด ตรงประเด็นในสิ่งที่ครูต้องการจะถ่ายทอด สามารถปฏิบัติได้เองโดยอัตโนมัติ เพื่อจะถ่ายทอดความรู้สะท้อนกลับให้แก่ผู้อื่นได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อประกอบการเรียนจะเร้าให้เกิดการเรียนรู้ เกิดเข้าใจตรงเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กไร้สัญชาติควรได้รับการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและเหมาะสม ตามความสามารถของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล โดยมุ่งเน้นการประเมินเชิงพัฒนาการโดยภาพรวมมากกว่าพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ อีกทั้งควรสนับสนุนให้มีการประเมินตนเองด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นฐานทางความรู้ในภาษาไทยของเด็กไร้สัญชาติต่างจากเด็กไทย ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้และรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีการสอนโดยภาษาไทยได้ไม่ดีเท่าเด็กไทย ทั้งนี้ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการเรียนรู้และปรับตัว อีกทั้งการได้ประเมินตนเองจะทำให้เด็กไร้สัญชาติมีความตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่เป็นอยู่ อันจะส่งผลดีต่อการเสริมแรงในทางสร้างสรรค์ อีกทั้งการจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน เรียนเทียบความรู้ มีการทดสอบเพื่อเลื่อนชั้นเรียนตาม

ลักษณะความจำเป็นของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล ตามความพร้อมและความสามารถ สอบผ่านตามเกณฑ์การประเมินผลได้จะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรพันธ์ อัมสกุล (2548) ที่กล่าวว่า ในด้านการประเมินผลการเรียน ความสุขเกิดขึ้นจากการ ประเมินผลการเรียนร่วมมือกับผู้อื่น

1.3 องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยอ้างอิงการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจ โรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งในแต่ละด้านมีองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาหรือหลักสูตรที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 2) โรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 3) โรงเรียนมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล 4) โรงเรียนมีหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่าง ๆ ที่เกื้อกูลให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ในลักษณะของทวิภาษา และ 5) โรงเรียนมีการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้โอกาสในการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ Kindler (1995) ที่กล่าวว่า การศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติในสหรัฐอเมริกา รัฐบาลกลางสหรัฐให้การสนับสนุนโดยสนับสนุนการศึกษารูปแบบพิเศษ เช่น การศึกษาแบบทวิภาษา หรือการศึกษาพิเศษซึ่งสามารถโอนไปเรียนในโรงเรียนของรัฐในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้ และยังมีนโยบายให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา และการจัดการเรียนที่มีคุณภาพให้แก่เด็กทุกคน จัดบริการให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมเด็กอื่น ๆ ในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่

ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และการศึกษารูปแบบพิเศษ รวมถึง การศึกษาภาษาแม่และการศึกษาแบบทวิภาษาด้วย

ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการบริหารจัดการในด้านการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่เด็กไร้สัญชาติในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย และ 2) โรงเรียนมีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนทุกคนโดยที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย สอดคล้องกับ จีรวัฒน์ ศิริภิญโญวานนท์ (2555) ที่กล่าวว่า เด็กไร้สัญชาติที่เรียนในระบบโรงเรียนภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะได้รับสิทธิทางการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กไทยทุกประการ คือ ได้รับสิทธิเรียนฟรี และ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก มติคณะรัฐมนตรี 5 กรกฎาคม พ.ศ.2548 ที่ได้พิจารณาอนุมัติหลักการร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย) และเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ในเรื่องงบประมาณ คือ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาแก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย โดยจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมเพื่ออุดหนุนจัดการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้น นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติที่เรียนในระบบจะได้รับสิทธิทางการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กไทยทุกประการ คือ ได้รับสิทธิเรียนฟรี และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ

ด้านการบริหารบุคคล

ด้านการบริหารบุคคล ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการจัดหาบุคลากรสนับสนุนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ 2) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาให้แก่เพื่อนครู บุคลากรในโรงเรียน 3) โรงเรียนมีการยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นในเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการ

รณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า (2550) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการรับอาสาสมัครครูผู้สอนชาวพม่าเพื่อช่วยเหลือในการเรียนของเด็กในช่วงเริ่มต้นสามารถปรับตัวได้

ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติ สามารถสมัครเข้าเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับของการศึกษา โดยส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนบางแห่งยังไม่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ได้เข้าเรียน บางแห่งมีเงื่อนไขในการรับสมัครเข้าเรียนว่าต้องมีพื้นฐานทางภาษาไทยมาก่อน และ 2) โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง เพราะในสภาพความเป็นจริงแล้ว ความปลอดภัยในโรงเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จะส่งผลถึงความกระตือรือร้นสนใจในการเรียนของเด็ก สอดคล้องกับ Prewitt Diaz, Joseph O. และคนอื่น ๆ (1989) และ บุษพา อนันต์สุชาติกุล (2553) ที่กล่าวว่า เด็กไม่สามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามวิถีชีวิตของผู้ปกครอง เช่น ฤดูเพาะปลูกก็จะกลับไปทำการเกษตรกรรมในเขตประเทศพม่า หรือการกลับไปร่วมงานสังคมตามเทศกาลและประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งมีเด็กออกจากกรเรียนกลางคันจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับมัธยม เพื่อออกไปทำงาน สอดคล้องกับ เปรมใจ วังศิริไพศาล (2553) ที่กล่าวว่า รูปแบบการศึกษาที่เด็กต่างดาวหรือครอบครัวเด็กต้องการมากที่สุด คือรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยเด็กให้เหตุผลที่จะเรียนในโรงเรียนเพราะมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ สามารถเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นตามระบบโรงเรียน ทั้งนี้เพราะความเชื่อของผู้ปกครองและตัวเด็กไร้สัญชาติเอง ที่เชื่อว่าการศึกษาในระบบโรงเรียนจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวได้ดีกว่าในรูปแบบอื่น ๆ

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ค้นพบเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผลดังนี้

ในประเด็นองค์ประกอบของการบริหารที่จะเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ เมื่อเปรียบเทียบระดับของสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งคู่ เป็นที่น่าสังเกตว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ที่น่าจะต้องมีระดับค่าความคาดหวังมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูซึ่งเป็นคนไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากถึงในระดับที่เป็นค่าพึงประสงค์สูงสุด เพราะโดยปกติแล้วในการดูแลนักเรียนซึ่งเด็กไทยก็ยังมีปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการในงานทั้ง 4 ด้าน (ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป) อยู่แล้ว การให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เด็กไร้สัญชาติจึงถือเป็นเรื่องสำคัญในระดับรองลงมา

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยลักษณะของการบริหารโรงเรียนในด้านที่ส่งเสริมสนับสนุนเด็กไร้สัญชาติได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ คำนึงว่าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง และด้านที่เด็กไร้สัญชาติได้รับความเมตตาจากครูในโรงเรียนอย่างเท่าเทียม มีความสำคัญเป็นลำดับแรก และ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยลักษณะของการบริหารโรงเรียนในด้านที่ส่งเสริมสนับสนุนเด็กไร้สัญชาติได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ คำนึงว่าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง มีความสำคัญเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู มีความต้องการให้การบริหารด้านวิชาการในโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ สามารถคำนึงว่าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการที่ให้เด็กไร้สัญชาติได้รับพื้นฐานทางด้านภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ (2553) ที่กล่าวถึงอุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน คือ การสื่อสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพราะในช่วงแรกการปรับตัวต้องใช้ภาษาในการสื่อสาร หากสื่อสารไม่ได้ก็จะไม่สามารถเข้าใจกันและปรับตัวสังคมใหม่ได้ ซึ่งครูควรให้ความสำคัญในการสอนการสื่อสารภาษาไทยในช่วงแรก

3. แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผลดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรเสริมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี ในความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ มีนโยบายในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กไร้สัญชาติในรูปแบบทวิภาษา โดยให้มีการเรียนภาษาไทยควบคู่กับการเรียนภาษาตามชาติพันธุ์ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความสามารถในวัฒนธรรมของตนเองต่อหน้าสาธารณชน อีกทั้งใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายในการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้มีส่วนคัดเลือกหนังสือเรียนแบบเรียนร่วมกับทางโรงเรียน เปิดโอกาสให้สามารถเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เป็นแบบทวิภาษาในเบื้องต้นได้ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาหนังสือเรียนให้เป็นทวิภาษา เช่น อนุญาตให้เขียนภาษาตามชาติพันธุ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา สอดแทรกในหนังสือเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้มีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน หรือโรงเรียนต่างสังกัด ในระดับชั้นที่สูงกว่า เพื่อสร้างภาคีเครือข่าย และส่งเสริมความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติเมื่อสำเร็จการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างโอกาสทางการศึกษาในการเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเหมาะสมตามความสามารถของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน เรียนปรับเทียบความรู้ ขอบทดสอบเพื่อเลื่อนชั้นเรียนตามลักษณะความจำเป็นของเด็กไร้สัญชาติแต่ละบุคคล หากมีความพร้อมและสามารถสอบผ่านตามเกณฑ์การประเมินผลได้และนิเทศติดตามครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่เด็กไร้สัญชาติได้มีโอกาทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้มีการฝึกพูดภาษาไทย อีกทั้งมีการสอนเสริมในช่วงเวลาพักกลางวันหรือช่วงเวลาหลังเลิกเรียน สอดคล้องกับคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า (2550) ที่กล่าวว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนของรัฐยังไม่เข้าใจในนโยบาย บทบาท ภารกิจ เป้าหมายต่าง ๆ ของรัฐบาล ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองต่อชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่มีคำแนะนำส่งเสริมให้จัดทำตำราเรียน สอดคล้องกับ เปรมใจ วังศิริไพศาล (2553) ที่กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้เรียนซึ่งเด็กต้องการเรียน

เฉพาะวิชาที่เห็นว่าเป็นประโยชน์นำไปใช้ในการสื่อสาร ทำงาน ชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์เบื้องต้น สอดคล้องกับ นัยนัปปพร สิบปภาส (2551) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาของรัฐมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของชั้นเรียนที่ไม่ใช่ทวิภาษา แต่พยายามช่วยเหลือเด็กต่างด้าว เช่น การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วมให้เด็กได้ช่วยเหลือซึ่งกัน การจัดชั้นเรียนเตรียมความพร้อมวิชาภาษาไทย การสร้างสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน และการจำกัดโอกาสการใช้ภาษาชาติพันธุ์ในสถานศึกษา มีอิทธิพลส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถซึ่งเชื่อมโยงถึงโอกาสชีวิตในอนาคต

ด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับติดตาม ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนสำหรับใช้จ่ายเงินงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรร โดยแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติให้ได้รับสิทธิในการจัดสรรเงินสนับสนุนการศึกษาในอัตราเดียวกันกับเด็กไทย โดยที่โรงเรียนมีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย สอดคล้องกับ จิรววัฒน์ ศิริภิญโญวนนท์ (2555) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กข้ามชาติ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติ ทำให้โรงเรียนต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด อีกทั้งไม่สามารถบันทึกข้อมูลนักเรียนเด็กไร้สัญชาติได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติมักมีการย้ายถิ่นฐานบ่อยครั้ง เปลี่ยนไปตามแหล่งที่มีงาน มีรายได้ ทำให้เด็กไร้สัญชาติมักจะตกสำรวจ เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดมีการให้โรงเรียนรายงานข้อมูลนักเรียนประจำปี ซึ่งเด็กไร้สัญชาติมักมีการเข้าเรียนในโรงเรียนไม่แน่นอน ทำให้ไม่มีฐานข้อมูลที่แน่ชัดในระบบ

ด้านการบริหารบุคคล

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ เพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยในเรื่องการสื่อสาร ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยกัน ส่งเสริมให้มีการยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็นในเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ บุปผา อนันต์สุชาติกุล (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สองของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า

ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ สำหรับปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะในกรณีของครูในศูนย์การเรียนรู้ที่มี ครูบางส่วนเข้าเมืองอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ครูไม่ตรงตามมาตรฐานของทางการไทย นอกจากนี้ครูที่สอนภาษาไทยในศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้ สื่อสารกับเด็กที่เป็นคนกะเหรี่ยงและคนพม่าด้วยภาษาถิ่น ทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่มีความรู้ทางภาษาไทยเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ ชยารส อุดมอ่าง (2555) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติที่สอดคล้องกับบริบทของเด็ก ครอบครัว และชุมชน ควรจะมีครูผู้สอนที่สามารถสื่อสารภาษาถิ่นและภาษาไทยได้ดี สอดคล้องกับ จิรวัดน์ ศิริภิญญานนท์ (2555) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กข้ามชาติ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ โรงเรียนขาดแคลนคุณครูในการสอนเด็กข้ามชาติ

ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเข้าเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับของการศึกษา ส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง เสนอแนะและให้คำแนะนำในการใช้งานระบบดูแลช่วยเหลือเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ สอดคล้องกับ จิรวัดน์ ศิริภิญญานนท์ (2555) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดภายใต้กระทรวงศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กข้ามชาติ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือปัญหาด้านสถานที่ โรงเรียนมีพื้นที่จำกัด ไม่เพียงพอต่อนักเรียนข้ามชาติที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับโรงเรียน

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ

จากการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ พบว่า โรงเรียนโดยส่วนมากยังไม่มีหลักสูตรของโรงเรียนที่มีลักษณะสอดคล้องและสอดคล้องตามขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี ในความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ เด็กไร้สัญชาติยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ได้ใช้ภาษาไทยในการพูดและแสดงออก จึงเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการปรับปรุงและพัฒนา

หลักสูตรของโรงเรียนให้ทันสมัยสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี ในความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่ตั้งอยู่ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรให้นโยบายและกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน แก่เด็กไร้สัญชาติในรูปแบบทวิภาษา มีการเรียนภาษาไทยควบคู่กับภาษาชาติพันธุ์ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความสามารถในวัฒนธรรม ของตนต่อหน้าสาธารณชน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

จากการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โรงเรียนโดยมากขาด การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ปัจจัยพื้นฐาน จากหน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือ จากหน่วยงานต้นสังกัด จึงเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับติดตาม ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ควบคุมงบประมาณของโรงเรียน ให้มีการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน ของผู้เรียนระหว่างเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย และจัดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภายนอก

1.3 ด้านการบริหารบุคคล

จากการศึกษาด้านการบริหารบุคคล พบว่า โรงเรียนโดยมากขาด การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลด้านสัญชาติของ เด็กไร้สัญชาติ จึงเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาชาติพันธุ์ ถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ด้วยกัน อีกทั้งควรส่งเสริมให้มีการมอบรางวัลเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มี ความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างและพัฒนาเด็กไร้สัญชาติให้เห็น ผลสัมฤทธิ์ในเชิงประจักษ์

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

จากการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โรงเรียนโดยมากยังขาด การทำความเข้าใจร่วมกับชุมชนในเรื่องของการรับนักเรียนที่เป็นเด็กไร้สัญชาติ มาเรียนร่วมกับเด็กไทย จึงเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ เด็กไร้สัญชาติสามารถสมัครเรียนร่วมกับเด็กไทยได้ในทุกระดับชั้นของการศึกษา ส่งเสริมให้ได้เรียนตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้มีการพัฒนา

ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เกื้อกูล และเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กไร้สัญชาติ ทำให้รู้สึกปลอดภัย อบอุ่น เสมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง อีกทั้งควรใช้ระบบงานดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน เข้ามาเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการช่วยดูแลเด็กไร้สัญชาติ

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ในระดับเขตพื้นที่การศึกษายังให้ความสำคัญกับแนวทางในการบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติไม่มากเท่าที่ควร จึงเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และกำกับติดตามในการบริหารโรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาติระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยทำหน้าที่ดูแลโรงเรียนในสังกัดเพื่อเสนอแนะให้คำแนะนำแก่โรงเรียน และประสานงานกับฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษา พบว่า ในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เสมอภาคและเท่าเทียมกับเด็กไทย แต่พบปัญหาว่า เด็กไร้สัญชาติไม่เข้าสู่ระบบการศึกษามากเท่าที่ควร จึงเสนอให้มีการนำเสนอ นโยบายการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติเผยแพร่ให้ผู้ปกครองของเด็กไร้สัญชาติได้รับทราบ เข้าใจ และสนับสนุนให้เข้าสู่ระบบการเรียน อีกทั้งเสนอให้มีการประสานงานในระดับกระทรวง ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน และกระทรวงแรงงาน ในการร่วมกันดูแลการจัดการศึกษาให้แก่เด็กไร้สัญชาติ รวมไปถึงผู้ปกครองของเด็กไร้สัญชาติด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาในลักษณะเป็นภาพรวมในระดับประเทศ ไม่ได้ศึกษาแยกเป็นรายภาค ตามลักษณะภูมิศาสตร์ ไม่ได้แยกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม งานวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการศึกษาเปรียบเทียบแยกศึกษาเป็นรายภูมิภาค เพื่อให้ได้

ข้อมูลยืนยันความเหมือน หรือ ความต่างของการบริหาร สามารถนำผลจากการศึกษาไปใช้ ในการตัดสินใจทางการบริหารที่แม่นยำ ตรงตามความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้มีการศึกษาค่าดัชนีชี้วัดความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยเป็นการศึกษาในลักษณะเป็นภาพรวมในระดับประเทศ ไม่ได้ศึกษาแยกเป็นรายภาคตามลักษณะภูมิศาสตร์ ไม่ได้แยกตามสภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม งานวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการศึกษาเปรียบเทียบค่าดัชนีชี้วัดความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยแยกศึกษาเป็นรายภูมิภาคและตามขนาดของโรงเรียน เนื่องจากอาจมีผลการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2543). รูปแบบหรือแนวการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรรณาภรณ์ สอนสมฤทธิ์. (2551). ความเป็นชายชอบกับการจัดการศึกษาไทยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านปางคาม ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขวัญเนตร คาวีวงศ์. (2555). เรียนให้มีความสุข. Paper presented at the การประชุมคณะกรรมการศึกษาและพัฒนาความรู้ทางจิตวิทยาและสังคม ครั้งที่ 3/2555.
- คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า. (2550). การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กแรงงานพม่า: กรณีศึกษาพื้นที่แม่สอด มหาชัย และคุระบุรี. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า.
- จรรยารัตน์ ขวัญรัมย์. (2545). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เล่นและเรียนคณิตศาสตร์ให้มีความสุข. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- จิรวัดน์ ศิริปัญญาพนธ์. (2555). การจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติในระบบการศึกษารัฐไทย: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม(วัดกำแพง) ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรนนท์ อัมสกุล. (2548). ความคิดเห็นของครูศิลปะระดับชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยารส อุดมอ่าง. (2555). รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติที่สอดคล้องกับบริบทของเด็ก ครอบครัว และชุมชน: ศึกษากรณีเด็กไร้สัญชาติในชุมชนแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2552). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- ทวิสิทธิ์ ใจห้าว. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่าง
 ตำบล: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก: สำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและ
 โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- นัยน์พร สิบปภาส. (2551). ความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา: ศึกษากรณีบุตรแรงงานต่างด้าว
 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), คณะรัฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บพิตร อิศระ. (2550). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ),
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรเจิด สิงคะเนติ, ตรีนทศ นิโครธางกูล, & ทรงวุฒิ จารขจรกุล. (2545). สิทธิและโอกาสทางการ
 ศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สกสค.
- บุบผา อนันต์สุชาติกุล. (2553). โครงการรูปแบบและการจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สองของ
 ผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า. รายงานการวิจัย: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประกายกาญจน์ แห่งชาติ ไชยยา. (2554). ผลของการใช้กิจกรรมตามรูปแบบการประมวลข้อมูล
 ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กวัยอนุบาลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ. (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี อ่อนศรี, & สายสมร เฉลยกิตติ (2556). การจัดการเรียนรู้ทางการพยาบาลเพื่อสร้างความสุข
 : บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน. วารสารพยาบาลทหารบก.
- ปรีดา พึ่งตระกูลชัย. (2555). การให้บริการด้านการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติของสถานศึกษา สังกัด
 เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เปรมใจ วังศิริไพศาล. (2550). เอกสารประกอบการสัมมนา. Paper presented at the การสัมมนา
 สถานการณ์และอนาคตของเด็กอพยพและเด็กต่างชาติในประเทศไทย มุมมองด้านการศึกษา
 และความมั่นคง 11-12 พฤษภาคม 2550, ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปรมใจ วังศิริไพศาล. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
 ต่างตำบล: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. สำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและ
 โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- พันธ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. (2546). รวมบทบัญญัติแห่งกฎหมายไทยและเอกสารสำคัญ ว่าด้วยคนต่างด้าวในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน จำกัด.
- พิศุทธิ์ วีระจิตต์. (2556). การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- แพรวพรรณ พิเศษ. (2548). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์. (2529). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ภิญโญ สาธร. (2519). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- รัตน์พงศ์ ตุมพสุวรรณ. (2553). การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในโรงเรียน: การวิจัยเชิงผสม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรกานต์ อินทรโสภณ. (2555). การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลยา มนัสเกษมสิริกุล. (2551). กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติโดยองค์กรพัฒนาเอกชน: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒนา พูลสวัสดิ์. (2547). การศึกษาสภาพปัจจุบันในการสอนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). “การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กข้ามชาติ กรณีศึกษา : อำเภอแม่สอดจังหวัดตาก อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา” ใน รายงานการศึกษาเรื่องการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กแรงงานพม่า กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ พรธนาภพ. (2521). หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน (*Introduction to School Administration*). กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.

- สายทิพย์ แก้วอินทร์. (2548). การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. (2552). เอกสารการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างวัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียน. เชียงใหม่: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2551). นโยบายการดำเนินงานสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน: ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.
- สุขุมล อุดม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวดีา เขมาธนนันท์. (2546). สภาพการณ์ของเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศไทย: ศึกษากรณีบุคคลที่มีบิดาและมารดาเป็นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. CHULALONGKORN UNIVERSITY
- สุวรรณณี เข็มเจริญ. (2547). ผลกระทบด้านสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง “งานวิจัยของประเทศไทยด้านการย้ายถิ่นระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์”. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ พนาพันธ์. (2546). การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับแรงงานต่างด้าว (ชาวไทใหญ่/พม่า) กรณีศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอฝาง.

ภาษาอังกฤษ

Kindler, A. L. (1995). Education of Migrant Children in the United States. *Direction in Language and Education*, 1(8), 694-700.

Prewitt Diaz, Joseph O., & และคนอื่น ๆ. (1989). *The Effects of Migration on Children: An Ethnographic Study* Centro de Estudios Sobre la Migracion, State College PA.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ข้อมูลจำนวนนักเรียนที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ปีการศึกษา 2557
จำแนกตามรายภาคและรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลจำนวนนักเรียนที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก (นักเรียนติด G) ปีการศึกษา 2557
จำแนกตามรายภาคและรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาคเหนือ

ภาคเหนือ ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 25 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 37 จำนวนนักเรียนติด G ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1	780
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2	1,825
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	3,613
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4	830
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1	1,800
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2	1,635
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3	6,543 *
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4	1,165
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5	99
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6	336
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1	35
12	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2	67
13	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1	31
14	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	101
15	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1	22
16	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2	17
17	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	1,182
18	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2	480

ตารางที่ 37 จำนวนนักเรียนติด G ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
19	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1	101
20	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2	39
21	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3	25
22	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1	1,055
23	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2	116
24	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1	33
25	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2	12

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำพู อานาจเจริญ อุตรธานี และ อุบลราชธานี มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 61 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 38 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	10
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	9
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3	13
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1	14
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	9
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	3

ตารางที่ 38 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4	20
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	25
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	16
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	22
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3	24
12	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1	100
13	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2	64
14	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1	50
15	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2	13
16	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3	82
17	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4	267 *
18	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5	21
19	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6	5
20	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	10
21	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	80
22	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1	35
23	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2	78
24	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	34
25	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	32
26	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1	4
27	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	8
28	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	5
29	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร	161
30	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1	12
31	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2	10
32	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	7

ตารางที่ 38 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
33	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	8
34	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3	8
35	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	86
36	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2	19
37	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3	12
38	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	23
39	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2	19
40	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3	56
41	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4	52
42	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	11
43	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	12
44	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3	23
45	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1	54
46	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2	8
47	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	61
48	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	101
49	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2	28
50	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	11
51	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2	16
52	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ	55
53	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1	78
54	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2	11
55	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3	21
56	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4	33
57	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1	17
58	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	159

ตารางที่ 38 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
59	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3	106
60	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4	12
61	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5	84

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคกลาง

ภาคกลาง ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 22 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร
กำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิจิตร
พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย
สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 41 แห่ง
มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 39 จำนวนนักเรียนติด G ภาคกลาง ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร	19
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1	199
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2	205
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท	44
5	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครนายก	170
6	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต 1	609
7	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต 2	771
8	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 1	83
9	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 2	9

ตารางที่ 39 จำนวนนักเรียนติด G ภาคกลาง ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
36	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	41
37	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	207
38	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3	103
39	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง	41
40	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1	8
41	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2	26

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคใต้

ภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 40 จำนวนนักเรียนติด G ภาคใต้ ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่	276
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1	689
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2	266
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1	61
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2	75
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1	50
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2	122
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3	28

ตารางที่ 40 จำนวนนักเรียนติด G ภาคใต้ ปีการศึกษา 2557 (ต่อ)

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4	92
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1	107
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2	201
12	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3	92
13	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1	225
14	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2	135
15	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	53
16	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา	1,005
17	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1	1
18	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2	16
19	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต	72
20	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1	36
21	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2	64
22	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3	42
23	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาธารนง	1,366 *
24	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1	35
25	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2	144
26	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3	375
27	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	54
28	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1	201
29	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2	394
30	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3	249

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคตะวันออก

ภาคตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 7 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 14 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 41 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	466
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2	1,077
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	277
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2	781
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	926
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2	662
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3	255
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	2,273 ★
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1	115
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2	183
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1	784
12	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2	1,193
13	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1	349
14	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2	1,176

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคตะวันตก

ภาคตะวันตก ประกอบด้วยจังหวัดในภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 5 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 12 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 42 จำนวนนักเรียนติด G ภาคตะวันตก ปีการศึกษา 2557

ที่	ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนนักเรียนติด G (คน)
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1	911
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2	449
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	2,988
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4	228
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1	241
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	8,768 *
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	671
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	263
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1	54
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2	169
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เขต 1	1,468
12	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เขต 2	595

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
(Index of item - objective congruence: IOC)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

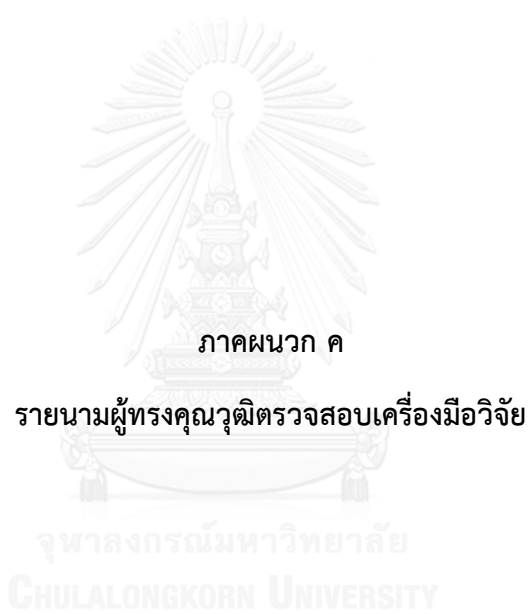
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
(Index of item – objective congruence: IOC)

ที่	รายการประเมิน	ΣR	IOC	ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุง
การได้รับการยอมรับ				
1	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกายและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ	3	1	
2	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ตามช่วงอายุและพัฒนาการ เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ	3	1	
3	โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3	1	
4	โรงเรียนกระจายข้อมูลเผยแพร่ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนสาธารณชนได้ทราบข้อมูลของผลดีของการจัดกิจกรรมร่วมกันของเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย	3	1	
5	โรงเรียนจัดกิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กไร้สัญชาติกับเด็กไทยอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างการยอมรับ	3	1	

ที่	รายการประเมิน	ΣR	IOC	ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุง
การได้รับความเมตตา				
6	โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครูและบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติ แต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์	3	1	
7	โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ	3	1	
การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง				
8	โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รู้ภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสารติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	1	
9	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษา แสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ	3	1	
การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง				
10	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มีการสืบค้นตามความถนัดและความสนใจ	3	1	
11	โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรม ชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง	3	1	
12	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เรียงลำดับเนื้อหาสาระการเรียนตามความยากง่าย เชื่อมโยงไปยังแขนงความรู้อื่น ๆ และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	3	1	

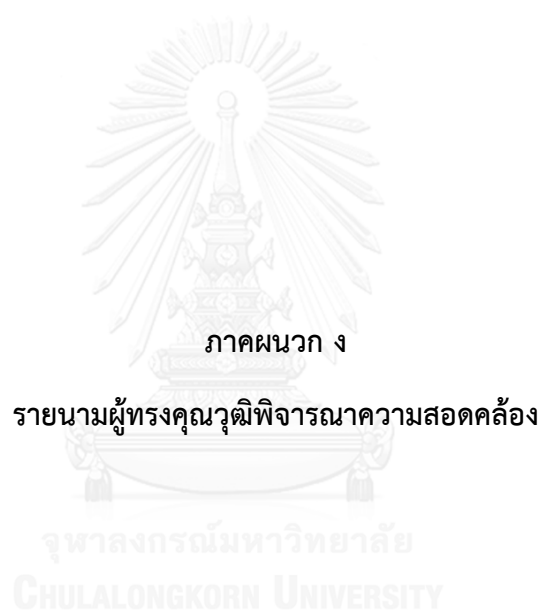
ที่	รายการประเมิน	ΣR	IOC	ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุง
การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง (ต่อ)				
13	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเสริมสร้างกระบวนการคิดในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีระบบ และคิดอย่างมีเหตุผล โดยปราศจากความมีอคติในเรื่องชาติพันธุ์	3	1	
14	โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง	3	1	
การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
15	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน	2	0.67	ข้อเสนอแนะ : เด็กไร้สัญชาติทุกคนไม่ได้กล้าแสดงออกเหมือนกัน ทำให้อาจจะไม่มีการถ่ายทอดให้กับชุมชนที่อาศัย
16	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เด็กไร้สัญชาติด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์	3	1	
การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา				
17	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย	3	1	
18	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาตามชาติพันธุ์ตนเอง เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งชาติพันธุ์	3	1	
19	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา	3	1	

ที่	รายการประเมิน	ΣR	IOC	ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุง
การได้รับโอกาสทางการศึกษา				
20	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับเอกสารแสดงผลการเรียนเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ และสามารถใช้ออกสารสูติบัตรยืนยันสถานะบุคคลระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการศึกษาได้	2	0.67	ข้อเสนอแนะ : น่าจะไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง แต่น่าจะเกี่ยวข้องกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
21	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการทางสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	3	1	
22	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้	3	1	
การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน				
23	โรงเรียนมีการจัดทำเครือข่ายในการดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ได้เข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกับเด็กไทย	3	1	
24	โรงเรียนจัดบรรยากาศของการเรียนที่เด็กไร้สัญชาติรู้สึกได้ถึงความเป็นครอบครัว และการสร้างความผูกพันกับประเทศไทย	3	1	
25	โรงเรียนบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละบุคคล	3	1	
26	โรงเรียนจัดใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับเด็กไร้สัญชาติ โดยคำนึงความแตกต่างของชาติพันธุ์	3	1	
27	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้โดยการมุ่งเน้นให้รู้ชัด ให้ทำได้ และให้เกิดความรู้สึกเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เรียน	2	0.67	ข้อเสนอแนะ : ต้องมีการอธิบาย ขยายความคำว่า รู้ชัด ทำได้ และ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.วิชัย แสงศรี
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
อาจารย์สาขาวิชาการวัดและประเมินผล ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้อง
องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ของเด็กไร้สัญชาติ

1. ดร.วิชัย แสงศรี
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. นายอภิวัฒน์ บุญภมร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิริมงคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายพิศุทธิ วีระจิตต์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2	นางจรรุพิชญา สุขสวัสดิ์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3	นายนริศ ทวีสุข	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4	นายอภิวัฒน์ บุญอมร	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิริมงคล
5	นายประसार สารวงษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
6	นายวสันต์ จันทรมล	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก
7	นายประสิทธิ์ สุวรรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนหลวงพ่อโสธรอุปถัมภ์
8	นายถวิล ลือความดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพนรรัตน์
9	นายโสภณ ภัคดีบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแครายเกษตรพันธุ์พิทยาคาร
10	นายพิศาล นันทเส	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง
11	นายวิชัย อ้นมณี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองนกไข่
12	นายเกษม เสือสีนวล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนไก่อ่ดี
13	นายพัฒนา เสี่ยงเรียบ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอ่างทอง (อ่างทองพิทยาคาร)
14	น.ส.ปานทิพย์ รุ่งโรจน์สาคร	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามัคคีศรีสุทธาราม
15	นางศุภากร ตั้งจิตโชคชัย	ครูโรงเรียนวัดอ่างทอง (อ่างทองพิทยาคาร)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ผู้บริหาร)

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ตอนที่ 1 วันที่กวัน/เวลา/สถานที่ ในการให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น ชั่วโมง..... นาที
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
- 1.2 คุณวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
- 1.3 ตำแหน่งในปัจจุบัน ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ วิทยฐานะ.....
- 1.4 ประสบการณ์ ในตำแหน่ง.....ปี โรงเรียนปัจจุบัน.....ปี โรงเรียนมีเด็กไร้สัญชาติ.....ปี

ตอนที่ 3 คำถามสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

- 2.1 ท่านคิดว่าความสุขของเด็กไร้สัญชาติคืออะไร และสามารถสังเกตได้จากสิ่งใดบ้าง.....
- 2.2 ท่านคิดว่าองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติมีอะไรบ้าง.....
- 2.3 ท่านคิดว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขมีอะไรบ้าง.....
- 2.4 ท่านคิดว่าเด็กไร้สัญชาติมีความต้องการในเรื่องใดที่แตกต่างจากนักเรียนไทยบ้าง.....
- 2.5 ท่านมีวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไปอย่างไร ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติเรียนร่วมกับเด็กไทยได้อย่างมีความสุข.....
 - 2.5.1 ด้านวิชาการ.....
 - 2.5.2 ด้านบุคลากร.....
 - 2.5.3 ด้านงบประมาณ.....
 - 2.5.4 ด้านบริหารทั่วไป.....
- 2.6 ท่านคิดว่า การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องปฏิบัติในเรื่องใดบ้าง.....
- 2.7 ท่านวางแผนการบริหารจัดการโรงเรียน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล ในลักษณะกลยุทธ์/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กไร้สัญชาติอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างกลยุทธ์/โครงการที่โรงเรียนปฏิบัติมาแล้วจนประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
 - 2.7.1 การวางแผน.....
 - 2.7.2 การลงมือปฏิบัติ.....
 - 2.7.3 การประเมินผล.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ครู)

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ตอนที่ 1 วันที่กวัน/เวลา/สถานที่ ในการให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้นชั่วโมง.....นาที
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
- 1.2 คุณวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
- 1.3 ตำแหน่งในปัจจุบัน ครูผู้ช่วย ครู วิทยาลัย.....
- 1.4 ประสบการณ์ ในตำแหน่ง.....ปี โรงเรียนปัจจุบัน.....ปี โรงเรียนมีเด็กไร้สัญชาติ.....ปี

ตอนที่ 3 คำถามสัมภาษณ์ครู

- 2.1 ท่านคิดว่าความสุขของเด็กไร้สัญชาติคืออะไร และสามารถสังเกตได้จากสิ่งใดบ้าง.....
- 2.2 ท่านคิดว่าองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติมีอะไรบ้าง.....
- 2.3 ท่านคิดว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข มีอะไรบ้าง.....
- 2.4 ท่านคิดว่าเด็กไร้สัญชาติมีความต้องการในเรื่องใดที่แตกต่างจากนักเรียนไทยบ้าง.....
- 2.5 ท่านมีวิธีการจัดการในห้องเรียนอย่างไรบ้าง ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติสามารถเรียนร่วมกับนักเรียนไทย ได้อย่างมีความสุข.....
- 2.6 ท่านจะมีส่วนร่วมช่วยในบทบาทของครูในการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เด็กไร้สัญชาติ เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขได้อย่างไรบ้าง.....
- 2.7 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการโรงเรียน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล ในลักษณะกลยุทธ์/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กไร้สัญชาติอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างกลยุทธ์/โครงการ ที่โรงเรียนปฏิบัติมาแล้วจนประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
 - 2.7.1 มีส่วนร่วมในการวางแผน.....
 - 2.7.2 มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ.....
 - 2.7.3 มีส่วนร่วมในการประเมินผล.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (นักเรียน)

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ตอนที่ 1 บันทึกวัน/เวลา/สถานที่ ในการให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น ชั่วโมง..... นาที
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี ชาติพันธุ์.....
- 1.2 ระดับการศึกษา อนุบาลปีที่..... ประถมศึกษาปีที่..... มัธยมศึกษาปีที่.....
- 1.3 จำนวนปีที่เรียนในโรงเรียนปัจจุบัน.....ปี

ตอนที่ 3 คำถามสัมภาษณ์นักเรียน

- 2.1 ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนคืออะไร เป็นอย่างไรบ้าง.....

- 2.2 การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนคืออะไร เป็นอย่างไร ช่วยยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่รู้สึกว่า
 นักเรียนมีความสุขมาเป็นตัวอย่าง.....

- 2.3 โรงเรียนได้ทำอะไรเป็นพิเศษให้แก่เด็กที่แตกต่างจากเด็กไทยคนอื่น ๆ บ้าง.....

- 2.4 นักเรียนหรือผู้ปกครองเคยร้องขอให้โรงเรียน ผู้บริหาร ครู ทำในสิ่งใดบ้างหรือไม่ และได้รับการ
 ตอบสนองหรือไม่ อย่างไร.....

- 2.5 บรรยากาศในโรงเรียน ห้องเรียน ของนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง ช่วยยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ประทับใจ
 และไม่ประทับใจอย่างละ 1 เหตุการณ์.....

- 2.6 สิ่งที่โรงเรียนได้สอน แล้วนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมีอะไรบ้าง.....

**แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความสอดคล้อง
เรื่อง องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ**

ตอนที่ 1 บันทึกวัน/เวลา/สถานที่ ในการให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.
เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. เลิกสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น ชั่วโมง.....นาที่
สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อพิจารณาความสอดคล้อง

1. องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

องค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ	องค์ประกอบของการบริหาร ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา				หมายเหตุ
	การบริหารวิชาการ	การบริหารบุคคล	การบริหารงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	
1. การได้รับการยอมรับ					
2. การได้รับความเมตตา					
3. การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง					
4. การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง					
5. การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
6. การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา					
7. การได้รับโอกาสทางการศึกษา					
8. การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ดี					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

**แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความสอดคล้อง
เรื่อง องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ**

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อพิจารณาความสอดคล้อง (ต่อ)

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของเด็กไร้สัญชาติ	องค์ประกอบของการบริหาร ตามขอบข่ายการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา				หมายเหตุ
	การบริหารวิชาการ	การบริหารบุคคล	การบริหารงบประมาณ	การบริหารทั่วไป	
1. การเรียนบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก					
2. วิธีการเรียนตอบสนองความสนใจ					
3. การพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด					
4. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับ ธรรมชาติ					
5. กิจกรรมหลากหลายสนุกสนาน					
6. สื่อประกอบการเรียนเร้าให้เกิด การเรียนรู้					
7. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

วัตถุประสงค์

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียน สำหรับประกอบการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการนำข้อมูลเสนอให้แก่โรงเรียนที่มีเด็กไร้สัญชาตินำไปใช้ในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาในวิธปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ
2. ข้อมูลที่สอบถามครั้งนี้อาจมีบางส่วนที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับสถานศึกษา ดังนั้นในการให้ข้อมูลขอให้ตอบตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ตอบจะไม่มีผลเสียต่อตัวท่านและโรงเรียนของท่านแต่ประการใด
3. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ
 - 3.1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 - 3.2) ครู (ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนไร้สัญชาติอยู่ขณะนี้)

คำอธิบายเพิ่มเติม

เด็กไร้สัญชาติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน (นักเรียนติด G) ตามการรายงานผลของระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่ง

นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล

นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลติดต่อผู้วิจัย

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุงองค์กรักษ์ประชา) ตำบลองค์กรักษ์ อำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก 26120

โทรศัพท์ที่ทำงาน : 037 - 391363

โทรสารที่ทำงาน (FAX) : 037 - 391685

โทรศัพท์มือถือ : 089 - 2229725

E - MAIL : satthamut@gmail.com

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ในช่องที่ตรงกับสถานภาพปัจจุบันของท่าน
- เพศ
 ชาย หญิง
 - อายุ
 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 50 ปีขึ้นไป
 - ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 - ตำแหน่งในปัจจุบัน
 ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู
 - ขนาดของโรงเรียนที่ปัจจุบันปฏิบัติงาน
 ขนาดเล็ก (1-120 คน) ขนาดกลาง (121-600 คน) ขนาดใหญ่ (601-1,500 คน) ขนาดใหญ่พิเศษ (มากกว่า 1,500 คน)
 - ประสบการณ์การทำงาน
 น้อยกว่า 1 ปี 1 – 10 ปี 11 – 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 ปีขึ้นไป
 - ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน
 น้อยกว่า 1 ปี 1 – 10 ปี 11 – 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 ปีขึ้นไป
 - ประสบการณ์ในโรงเรียนที่นักเรียนไร้สัญชาติ
 น้อยกว่า 1 ปี 1 – 10 ปี 11 – 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยความสุขของเด็กไร้สัญชาติ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน “สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียน”

- ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพตามข้อรายการนั้นในระดับ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพตามข้อรายการนั้นในระดับ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพตามข้อรายการนั้นในระดับ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพตามข้อรายการนั้นในระดับ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพตามข้อรายการนั้นในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน “สภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียน”

- ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพปัจจุบัน					ระดับสภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	โรงเรียนให้โอกาสเด็กไร้สัญชาติมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในการเลือกตั้งสถานักเรียน				✓		✓				

จากคำถามข้อที่ 0 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนให้โอกาสเด็กไร้สัญชาติมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในการเลือกตั้งสถานักเรียนมีระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรจะให้โอกาสเด็กไร้สัญชาติมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในการเลือกตั้งสถานักเรียนมีระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้รับการยอมรับ											
1	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกายและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ตามช่วงอายุและพัฒนาการ เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	โรงเรียนกระจายข้อมูลเผยแพร่ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนสาธารณชนได้ทราบข้อมูลของผลดีของการจัดกิจกรรมร่วมกันของเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	โรงเรียนจัดกิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ระหว่างเด็กไร้สัญชาติกับเด็กไทยอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างการยอมรับ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้รับความเมตตา											
6	โรงเรียนพัฒนา กำกับให้ครูและบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติแต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7	โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง											
8	โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รู้ภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสารติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง											
10	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มีการสืบค้นตามความถนัดและความสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11	โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เรียงลำดับเนื้อหาสาระการเรียนตามความยากง่าย เชื่อมโยงไปยังแขนงความรู้อื่น ๆ และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเสริมสร้างกระบวนการคิดในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีระบบ และคิดอย่างมีเหตุผล โดยปราศจากความมีอคติในเรื่องชาติพันธุ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14	โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน											
15	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพ การทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เด็กไร้สัญชาติด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา											
17	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาตามชาติพันธุ์ตนเอง เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งชาติพันธุ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การได้รับโอกาสทางการศึกษา											
20	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับเอกสารแสดงผลการเรียนเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ และสามารถใช้ออกสารสูติบัตรยืนยันสถานะบุคคลระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการศึกษาได้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21	โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการทางสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
22	โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน											
23	โรงเรียนมีการจัดทำเครือข่ายในการดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ได้เข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกับเด็กไทย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
24	โรงเรียนจัดบรรยากาศของการเรียนที่เด็กไร้สัญชาติรู้สึกได้ถึงความเป็นครอบครัว และการสร้างความผูกพันกับประเทศไทย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25	โรงเรียนบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละบุคคล	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26	โรงเรียนจัดใช้สื่ออุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับเด็กไร้สัญชาติ คำนึงความแตกต่างของชาติพันธุ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
27	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้โดยการมุ่งเน้นให้รู้ชัด ให้ทำได้ และให้เกิดความรู้ลึกเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

ปัญหาที่พบ	แนวทางในการแก้ไขปัญหา
1.	1.1
	1.2
2.	2.1
	2.2
3.	3.1
	3.2

(พื้ตามเส้นประ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....

กรุณาส่ง นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล

โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุงองค์กรักษ์ประชา)

หมู่ที่ 1 ถนนสุขาภิบาล 1 ตำบลองค์กรักษ์

อำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก

26120

เอกสารประกอบการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

1. การศึกษาความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

จากผลการศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติพบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากผลของการศึกษาให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1.1 การได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษา

- 1.1.1 โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการเรียนรู้จากการสอนแบบทวิภาษา มีหนังสือเรียน มีบอร์ดให้ความรู้ และใช้สื่อการสอนแบบทวิภาษา
- 1.1.2 โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาตามชาติพันธุ์ตนเอง เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งชาติพันธุ์
- 1.1.3 โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการบ่มเพาะด้านทักษะภาษาไทยเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการดำรงชีพอย่างมีความสุขในประเทศไทย

1.2 การเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

- 1.2.1 โรงเรียนสนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการพิสูจน์เชื้อชาติ สัญชาติ ของตนเอง เพื่อให้รู้ภูมิแห่งชาติพันธุ์แห่งตนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสาร ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.2.2 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาแสดงความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ตามชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติ

1.3 การได้รับการยอมรับ

- 1.3.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กไร้สัญชาติได้แสดงความเป็นตัวตนตามชาติพันธุ์ แต่งกายและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ของตนเองอย่างสมศักดิ์ศรีเสมอ ๆ
- 1.3.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมสะท้อนการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กไร้สัญชาติกับเด็กไทยอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างการยอมรับ
- 1.3.3 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนรู้ตามช่วงอายุและพัฒนาการ เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ
- 1.3.4 โรงเรียนกระจายข้อมูลเผยแพร่ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนสาธารณชนได้ทราบข้อมูลของผลดีของการจัดกิจกรรมร่วมกันของเด็กไร้สัญชาติและเด็กไทย
- 1.3.5 โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กไร้สัญชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำ ความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมให้แสดงความสามารถ ร่วมกิจกรรมแข่งขันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

1.4 การจัดสภาพบรรยากาศในการเรียน

- 1.4.1 โรงเรียนมีการจัดทำเครือข่ายในการดูแลเด็กไร้สัญชาติให้ได้เข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกับเด็กไทย
- 1.4.2 โรงเรียนจัดใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับเด็กไร้สัญชาติ โดยคำนึงความแตกต่างของชาติพันธุ์
- 1.4.3 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้โดยการมุ่งเน้นให้รู้ชัด ให้ทำได้ และให้เกิดความรู้ลึกเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เรียน
- 1.4.4 โรงเรียนจัดบรรยากาศของการเรียนที่เด็กไร้สัญชาติรู้สึกได้ถึงความเป็นครอบครัว และการสร้างความผูกพันกับประเทศไทย
- 1.4.5 โรงเรียนบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละบุคคล

1.5 การได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- 1.5.1 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เด็กไร้สัญชาติด้วยวิธีการที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามแบบไทยและตามแบบชาติพันธุ์
- 1.5.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาตินำสิ่งที่เรียนรู้มาทดลอง ฝึกปฏิบัติ เพื่อการประกอบอาชีพการทำงานในอนาคต และการถ่ายทอดต่อชุมชนของตน

1.6 การได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง

- 1.6.1 โรงเรียนจัดการประเมินการเรียนของเด็กไร้สัญชาติในภาพรวมมากกว่าผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง
- 1.6.2 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เรียงลำดับเนื้อหาสาระการเรียนตามความยากง่าย เชื่อมโยงไปยังแขนงความรู้อื่น ๆ และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
- 1.6.3 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเสริมสร้างกระบวนการคิดในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีระบบ และคิดอย่างมีเหตุผล โดยปราศจากความอคติในเรื่องชาติพันธุ์
- 1.6.4 โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กไร้สัญชาติได้เรียนและทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ มีการสืบค้นตามความถนัดและความสนใจ
- 1.6.5 โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติได้เลือกกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของตนเอง

1.7 การได้รับโอกาสทางการศึกษา

- 1.7.1 โรงเรียนให้เด็กไร้สัญชาติที่มีอายุเกินเกณฑ์สามารถเรียนปรับเทียบความรู้ได้
- 1.7.2 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับเอกสารแสดงผลการเรียนเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ และสามารถใช้ออกสารสูติบัตรยื่นขอสถานะบุคคลระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการศึกษาได้
- 1.7.3 โรงเรียนจัดให้เด็กไร้สัญชาติได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการทางสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

1.8 การได้รับความเมตตา

- 1.8.1 โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กไร้สัญชาติสามารถบอกความต้องการเพิ่มเติมของตนที่แตกต่างไปจากเด็กคนอื่น ๆ และพยายามจัดให้ตามความต้องการ
- 1.8.2 โรงเรียนพัฒนา ก้ากับให้ครูและบุคลากร มีและใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ปราศจากอคติ เข้าใจพื้นฐานเด็กไร้สัญชาติแต่ละคน และให้กำลังใจเชิงสร้างสรรค์

2. ปัญหาในการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ

จากผลการสำรวจปัญหาในการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ ผลของการศึกษาพบว่า มีสภาพปัญหาในการบริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้น ดังนี้

- 2.1 เด็กไร้สัญชาติย้ายติดตาม หรือ ติดตามผู้ปกครองบ่อย ๆ เนื่องจากการอพยพย้ายถิ่นหรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานของผู้ปกครอง ทำให้ไม่สม่ำเสมอในการมาเรียน การเรียนไม่ต่อเนื่อง และ การย้ายโรงเรียนโดยไม่มีโรงเรียนปลายทางรองรับที่แน่ชัด

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

- 2.2 เด็กไร้สัญชาติขาดการดูแลส่งเสริมด้านวิชาการจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีความรู้ด้านภาษาไทย ทั้งทักษะการพูด การอ่าน การเขียน และการฟังที่ไม่เข้าใจในการสื่อสาร และขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติในการร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

- 2.3 เด็กไร้สัญชาติขาดหลักฐานประจำตัวที่แสดงสถานะของบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีเอกสารใด ๆ ยืนยันตัวบุคคล ทำให้ถูกจำกัดสิทธิบางประการซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และไม่สามารถได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

- 2.4 เด็กไร้สัญชาติขาดแคลนเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

- 2.5 เด็กไร้สัญชาติเข้าเรียนโดยอายุไม่เป็นไปตามเกณฑ์ และเมื่อเข้าเรียนได้สักระยะหนึ่งก็มักจะออกโรงเรียนไปประกอบอาชีพ ช่วยผู้ปกครองหารายได้ให้แก่ครอบครัวทำให้เกิดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

ข้อเสนอแนะ.....

- 2.6 เด็กไร้สัญชาติไม่มีจิตสำนึกรักประเทศไทยเท่าที่ควร และขาดการยอมรับจากชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ.....

- 2.7 เด็กไร้สัญชาติมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ขาดการดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะ.....

- 2.8 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สามารถสื่อสารได้เฉพาะภาษาไทย แต่ไม่สามารถสื่อสารภาษาชาติพันธุ์ของเด็กไร้สัญชาติได้

ข้อเสนอแนะ.....

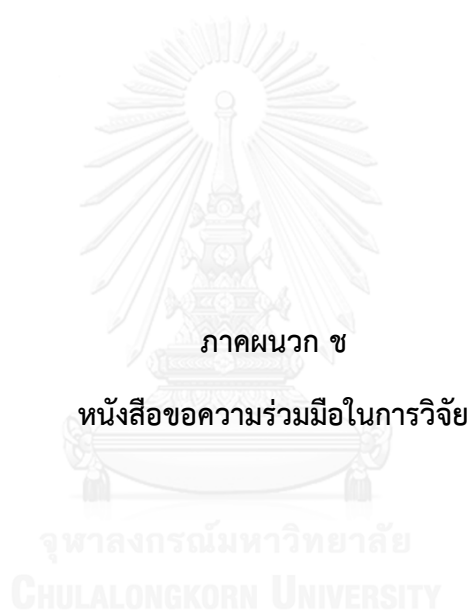
- 2.9 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ไม่ได้รับการสนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านสัญชาติแก่เด็กไร้สัญชาติ

ข้อเสนอแนะ.....

- 2.10 การทดสอบ NT , O – NET ยังไม่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดสำหรับเด็กไร้สัญชาติโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบพระคุณ
 นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-2158

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิชัย แสงศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-2160

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตตธามูติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร.82680-2 ต่อ 612
 ที่ ศร 0512.6(2791.10)/58- 2162 วันที่ 30 เมษายน 2558
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

ด้วย นายสัตถามติ รักสินทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการทำนิตงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนวานนิตย์ สงคราม)
 รองคณบดี

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2152

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายทวนทอง ศรีสวัสดิ์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-2153

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

๒๐ เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายพิสิษฐ์ ชดกั้ง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-2154

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายพิศุทธิ์ วีระจิตต์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ ริกสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้ นิสิต ผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2155

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายปรีชา บัวกิ่ง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตตคามติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2156

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายปรีดี ภูสีน้ำ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตตคามุติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2157

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 เมษายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน นายไฉนทัย ไทยวรรณศรี
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตตคามติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทั้งนี้ นิสิต ผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2414

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน นายพิศุทธิ์ วีระจิตต์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันที่ 2 มิถุนายน 2558 เวลา 13.00 - 15.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2415

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน นางจรรพิษฐา สุขสวัสดิ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามูติ รักสนิทสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองลิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันที่ 2 มิถุนายน 2558 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 2416

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบเขตเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิริมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสัตถามุติ รักสินิตสกุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กไร้สัญชาติ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันที่ 2 มิถุนายน 2558 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสัตถามุติ รักสนิทสกุล เกิดเมื่อวันที่ 27 เดือนเมษายน พ.ศ.2530 ที่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2556

ปัจจุบันรับราชการครู ในตำแหน่งครู อันดับ ค.ศ.1 โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุง องค์กรักษ์ประชา) ตำบลองค์กรักษ์ อำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครนายก

